

IZ REPUBLIŠKE SKUPŠČINE

Potrebna je sprememba vsebine bolj kot reorganizacija PPS

Republiški zavod za šolstvo je v sodelovanju z drugimi zavodi za prosvetno pedagoško službo in raznimi institucijami pripravil gradivo o prosvetno pedagoški službi v naši republiki, o katerem sta 11. aprila razpravljala na skupni seji dva odbora republiške skupščine — odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora in stalni odbor PKZ. Nekaj pomembnih in dodatnih predlogov h gradivu je dal na seji direktor Zavoda za šolstvo SRS Miro Lužnik.

Odbora — odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora in odbor prosvetno kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predpisov pa sta že pred tem obravnavala predlog za racionalizacijo vzgoje in izobraževanja in akcijski program, v katerem je med drugim tudi predlog za racionalizacijo upravnih služb. Ko je skupščina sprejela sklepe za racionalizacijo, so 6. in 8. sklepom nakazali tudi potrebo po učinkovitejšem delu prosvetno pedagoške službe in zavodov in po zahtevnejših pogojih za izbiro pedagoških svetovalcev.

Razprava na osnovi tega gradiva naj bi (najprej v odborih in nato v PKZ) privedla do izhodišč za spremembe in dopolnitve zakona o PPS, ki naj bi zagotovil vsebinsko in iz nje izhajajočo organizacijsko ureditev pedagoške službe v naši republiki.

Vsi dosedanj dokumenti poudarjajo zahtevo po večji učinkovitosti te službe, razprave pa opozarjajo, da je bil doslej nadzorni element — v primerjavi s svetovalnim — premalo poudarjen.

Gradivo, ki ga je pripravil republiški zavod za šolstvo, je razdeljeno v naslednja poglavja: razvoj inšpekcijske službe, teoretične osnove pedagoške službe, uresničevanje teoretičnih osnov v naši praksi in ugotovitve ter predlogi za vsebinsko in organizacijsko izpopolnitev pedagoške službe.

Kakšno prosvetno pedagoško službo potrebujemo? Ali sedanji koncept pedagoške službe v vsebinskem in organizacijskem pogledu ustreza dognanem pedagoške teorije o pedagoški službi, potrebam prakse in razvojni stopnji naše samoupravne družbe? Ali je mogoče vsebinsko dejavnost pedagoške službe organizacijsko deliti na nadzorno in svetovalno delo? Kaj je treba storiti, da bi zagotovili vsebinsko kvalitetnejše delo pedagoške službe in da bi jo vsebinsko uredili in utrdili? Na vsa ta vprašanja skuša odgovoriti gradivo.

Z dosedanjim zakonom o prosvetno pedagoški službi je postala nadzorna funkcija samo sestavni del pedagoške službe, s tem pa je bilo premagano pojmovanje te službe kot administrativno kontrolne. Tak razvoj je bil nujen in je bil rezultat družbenega samoupravljanja v šolstvu. Pedagoška služba je morala postati tako samostojna, strokovna, pedagoška in nadzorna hkrati ter neodvisna od upravnega aparata. V vseh dokumentih in razpravah pa se v zadnjem času pojavljajo vse bolj izrazite zahteve po učinkovitejšem vnašanju elementov pedagoškega nadzora v naših šolah. Težišče dela PPS se je v zadnjih letih premaknilo v smer svetovanja, zanemarjen pa je bil nadzorni aspekt te službe. Vzroki za to? Gradivo poudarja, da so k temu poleg drugega prispevale tudi napačne predstave in razlage o samostojni vlogi šol in skupnosti šol v pogojih samoupravljanja. Po mnenju sestavljalcev gradiva sedanji koncept pedagoške službe ustreza dognanem pedagoške teorije, potrebam prakse in razvojni stopnji naše samoupravne družbe in zato konceptualne spremembe niso potrebne.

Pedagoška služba naj bi bila učinkovita in usmerjalna hkrati. Ti dve funkciji morata biti torej združeni, če hočemo zagotoviti njeno uspešno delovanje.

Zakaj neučinkovitost prosvetno pedagoške službe?

Pretežni del gradiva, namenjenega za razpravo, govori o delu, ki so ga v vretoklosti oprav-

zarjala upravne organe ter predlagala zakonito ukrepanje, so ostala ta opozorila brez odmeva... Tolikokrat očitana neučinkovitost ima svoj izvor tudi v pomanjkljivih formulacijah zakona o PPS, zaradi katerih ni prišlo do natančnih razmejitev pristojnosti in nalog med republiškim zavodom za šolstvo in ostalimi zavodi za prosvetno pedagoško službo. To se je pokazalo zlasti pri pedagoško nadzornem delu na srednjih šolah in v nezadostni programski integraciji prosvetno pedagoške službe. Zavodi so morali opravljati vrsto nalog, ki so jih narekovali republiški upravni organi, občinski idr. Te naloge so terjale veliko naprezanja, bile so neusklajene in so povzročale, da se je prosvetno pedagoška služba odmikala od svojih osnovnih nalog. Delovni programi zavodov so postajali vse bolj heterogeni. Zaradi slabega

financiranja in naporov, ki jih terja ta služba, pa tudi zato, ker ji pretežni nenehna reorganizacija, se najboljše učitelji neradi prijavljajo na razpise.

Posebno o tem zadnjem problemu se je razvila na skupni seji obeh odborov široka razprava. Medtem ko so mnogi udeleženci potrdili to dejstvo, je bila podpredsednica PKZ, dr. Aleksandra Kornhauserjeva nasprotnega mnenja. V svoji razpravi je med drugim dejala: — Vsi menimo, da prosvetno pedagoška služba je ali pa bi vsaj morala biti hrbtenica družbenega vzgojnega dela. Če to ni, pomeni, da jo moramo okrepiti in da lahko družba z vso upravičenostjo zahteva, da to postane. V vseh pripombah se pojavljata dva aspekta. Prvi problem so kadri. Dvomina, da na 8000 učiteljev ne bi mogli dobiti

(Dalje na 2. strani)

Pomlad — čas in simbol vedno na novo se porajajočega življenja, mlade sile našega sveta, ki nas vsako leto redno obišče... Okrog majskih praznikov se najbolj zavemo tega

Predsedstvo republiškega odbora sindikata o nekaterih dogodkih zadnjega časa

Predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti je pod predsedstvom Slavka Bohanca v sredo, 17. aprila med drugim obravnavalo osnutek stališč o samoupravljanju v družbenih dejavnostih (pripravljeno gradivo za skupno plenarno sejo republiškega sveta zveze sindikatov in pa republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti, ki bo v maju mesecu) o gradivu za predkongresno aktivnost »Nadaljnji razvoj sindikatov« in o osnutku statuta Zveze sindikatov Jugoslavije. Govora je bilo tudi o nedavnih dogodkih v Ptuj, kjer so prosvetni delavci nekaterih šol prekinili delo zaradi neurejenega materialnega stanja šol.

Mnenje članov predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti v zvezi s ptujskimi dogodki je bilo v glavnem istovetno s stališčem, ki ga je bil zavzel predsednik Slavko Bohanc na kraju samem. Že dolga leta delajo prosvetni delavci ptujske občine (in še nekaterih drugih) v zelo težavnih razmerah, v pogojih, ki niso zavidljivi. Sindikat — tako republiški odbor kot tudi občinski — so večkrat opozarjali na stanje, toda iz-

boljšanja ni hotelo biti. V pogovorni prosvetni delavcev z občinskimi vodstvi glede akcije za izboljšanje razmer se žal ne pojavlja kakšna lepša perspektiva v prihodnjih letih. Ne gre namreč le za osebne dohodke zaposlenih v prosveti, gre za položaj celotnega šolstva. Zato so težnje prosvetnih delavcev v skladu z akcijo sindikata, ki jo je začel letos s tako imenovanim »družbenim dogovorom« in s katerim hoče načrtno odpraviti prevelike disparitete med posameznimi dejavnostmi družbenih služb — tako v pogledu nagrajevanja kot vrednotenja teh služb sploh. Toda to je načrtna akcija, ki bo zahtevala — to poudarja vodstvo sindikata vseskozi — temeljitega prizadevanja in daljšega časa, ker je treba pač računati s sedanjim stanjem, ko se je v nekaterih dejavnostih — in prav šolstvo sodi semkaj — nabralo toliko podedovanih grehov in dolgoletne zanemarjenosti, da se položaj ne bo dal izboljšati na hitro. Akcija

sindikata je dovolj premišljena in tudi vsestransko utemeljena, v naši današnji družbeni stvarnosti edino možna in sprejemljiva. Seveda pa je vprašanje, kako so nekatera sindikalna vodstva v občinah sprejela to akcijo, kako so jo začela razlagati svojim članom — če so jo sploh. Zato smatra republiški odbor — boljše predsedstvo sindikata delavcev družbenih dejavnosti — da je ptujski eksces dosti širšega pomena kot samo prosvetne narave, zanj odgovarja celotna naša družba. Sindikat se ne more strinjati z načinom, kako so se v Ptuj lotili razreševanja problemov v prosveti, ker se s prekinitvami dela ne doseže praktično tistega, kar je v določeni situaciji nujno. Vendar pa tudi ne gre vse krivde za to, kar se je zgodilo — in kar se bo nemara jutri zgodilo kje drugje — valiti na ramena prosvetnih delavcev. Treba se bo vprašati tudi po tem, kaj so v konkretnem primeru napravili drugi republiški organi — od najvišjih navzdol, takrat ko je še čas za pameten dogovor in ko prosvetni delavci opozarjajo na probleme. Kajti to tudi ni več stvar samo sindikata.

Predsedstvo republiškega odbora je sklenilo, da bo v najkrajšem času preko tiska in RTV znova pojasnilo nekatera osnovna stališča svoje akcije družbenega dogovora.

-dh-

S SIMPOZIJA O PREVENTIVI DELINKVENCE
MLADOLETNIKOV

Šola — pomemben preventivni dejavnik

Ugotovitve udeležencev simpozija o preventivi mladoletniškega prestopništva, ki je bil lanskega oktobra v Arandjelovcu, predstavljajo vrsto že znanih problemov, ki pa postajajo v zadnjih letih še večji in terjajo hitrejšo reševanje.

Statistični podatki in znanstvene raziskave npr. opozarjajo, da se je v zadnjih letih število mladoletnih prestopnikov zelo povečalo, prestopki pa so vse večji. Imamo tudi imenitne predpise s področja materialnega in sodnega kazenskega prava ter sodoben normativni sistem, ki omogoča adekvatno tretiranje mladoletnega prestopnika. Vendar pa je praksa pokazala pri izvrševanju teh predpisov vrsto težav, pomanjkljivosti in spornih vprašanj, ki jih bo treba v prihodnje zakonsko spremeniti.

Glede na vso obsežno problematiko so sprejeli na simpoziju vrsto priporočil, ki jih bo treba čimprej uresničiti.

Razmisлити bo treba npr. o možnosti in smotnosti USTANAVLJANJA SVETOV, ki bi se načrtno in v vseh družbenopolitičnih skupnostih strokovno ukvarjali s problemi omejenosti mladih, proučevali probleme mladoletniškega prestopništva in ukrepe za njegovo preprečevanje ter preventivno negativnih pojavov pri mladini nasploh. V tej smeri naj bi izoblikovali določene načrte in programe, brez katerih si je težko zamisliti in uresničiti široko koordinirano družbeno akcijo. V svetih bi morali biti ustrezni strokovnjaki, predstavniki institucij, ki izvajajo določene ukrepe, pa tudi družbenopolitični delavci.

Zelo resno nalogo predstavlja organiziranje preventivnega dela pri odpravljanju vzrokov, ki povzročajo MOTNJE IN DEZORGANIZACIJO DRUŽINE V NAŠI DRUŽBI. Tako naj bi pomagali družini pri opravljanju njenih funkcij, in sicer: z okrepljenim preventivnim socialnim delom in večjim angažiranjem pri pomoči, posebno kadar gre za nepopolne in neurejene družine in tiste, ki so ekonomsko, pedagoško in socialno neurejene. Širše je treba razvijati akcijo ustanavljanja ustanov za celodnevno bivanje otrok, šolskih kuhinj, šol s podaljšanim bivanjem in drugih družbenih institucij za koristno usmerjanje prostega časa mladine.

Uresničiti je treba tudi zamisel, da bodo klicani na družbeno, materialno in kazensko odgovornost tisti starši, ki se zavestno in zlonamerno izogibajo svojih obveznosti glede skrbi in vzgoje otrok in tako neodgovorno prevajajo skrb na družbene službe in zavode.

Še nadalje je treba vztrajati, da bi lahko vsej mladini med sedmimi in petnajstim letom omogočili, da bi obiskovala in uspešno dokončala osnovno šolo. Šola sama pa mora — ob modernizaciji pouka — intenzivno razvijati svoje vzgojne in socialne funkcije.

V proces šolanja in izobraževanja je treba vključiti ZAHTEVE PO BOLJ RACIONALNIH UČNIH NAČRTIH in izvesti selekcijo na osnovi dejanskih sposobnosti. Dijaško samoupravljanje, organiziranje svobodnih dejavnosti in sodelovanje učiteljev ter učencev — posebno takrat, ko opazimo prve negativne pojave — je treba bolj odločno uveljaviti. Le-ti so namreč lahko pomembni dejavniki za preventivo mladoletniškega prestopništva. Šole naj bi hitreje uvajale tudi socialno in psihološko službo, za to je treba angažirati denar, namenjen neposredni zaščiti otrok. Izobraževalne skupnosti morajo postati takšne, da bodo lahko materialno zagotovile izvajanje vse bolj kompleksnih zahtev in funkcij šole.

V okviru teh akcij pa si je treba prizadevati, da se čim bolj razvijejo MOŽNOSTI ZA PREDŠOLSKO DELO z otroki, starimi do sedem let.

Pri reševanju problema vzgojne zanemarjenosti in prestopništva mentalno retardiranih in drugih otrok ter mladine, motene v razvoju, je nujno ustanavljati posebne predšolske zavode, kakršnih sedaj še nimamo. Mrežo posebnih šol moramo razširiti in omogočiti prizadetim otrokom in mladini poklicno usposabljanje, tako da se bo čim bolj enakopravno in koristno vključila v gospodarstvo in celotno družbeno življenje.

SLUŽBO SOCIALNEGA VARSTVA je treba razvijati bolj intenzivno, ustanavljati pa je treba tudi posebne centre za socialno delo, posvetovalnice in sprejemališča. Za te zavode pa moramo pridobiti tudi dovolj strokovnega osebja in mu zagotoviti nadaljnje strokovno izpopolnjevanje.

Posebno pozornost naj bi posvetili otrokom iz socialno in materialno ogroženih družin. Le malo takšnih otrok je namreč danes deležnih oskrbe v jasli, rejništva ali štipendije. Prav v takem okolju pa pogosto nastajajo vzroki za deviantno obnašanje, in še posebno za prestopništvo mladoletnika.

Podrobneje je treba proučiti sistem ustanov za inštitucionalni tretman mladoletnikov, in sicer z vidika organizacije vzgojnega dela in drugih oblik strokovne obravnave, materialnega položaja, angažiranja strokovnega kadra in začetni, če je to potrebno, z njihovo reorganizacijo.

Uspešnejše reševanje problema vzgojne zanemarjenosti in prestopništva mladoletnikov pa terja specializacijo strokovnjakov vseh profilov (sodnikov, pedagogov, uslužbencev UJV, socialnih delavcev, psihologov itd.), ki sodelujejo pri tem delu in morajo imeti poleg svoje ožje strokovne izobrazbe tudi širšo izobrazbo. Tem potrebam je treba prilagoditi učne načrte ustreznih šol, tako da bi vanje uvedli tudi znanstvene discipline, ki so nujne za uspešno delo z mladoletnimi prestopniki.

V zvezi s tem se je treba posebej usmeriti na SPECIALIZACIJO SODNIKOV ZA MLADOLETNIKE, njihov vsestransko strokovno izobraževanje, ustallitev teh nalog in se zanneti za bolj primerno vrednotenje njihovega dela. Tako bi bile v precejšnji meri odpravljene tudi nekatere subjektivne slabosti, ki nastajajo v praksi pri izbiri primernih ukrepov v strokovnem proučevanju mladoletnikove osebnosti in njegovih osebnih razmer. To bi tudi pripomoglo k široki koordinaciji sodnikov s socialnimi službami za izvrševanje sankcij ter k boljše mu in hitrejšemu postopku.

Ena izmed nalog, ki se jih je treba lotiti v prihodnje, je tudi proučitev odnosa kazenske in prekršitvene odgovornosti mladoletnikov. Z noveliranjem zakonov s področja družinskega, kazenskega in drugih normativnih predpisov s tega področja bo treba preučiti smotrnost predpisa enotnega kodeksa o zaščiti in pomoči mladini, ki bi v enotnem zakonodajnem aktu obravnaval vsa vprašanja zaščite, pomoči, pravic in dolžnosti ter odgovornosti mladine in otrok.

Nadaljnji korak naj bi bila izdaja republiških predpisov o izvrševanju vzgojnih ukrepov za mladoletnike v tistih socialističnih republikah, ki teh predpisov še niso izdale oziroma v izpopolnjevanju obstoječih predpisov, ki zadevajo organizacijo postpenalno pomoči mladoletnikom.

Zato, da bi zagotovili znanstveno raziskovalno delo na področju problemov mladine, in še posebej mladoletniške delinkvence, naj predstavniki organi priporoče svojim skladom za znanstveno raziskovalno delo, da omogočijo v svojih programih znanstvene raziskave, ki so bile doslej zapostavljene.

OB PRAZNIKU DELA 1. MAJU
ČESTITAMO VSEM PROSVETNIM DELAVCEM!

Uredništvo in uprava Prosvetnega delavca
— Republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije

Zadnje leto koprškega učiteljskega

Koprsko učiteljske je po 21 letih svojega delovanja sklenilo svoj obstoj s »poslovnim dnem učiteljskega«, 6. aprila letos. Na kulturni slovesnosti dopoldne tega dne — kamor so povabili vse profesorje, ki so kdaj poučevali na zavodu — je govoril ravnatelj gimnazije tov. Milan Marušič. Očrtal je razvoj učiteljske od njegovega začetka v januarju 1947 pa do letos, ko zapuša zaradi spremenjenega načina izobraževanja učiteljske zadnja generacija učiteljskih-maturantov.

Ravnatelj Marušič je najprej govoril o nekaterih zgodovinskih dogodkih, ki so čisto po svoje krojili usodo našega primorskega ljudstva; o tem, kako je italijanska okupacija že takoj v začetku svoje ere ukinjala slovenske in hrvatske šole v Slovenskem Primorju in v Istri; in o preganjanjih, ki so jih bili deležni Slovenci in Hrvatje, ker niso hoteli zatajiti svojega materinskega jezika. Končno je po vseh mukah in žrtvah prišlo 1947. leta do sklenitve mirovne pogodbe z Italijo in Slovensko Primorje z Istro se je vrnilo v okvir svoje matične domovine.

Tedaj smo šele začutili vrzel, ki je nastala v razvoju te države, ko ni imela svojih izobra-

Pred jubilejnim srečanjem prosvetnih delavcev na Koprskem

S petindvajsetletno vstaje na Primorskem je povezano tudi rojstvo leto partizanskih šol na Koprskem. Ni težko povedati, kaj je zlasti tedaj pomenila slovenska beseda v šoli, ki je po toliko letih izpolnila ter zastopala zopet pridobila svoje mesto tam, kjer je bilo zanj najbolj častno — v slovenski šoli. Nevečkratno hitro so zrasle tedaj te šole in pomagale utrjevati vero v svobodo in lepše življenje. Kdo so bili ti prvi učitelji? Mladi, pogumni ljudje — mladinke in mladinci, ki jih je vse prevečalo samo eno — neizmerna ljubezen do toliko trpljenega naroda, ljubezen do tedaj tako zastopanih slovenske besede. Med njimi srečamo tudi imena Elvire Vatovec iz Čezarjev, ki so jo pozneje ubili nacisti, in Zore Burger iz Gabrovce, ki je podlegla mučenju v tržaški hišni zaporu.

Takoj po kapitulaciji Italije je zazvelo delo v šolah v nad tridesetih vaseh. Tok vojne je sicer za nekaj časa še prekinil njih delo, vendar pa je bila že na vidiku svoboda in takoj za tem so tudi na Koprskem začele z rednim delom slovenske šole. Ker ni bilo dovolj domačih učiteljev, so prihajali sem iz vseh krajev Slovenije. Vse skupaj pa je vodila ena sama želja, pomagati temu ljudstvu, ki je v svoji preteklosti toliko prestalo in bilo tako zaničevano.

Prijetni so spomini na tista prva leta. Čeprav je bilo delo naporno, predvsem pa je vladalo med vsemi iskreno prijateljstvo in tovarštvo in družil nas je isti cilj — čimveč naučiti tiste, ki so nam bili zaupani. Leta pa so tekla in polagoma smo se razhajali zopet širom naše domovine, kamor je pač posameznika najbolj vleklo.

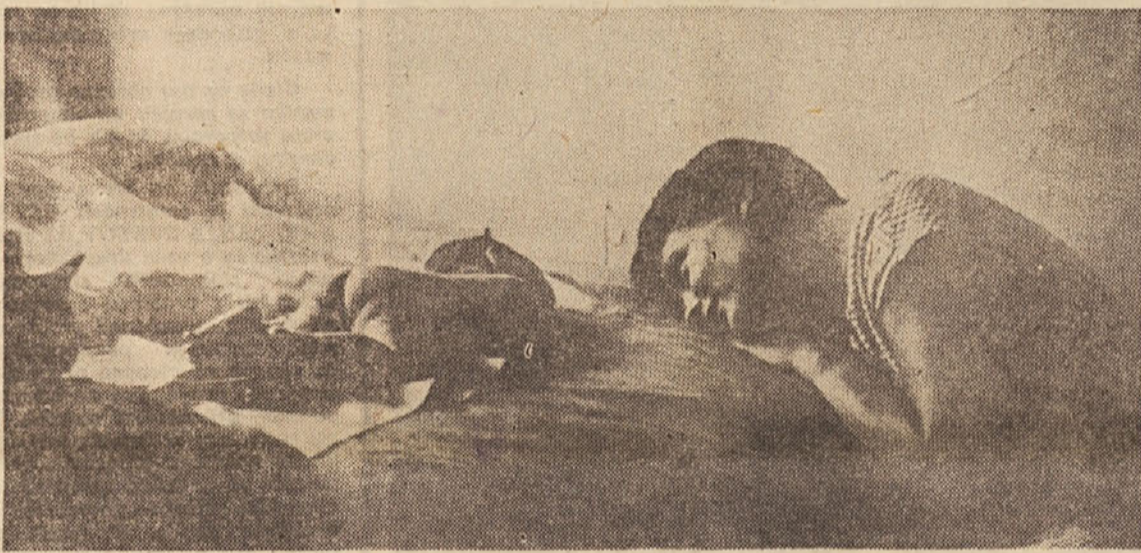
Nekaj pa nas je ostalo še vedno tu. In med obujanjem spominov na tiste dni je vzniknila želja, da se v jubilejnim letu vstane na Primorskem zberemo na prijateljskem srečanju v Kopru. V ta namen je bil izvoljen pripravilnični odbor, ki je svoj program predložil obalni konferenci SZDL. Srečanje je predvideno za 29. junij. Pripravilnični odbor vabi, da se ga udeležijo vsi prosvetni delavci, ki so delovali na Koprskem (na območju občin Izola, Koper in Piran) v času od kapitulacije Italije do konca 1947. leta. Prosimo vas, da pošljete svoje prijave najkasneje do 15. maja t. l. na ZAVOD ZA PROSVETNO PEDAŠKO SLUŽBO KOPER — za pripravilnični odbor jubilejnega srečanja. Obvestite o tem tudi vse tiste, ki morajo ne bodo prebrali teh vrstic. Na veselo snidenje v Kopru junija 1968! MT

Istre; niso bili samo učitelji v šoli, bili so hkrati zborovodje, režiserji, igralci, kmetijski tehničarji, bolničarji — skratka skoraj vse je bilo odvisno od njihove iznajdljivosti.

Iz leta v leto so tem prvim maturantom sledili novi, tako da je učiteljske v 21 letih svojega delovanja usposobilo 491 razrednih učiteljev, kar je bilo za te kraje slovenske Istre, pa tudi za kraje Sežanskem, Postojanskem in Ilirskobistriškem pomembno bogastvo. To število znaša za 15.000 učencev ali za sedanje potrebe šestih občin. Velik del učiteljev portoroškega (oziroma koprškega — ker se je kmalu preselilo v Koper) učiteljske se je v pedagoškem delu lepo uveljavil in s tem izpolnil upe in pričakovanja svojih vzgojiteljev. Mnogi so nadaljevali šolanje in se vrnilo obogateno z večim znanjem znova med svoje ljudi.

Ob poslovnem dnevu koprškega učiteljske je bilo prav, da so prejeli zasluženo priznanje. Prvi profesorji, ki so začeli orati ledino in s svojim nesebičnim delom začeli ustvarjati materialno in duhovno osnovo za delo šole: Lucijan Janež, Duša Gajšek, Albert Sirk, Marija Velikonja, Viktor Birsa, Mara Furlani, Erna Česnik, Srečko Kumar, Danica Zupan, Hinko Uršič, Josip Rudež, Miran Hasl, Marija Likon in Božo Černelc; zadnja sta na šoli še danes. Spomnili so se tudi vladnih učiteljev, ki so veliko prispevali k uspešnemu delu zavoda, med prvimi pa so bile: Ludovika Kalan, Stana Janež in Pavla Javornik. Ravnatelj učiteljske so bili: prof. Lucijan Janež, Jože Va-

Le počasi so se razmere normalizirale. Z ustanovitvijo učiteljske v Portorožu (za prvega ravnatelja je bil imenovan tov. Lu-

Toplina družinskega življenja, ki jo otrok že od prvih dni vsrka vase, je odločilne važnosti za njegovo prihodnost...

cijan Janež se je položaj docela spremenil. Res ni šlo vse tako gladko — perspektiva, ki se je odpirala mlademu učitelju, ni bila rožnata, potrebno je bilo mnogo prepričevanja in sušenja mladih kandidatov po vseh itd.

Leta 1950 so prvi redni maturanti zapustili šolske klopi učiteljske v Portorožu. Šestnajst mladih deklet in fantov, polnih pedagoškega optimizma, je zasedlo težka delovna mesta na podeželju. To so bili pravi prosvetljalci kmeta in delavca slovenske

lentinčič, Jože Rupnik in zadnji Božo Černelc.

Kolektiv šole, ki na sklepni slovesnosti prevzema bogato tradicijo učiteljske, je rekel tov. Milan Marušič, ravnatelj gimnazije v Kopru, se za predano in nesebično delo iskreno zahvaljuje vsem profesorjem in drugim članom kolektiva in jim izreka priznanje. Zahvaljuje se tudi vsem 491 učiteljem, ki se z uspešnim delom oddoljujejo svojim profesorjem in domovini. dh

FINANČNI NAČRT TEMELJNE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI V NOVI GORICI

Povečanje, ki ne zadovoljuje

V primerjavi z lanskim letom so dohodki in izdatki TIS Nova Gorica za 12% višji in so uravnovani za vsoto 16.701.496 N-din (milijardi 670 milijonov S-din).

— 2,6% prispevka iz osebnega razmerja, kar bo znašalo 7.505.000
— 51,2% iz občinskega davka od prometa blaga na drobno, kar bo znašalo 3.942.400
— 51,2% prispevka iz OD od obrti, kmetijstva, samostojno opravljenih intelektualnih storitev ter od avtorskih pravic in patentov, kar bo znašalo 1.055.000
— prispevek izobraževalne skupnosti SRS za strokovno šolstvo zaenkrat znaša 3.480.370
— sofinanciranje za splošno izobraževalno šolstvo in za delovanje Zavoda za prosvetno pedagoško službo, kar bo vplačano od nekaterih drugih TIS, bo znašalo 525.988
— drugih dohodkov je predvideno za 150.000
— sredstva prenesena iz lanskega leta pa znašajo 42.738

skupaj 16.701.496

Po sprejetem programu nameravajo te dohodke porazdeliti takole: največ je namenjeno osnovni dejavnosti, ki zajema delo osnovnih šol, gimnazij, srednjih strokovnih šol, doma šolskih centrov, šole za dopolnilno izobraževanje in za delo vzgojno varstvenih ustanov, za kar vse je namenjeno 14.301.206 N-din ali vsota, ki je v primerjavi z izdatki za iste dejavnosti lani za 12,6% večja.

Za potrebe ostalih zavodov in dejavnosti, kot npr. za delo ZPPS, za Delavsko univerzo, za šolske tople obroke in za usposabljanje strokovnih kadrov, je namenjenih 603.745 N-din ali za 9% več denarja več kot lansko leto.

Za razne druge potrebe, ki obsegajo: prevoze in oskrbine, štipendije prosvetnega kadra, prenos sredstev drugim skladom, večja popravila šol in za druge

TIS Nova Gorica je 2. aprila sprejela svoj letošnji finančni načrt. Predvideli so, da se bodo dohodki, ki naj zagotove njeno dejavnost, stekali takole:

dohodka iz delovnega N-din 7.505.000
od prometa blaga na 3.942.400
od obrti, kmetijstva, samo- 1.055.000
strokovno šolstvo zaenkrat znaša 3.480.370
525.988
150.000
42.738

skupaj 16.701.496

gativnem ali pozitivnem smislu. Sofinanciranje za splošno izobraževalno šolstvo in ZPPS je po letošnjem finančnem načrtu programirano takole:

— iz Ajdovščine 238.375 N-din
— iz Tolmina 164.808 N-din
— od nekkih drugih TIS pa 122.805 N-din

skupaj 525.988 N-din

Če k tej vsoti prištejemo še znesek, ki ga zagotavlja izobraževalna skupnost SRS, potem lahko na ta način »do dinarja« točno ugotovimo, za koliko je TIS Nova Gorica šolsko središče širše novogoriške regije. Seveda niso te številke edini kazalci take dejavnosti in pomena. Povedo pa le marsikaj in pomagajo ustvariti določeno predstavo.

V preteklem šolskem letu je bilo v osnovnih šolah novogoriške občine vpisanih 6466 učencev in učenk, v srednjih šolah pa 2214 ali skupaj 8680 učencev in dijakov. Izdatki za šolstvo so v preteklem letu na območju novogoriške TIS znašali 14.900.493 N-din. Tako je na učenca oziroma dijaka skupnost v novogoriški občini lani plačala 1.716,60 N-din. Vsekakor je to zelo velika številka, ki nalaga določeno razmišljanje in ukrepanje ekonomistom kakor družbeno političnim delavcem.

Ob objavljenem povišanju sredstev za učno-vzgojno dejavnost v okviru TIS Nova Gorica pa bi bilo napak, če bi nekdo mehanično sklepal, da bodo osebni dohodki vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev za toliko porasli. Izdatki za osnovno dejavnost šol so se povečali zaradi povišanja cene pedagoške ure, in sicer za 5,4 odstotkov. To pa je bilo pogojno predvsem zaradi višjih stroškov za sredstva za dopolnilno delo. Ti izdatki so večji tudi zaradi zvišanja cene pedagoške ure razrednega pouka za 0,57 N-din in deloma zaradi večje dejavnosti šol ter uvedbe malih šol pri nekaterih osnovnih šolah. Šole za

dopolnilno dejavnost in vzgojno varstvene ustanove dobijo tudi nekaj več sredstev zaradi povečane dejavnosti.

Srednje strokovne šole in Doma šolskih centrov imajo za 4 odstotke več denarnih sredstev kot lani. To je nastalo zaradi tega, ker se bo zaradi ukinitve srednje ekonomske šole v Ajdovščini ista dejavnost tu povečala.

Delavska univerza bo leto porabila za 7 odstotkov več denarja zaradi tega, ker se bo še posebej bavila z obrambo vzgojo prebivalstva. To povišanje pa je zagotovila Skupščina občine in proračuna in namenska.

Za usposabljanje strokovnih kadrov v šolstvu je TIS Nova Gorica za letošnje leto povečala namenska sredstva kar za 21 odstotkov. S tem je poudarjena težnja da se pospeši usposabljanje učnega osebja in s tem dvigne kvaliteta pouka. To povečanje je vsekakor upravičeno, saj imajo pri 153 učiteljih osnovnih šol kar 44 takih, ki še nimajo predpisane ali ustrezne izobrazbe. Stanje na srednjih šolah pa tudi ni dosti boljše. Tu je od 114 predavateljev in profesorjev še vedno 31 takih, ki nimajo potrebne strokovnosti.

Nekaj nad 5 milijonov N-din je namenjenih investicijskim izdatkom. TIS bo s tem denarnim delom odplačala nekaj obveznosti za že zgrajene šole, financirala bo izgradnjo nove telovadnice pri osnovni šoli v Novi Gorici, izgradnjo otroških vrtec, in sicer po enega v Novi Gorici in Sempetru, dogradila po nekaj razredov nekaterim šolam in uredila ter opremila več varstvenih ustanov.

Vse to, način zbiranja sredstev, programiranje ter uveljavljanje sprejetega programa, zahteva od vseh sodelujočih precejšen napor, odgovornost, disciplino ter ostalo aktivnost, ki naj zagotovi izvršitev postavljenih nalog v tako postavljenem in tako omejenem okviru. Absolutno vzeto po obsegu denarne mase je okvir dokaj velik. Velike pa so tudi potrebe. Pri tehtanju med dohodki in izdatki, med možnostmi in potrebami, bi veljalo temeljiteje razmisliti o tem (ne)ravnotežju. Ali smo res tako zelo potrošniško razvijeni, da iz leta v leto zahtevamo več? Ali je to naša ambicija, ki priganja, da bi čimprej čimveč dosegli? Kakšna je ta ambicija: normalna, vzpodbujajoča ali nezdrava in prenapeta? Kako in koliko je zgodovinsko pogojena naša težnja po hitrem razvoju, vsaj v kadrovskem pogledu?

Nazadnje pa bi pritrtili ugotovitvi: bolj je biti manj zadovoljivi pa bolj delaven kot obratno

Ciril Zupanc

Potrebna je sprememba vsebine

(Nadaljevanje s 1. str.)

128 dobrih kvalitativnih svetovalcev. Drugi problem je denar. Če bi morali okrepi ti njeno kadrovske strukture, ne bi smeli razpravljati o denarju, ko gre za tako pomembno dejavnost, kot je PPS. V vseh poročilih zavodov, in tudi v omenjenem gradivu, pogrešam prikaz dejanskega stanja, podatke o kadrovski zasedbi in kvalifikacijski strukturi. Uvajanje nadzora v naših šolah je nujno. Ne smemo se bati reči, da je delo pedagoškega svetovalca tudi nadzorsko, kajti svetovanje brez nadzora ni mogoče. Po drugi strani pa je razumljivo tudi oster odpor proti nadzoru. Med našimi svetovalci je namreč še vedno ena tretjina ljudi s srednješolsko izobrazbo. Tudi na stopnji razrednega pouka se npr. dogaja, da svetovalci s srednješolsko izobrazbo nadzorujejo učitelje z višjo ali visoko izobrazbo. Logično je, da se tak učitelj nadzora otepa. Preveriti bi bilo treba ne le izobrazbo in strokovno kvalifikacijo, temveč tudi, kakšna je tista plat nadzora, ki je bila doslej pri nas zanemarjena, tj. idejno politična plat. Tudi v svetovalski službi bo treba uveljaviti zahtevo po reelekciji.

Nedvomno, prosvetno pedagoški službi bo treba zagotoviti vsebinsko kvalitetnejše delo, jo or-

ganizacijsko urediti in utrditi. Zato pa bo treba dopolniti zakon o prosvetno pedagoški službi in uveljaviti vrsto ukrepov: zagotoviti enotno programiranje dela prosvetno pedagoške službe za vso republiko, uresničiti kvaliteto in izvajanje enotnega vsebinskega programa, pri tem pa upoštevati načelo, da je treba PPS čim bolj približati terenu. V dopolnjenem zakonu bo treba razmejiti pristojnosti in naloge med vsemi institucijami, ki bodo opravljale prosvetno pedagoško službo, in na osnovi zakona izdelati predpis o sistemizaciji delovnih mest ter spremeniti način financiranja Zagotoviti in natančneje določiti je treba pravice in dolžnosti med pedagoško službo in za šolstvo pristojnim upravnim organi (republikanski in občinski), samoupravnimi organi na področju šolstva ter družbenopolitičnimi organizacijami. Za uveljavljanje novih učnih oblik, metod in tehnik dela je treba nujno omogočiti formiranje in usmerjanje oglednih šol. (Te ukrepe je predlagal republikanski zavod za šolstvo.) M. K.

Družina je nenadomestljiva ustanova za vzgojo otrok

Nedavno tega sta imeli sekcija za razvoj družbenih odnosov na področju vzgoje in izobraževanja pri republiški konferenci SZDL ter redakcija revije Otrok in družina razgovor o vzgoji in potrebah današnje družine ter o vzrokih nastajajočih problemov pri družinski vzgoji otrok. Sekcija — vodi jo dr. Avguštin Lah — ima v načrtu še vrsto podobnih razgovorov o aktualni problematiki s področja vzgoje in izobraževanja, kot o liku današnjega učitelja, prostem času otrok ipd. Namen teh razgovorov pa je, da zbere potrebne elemente za širšo družbeno akcijo v tej smeri, katere nosilec bi bila predvsem Socialistična zveza.

Družina je v vsaki družbi, posebno pa še v socialistični, tista osnovna socialna skupnost, ki ima primarno vzgojno in socializacijsko funkcijo. V socialistični družbi še posebej želimo, da bi družina s svojim vzgojnim delom prispevala svoj delež k vsestranskemu skladnemu oblikovanju otrokove osebnosti od rojstva pa do zrelosti — tako beremo v »Tezah o vlogi družine pri vzgoji otrok in o izobraževanju staršev«, ki sta jo za ta razgovor pripravili Danica Marionova in Mima Zupančičeva.

Po vseh stranpoteh, ki jih ubira vseh socialistična družba v svetu in pri nas, nas lahko samo veseli, da se je v zadnjem

času začela močno poudarjati spet vloga družine in njena socializacijska vloga pri vzgoji mladega človeka. »Družina je še vedno zelo trdoživa ustanova, ki kljub vsem poskusom noče odmrtni, kar kaže, da nam je še vedno potrebna«, je dejala v svoji uvodni obzvožitvi dr. Milica Bergantova. Še vedno je izredno pomembna in nenadomestljiva ustanova za vzgojo otrok, v prvi vrsti pa je ljubezen v družini tisti element, ki je odločilne važnosti pri rasti mlade osebnosti.

Toda — vprašanja naših družin dandanes ne smemo idealizirati. Vemo, v kakšnih razmerah morajo odrasli otroci, kakšne neprebavljene stvari se kopčijo v njihovi zavesti včasih že od najmlajših let, ko so priče najrazličnejšim dogodkom med staršema. Prav tu pa je potrebna pomoč današnji družini — tako so poudarili na tem razgovoru. Pomoč ne samo v obliki informacij o današnjem položaju družine, o njeni vlogi pri oblikovanju človeka, temveč tudi bolj konkretna pomoč v obliki socialne pomoči, (ki bi jo morali bolj razviti, kot je sedaj), vzgojnih svetovalnic, socialne in psihološke službe v šolah, pomoči nezaposleni mladini, internatom.

Ena izmed oblik pomoči družini so tudi rodiljski sestanki. Starši kažejo veliko zanimanja za različna predavanja o tej proble-

matiki — to ugotavljajo naši pedagogi. Pri tem pa tudi opažajo, da se stopnjuje zahtevnost staršev, čemur pa naši učitelji dostikrat niso kos; pomanjkljiva je njihova strokovna usposobljenost, da bi se uspešno lahko lotili današnje zapletene mladinske problematike in jo tudi skušali razreševati, kolikor je v njihovi moči. Rodiljski sestanki le prevečkrat izpadajo kot sestanki brez globlje vsebine, so nenačrtani in nesistematični. Čeprav se prav tu nudi učitelju dragocena priložnost za delo v tej smeri. Vse pogosteje čujemo, da bi morala v prihodnje šola postati v idealnem smislu središče za vzgojo staršev ter toričse sodelovanja med šolo in domom, prosvetljevanje staršev pa sestavni del izobraževanja odraslih. Pri tem bo treba opustiti stare predavateljske metode, uporabljati več sodobnih pedagoških prijemov in aktivnih metod dela z odraslimi. Posebno v srednjih šolah se je glede vzgojnega prizadevanja naredilo zelo malo.

Razgovori o vzgojnih problemih v okviru sekcije za razvoj družbenih odnosov pri republiški konferenci SZDL bodo lahko odrodili dragocene sadove, predvsem če se bodo ta prizadevanja nadaljevala do konkretnih akcij in z vsa podporo naše najmnogišnje družbene organizacije — SZDL. dh

Založniško podjetje

Školska knjiga — Zagreb

čestita svojim sodelavcem, prosvetnim delavcem, šolam in drugim prosvetnim zavodom za PRVI MAJ, MEDNARODNI PRAZNIK DELA in obvešča vse zainteresirane, da je izšel KNJIŽEVNI LEKSIKON — TUJI PISATELJI druga, razširjena izdaja

čuti ta odnos, pa naj si bo v ne-

Vzroki za osip učencev v eni izmed ptujskih šol Ali so šole s prosto soboto res mučilnice?

Osnovna šola Videm pri Ptujju je poslala RTV Ljubljana — v zvezi z mnenjem komentatorke v TV obzorniku v tork 2. 4. 1968 — nekaj števil in podatkov iz analize ankete, ki so jo izvedli med učenci svoje šole. Ti podatki osvetljujejo, kot piše v dopisu, v kakšnih pogojih se otroci učijo, kakšne so njihove možnosti za doseg takšnega uspeha, kot ga dosega npr. mestne šole v Ljubljani ali vsaj boljše šole. Mislimo, »tako pišejo«, da podeželske šole v Halozah oziroma v ptujski občini, kjer je bil kritiziran uspeh, delajo v pogojih, ki se z ljubljanskimi sploh ne morejo primerjati.

Dopis o vzrokih osipa v tej ptujski šoli je bil poslan tudi uredništvu našega lista, zato ga objavljamo.

Pouk v naši šoli obiskuje 490 učencev, od tega 274 učencev od 1. do 4. razreda in 217 od 5. do 8. razreda. Takoj v začetku pripominjamo, da velja za vse šole v Sloveniji enoten učni načrt, katerega nimamo pravice spreminjati, možnosti in pogoji po ustavi in zakonu o osnovni šoli pa za naše otroke niso enotni.

Ce bi bilo mogoče, bi najprej prešli 38 učencev od 1. do 5. razreda v posebno šolo, da bi ne kvarili uspeha, saj so napredovali pač zaradi tega, da ne bi 8 let sedeli v 1. razredu. To znižala uspeh že za 7,7%. Če bi posebna šola v Ptujju lahko sprejela vse te učence, bi jih morda lahko

vozili v Ptuj, kakor jih vozijo iz Vodice v Ljubljano. Zaenkrat ni mogoče niti eno niti drugo.

Elaborat o podaljšanem bivanju v šoli, ki temelji na podatkih iz Ljubljane, pove, da tudi ti učenci, ki se učijo organizirano pod nadzorstvom vzgojiteljev, ki dajo učencem vso pomoč, izdelajo razred v povprečju z 92,5%. Pri tem se učijo:

- 1.—2. razreda 1 uro
- 3.—4. razreda do 2 uri
- 5.—8. razreda do 3 ure

Kakšno je stanje pri nas?

1. Čas učenja brez nadzorstva vzgojitelja (ni možnosti) in največkrat brez nadzorstva staršev:

Ure	0	¼	½	¾	1	1 ¼	1 ½	1 ¾	2	3
1.—4. razr.	11	24	104	6	100	—	5	—	20	9
5.—8. razr.	3	14	67	5	68	3	20	2	10	—
	14	38	171	11	168	3	25	2	30	9

Šolske ekscurzije v »Franjo« in »Slovenijo«

Naša lanska navodila za obisk partizanske bolnišnice »Franja« in partizanske tiskarne »Slovenija« na Vojskem so našle na zelo dober odziv v raznih šolah in so vplivala na povečanje obiska, čeprav so bili ukiniti popusti pri vožnji. »Franja« je imela skoraj 30.000 obiskovalcev, med njimi pa je naraslo število inozemskih obiskovalcev. Ekscurzije so potekale organizirano, mnoge šole pa so prinesle s seboj tudi skromne šopke cvetja, ki so ga položile na grobove padlih, pa tudi nekaj svečk se je pojavilo pred spominsko ploščo, s čimer so naši otroci prav lepo počastili spomin na junaške žrtve svobode.

Tudi letos prihajajo mnoge šolske ekscurzije, saj je edino pravilno, da vsak razred vsaj enkrat obišče ta najlepši in najzgodovornejši spomenik iz NOB. Mestni muzej v Idriji, ki upravlja oba navedena spomenika, je tudi letos pripravil vse potrebno za nemoten obisk, ki je mogoč prav ob vsakem času, ker sta oba oskrbnika vedno na doklicu. Vstopnina je ostala ista, to je din 0,50 na otroka. Naj se omenimo, da ta sredstva služijo izključno za vzdrževanje objektov, ki je zelo drago. V »Franji« pa dobi vsak obiskovalec brezplačno tudi prospekt z opisom in kratkim historiatom. Ker se mnoge ekscurzije ustavijo tudi v Idriji, da si ogledajo zanimiv rudniški muzej, so se turistične organizacije dogovorile s hotelom »Nadnos«, ki ima na razpolago veliko dvorano, da se ekscurzije lahko zadržijo v njej tudi brez kake obveznosti za potrošnjo, kar je posebno važno, če ekscurzijo zaloti slabo vreme. Tudi v cerkljanskih gostilnah se je organizacija sprejemanja gostov v marsičem izboljšala.

Glede obiska partizanske tiskarne »Slovenija« na Vojskem, ki jo nekateri upravičeno smatrajo za prav tako zanimivo, kakor je »Franja«, pa morajo ekscurzije upoštevati, da Vojsko ni dostopno za veliki avtobusi, ker je cesta preozka. Ob pravočasnem obvestilu pa poslovalnica SAP v Idriji uredi zamenjavo avtobusa, ki opravi vožnjo iz Idrije na Vojsko in nazaj (13 km). Ta izlet se izplača že zaradi prekrasne Vojškarske planote, ki leži nad 1000 metrov nad morjem in ima čudovite razglede na gorenske vrhove ter preko hribov na Trnovski planoti. Na Vojskem je tudi planinski dom »Rudar«, ki ga upravlja Planinsko društvo Idrija in ki ob pravočasnem naročilu lahko postreže vse goste.

Srečko Logar

Šolske ekscurzije

Obveščamo šole, da sprejema dijaške ekscurzije »Dom učencin« stružnih šol — Petar Drapšin, Beograd, 7. Jula 83. Rezervacije na telefon 624-672. Cena 7 N-din.

Prihodnja številka Prosvetnega delavca bo izšla 15. maja; prosimo sodelavce, da nam pravočasno pošljejo gradivo za objavo vsaj do sobote pred izidom vsake številke!

Ce bi podajali številke za vsak razred, bi jih bilo preveč. Pokazale bi pa še točneje, kako malo je učencev, ki dosegajo povprečen čas učenja, potreben za dosego solidnega znanja.

2. Koliko učencev se lahko uči v miru? Le 227 je tako srečnih, kar ne predstavlja niti polovice, le 46,3%.

3. Tudi čas učenja je pomemben, saj mora biti zanj otrok spočit: 209 učencev ali 42,6% se lahko uči le zvečer, ko je delo končano, mnogi od teh pa le tedaj, ko gre do ostali člani družine spat.

4. Le 156 učencev ali 31,8% je takšnih, ki učivo še kolikor toliko ponovijo, preden gre do šole. 112 učencev ali 22,8% se pritožuje, da jim starši ne nudijo dovolj časa za učenje; razlog je delo.

5. 303 učenci ali 61,8% je priznalo, da se ne učijo redno, ampak več ali manj občasno. Vzrok je delo, premalo kontrole staršev itd.

6. Zanimiva je primerjava, koliko učencev je deležnih kakršnekoli pomoči pri učenju od staršev, ki jim v mnogih primerih niti v 4. razredu ne morejo več pomagati.

V številkah je pomoč pri učenju takole:

	pomaga	ne pomaga	včasih pomaga
1.—4. razreda	160	114	1
5.—8. razreda	58	138	10
Skupaj	218	252	11

Nobene pomoči od staršev ne dobi torej 252 učencev ali 51,6%.

7. Prerano vstajanje prav gotovo ne vpliva dobro na učenje, analiza anket pa je pokazala, da vstaja med 5. in 6. uro 237 učencev ali 48,3%.

8. Eno uro in več je oddaljenih od šole 147 učencev ali 30%. V šoli imamo tudi 47 vozačev iz Leskova. Med temi je 17 takšnih, ki imajo več kot pol ure do avtobusne postaje, in če upoštevamo, da avtobus odpelje ob 7. uri, ugotovimo, da morajo vstati vsaj nekateri ob 6. uri, mnogi pa še prej, ker imajo tudi 5 do 6 km do avtobusa, vrnejo pa se iz šole

ob 14. uri in 3 učenci celo ob 15. uri in 30 minut.

9. Zaskrbljujoči so tudi podatki, da nima zajtrka 61 učencev ali 12,4%, da nima kosila ali vsaj rednega kosila 120 učencev ali 24,5%, da ima 16 učencev ali 3,2 odstotka starše v inozemstvu, da ima 58 učencev ali 11,8% starše alkoholike ali vsaj nagnjene k alkoholu in končno, da so v 132 družinah zelo slabe socialne razmere, kjer znašajo osebni dohodki hranitelja le do 5000 din mesečno.

Upamo, da bodo ti podatki osvetlili osip učencev na eni izmed ptujskih šol tudi z druge strani in bo prikaz realnejši.

Levstik Franjo

Delovna skupnost ITALIJANSKE VAJENISKE SOLE V IZOLI razpisuje naslednja delovna mesta:

- UČITELJA ZA MATEMATIKO IN FIZIKO TER BLAGOZANSTVO (kot dopolnitev učne obveznosti) Pogoji: diploma I. ali II. stopnje
- UČITELJA ZA TELESNO VZGOJO IN ZDRAVSTVENO IN PREDVOJAŠKO VZGOJO (kot dopolnitev učne obveznosti) Pogoji: visoka izobrazba

Razpis velja 15 dni po objavi. Prošnje sprejema uprava šole do omenjenega roka.

Spominjamo se prosvetnih delavcev

Vita Zupančič (1868—1950)

Prav je, če se ob stoletnici rojstva te prosvetne in družbene delavke spomnimo njenega dela v času, ko je bilo na Slovenskem še zelo malo učiteljic in še manj družbenih delavk.

Vita Zupančičeva je bila rojena v Selih pri Smarju na Dolenskem. Osnovno šolo je končala v Ljubljani in sicer je hodila v šentjakobsko dekliško šolo, ki je bila prva javna dekliška šola pri nas. V Ljubljani je doživela tudi učiteljske in leta 1887 je nastopila svojo prvo službo v Liskem potoku. Jeseni leta 1890 je napravila v Ljubljani spreizkušnjo iz usposobljenosti — in se isto leto je bila iz Loškega potoka premeščena v Metliko. Tam je poučevala v prvem razredu vse predmete, v drugem pa ženska ročna dela, a zraven tega je učila tudi v dekliški ponavljalni šoli. Zanimalo jo je vzgojno delo v novostanovljenem zavodu za gluho mladino v Ljubljani in zato je na koncu šolskega leta 1901-1902 zaprosila za mesto učiteljice na njem. Avgusta 1902 je bila premeščena iz Metlike na Gluhonemnico v Ljubljani. Hospitalna je na tej in na gluhonemnici v Gradu, kjer je leta 1904 pred c.k.r. izpraševalno komisijo za obče ljudske in meščanske šole položila strokovni izpit za pouk gluhonemnih. Vzgoji gluhonemnih se je posvetila z vsem srcem in si zelo prizadevala za izpopolnjevanje učnih metod na ljubljanski gluhonemnici. V ta namen je obiskovala podobne ustanove drugje po svetu. Ogledala si je gluhonemnice na Dunaju, v Pragi, Berlinu, Hamburgu, Frankfurtu, Monakovem ter v Zagrebu in Beogradu. Pri pouku je dosegala najboljši uspeh in je bila deležna pohval šolskih nadzornikov, ki so prisostvovali njenemu poučevanju. Otroci so jo imeli zelo radi in so se v svojih težavah vedno zatekali k njej po tolažbo in nasvete. Na ljubljanski gluhonemnici je poučevala polnih 23 let, vse do upokojitve leta 1925.

Z enako vnemo in požrtvovalnostjo se je Vita Zupančičeva vključila tudi v družbeno delo, zlasti v stanovskih organizacijah. Že v času službovanja v Metliki je bila odbor-

nica Belokranjskega učiteljskega društva in je na učiteljskih zborovanjih sodelovala s strokovnimi predavanji. Bila je med ustanoviteljicami Društva učiteljic in je nato aktivno delala pri njem polnih 40 let.

Slovenske učiteljice so se odločile za ustanovitev lastnega društva, ker so menile, da Slovensko učiteljsko društvo zastopa predvsem interese učiteljev, včasih celo na škodo včlanjenih učiteljic. Zadnji povod za organizacijsko osamosvojitve učiteljic je bila spomenika, ki jo je Slovensko učiteljsko društvo leta 1897 predložilo Kranjskemu deželnemu zboru v zvezi z ureditvijo učiteljskih plač. V njej je društvo predlagalo za učiteljice nižje plače kot za učitelje z isto kvalifikacijo na enakovrednem delovnem mestu, češ da imajo učiteljice družine, učiteljice pa ne. Učiteljice se namreč takrat niso smele poročiti, a če so se, po poroki niso smele več opravljati učiteljskega poklica. Učiteljice verjetno ne bi imele nič proti, če bi društvo predlagalo, naj se poročeni učiteljcem dodeli določen dodatek na plačo za vsakega otroka. Toda takrat očitno še niso nič vedeli o otroških dodatkih in je zato prišlo do spotaljših zahtev, da naj bi dobivale višjo plačo tako poročene kot tudi samske učiteljice, če imajo otroke ali ne, samo, da so moškega spola. Ali drugače povedano: učne moči z enako ali celo višjo kvalifikacijo naj imajo nižjo plačo samo zato, ker so ženskega spola. Ni torej čudno, da je nalezl predlog Slovenskega učiteljskega društva na ogrožen odpor pri učiteljicah. Združile so se v lastno društvo in se v njem borile za enakopravnost pod geslom: »Za enako delo enako plačilo!«. Razen tega je bil namen Društva učiteljic tudi skrb za obolele in onemogel učiteljice ter za nadaljnje izobraževanje članic.

Vita Zupančičeva je bila poleg Janje Miklavčičeve najaktivnejša članica Društva učiteljic. Že na prvem občnem zboru leta 1898 je imela govora o pomenu ustanovljenega društva in o materialnem položaju učiteljic. Od ustanovitve društva do

Mnogo je bilo v zadnjem času napisanega in še več izgovorenega o delu na šolah s petdnevno delovnim tednom. Med realno izrečenimi in napisanimi mislimi je bilo tudi mnogo neobjektivnih, skeptičnih in celo cinično izpovedanih. Mnogi prosvetni delavci si ob vsem tem verjetno težko ustvarjajo realno sliko o delu in življenju v šolah s prosto soboto.

K pisanju me je zlasti vzbudil članek tovariša J. T. M. »Majhne so te stvari« v 6. številki Prosvetnega delavca, ki bi lahko škodil utiranju poti ne samo tej novosti v našem šolstvu, temveč še kateri, za katero bi prišla uredja ali pobuda od institucij zunaj šole same. Iz članka ni mogoče razbrati, ali ima pisec v mislih samo šole s celodnevno bivanjem ali pa je slabo razpoložen tudi do šol s podaljšanim bivanjem ali nasploh do vseh šol, ki imajo proste sobote. Kolikor vem, nobena šola niti v Kranju niti v Mariboru (skupaj 14, med njimi je tudi ena podeželska) nima pogojev za celodnevno bivanje niti nimajo vse možnosti za organizacijo podaljšane bivanja. In vendar so se odločile za petdnevni delovni teden.

Delam na šoli, ki se je odločila, da bo delala po petdnevno delovnem tednu in od 5. februarja teče naše delo po novem. V tem času smo si že nabrali nekaj izkušenj, vendar sta dva meseca prekratko obdobje, da bi lahko ocenjevali, koliko je sedanja organizacija boljša in ali dosega moč zaradi tega boljše uspehe.

Moram povedati, da nas nihče ni prisilil pa tudi ne prigravarjal, naj se odločimo za proste sobote. Ko je na sestanku ravnatelj direktor Zavoda za PPS obvestil prisotne, da pripravljata republikni zavod za šolstvo in republikni sekretariat za prosveto in kulturo študijo o možnosti uvedbe petdnevnega delovnega tedna v šole, je prisotnim posredoval predlog, da bi pripravljene materiale nekatere šole preizkusile in nič več.

Kot že rečeno, se je naš kolektiv za to odločil po tehtnem premisleku in v prepričanju, da se ne zaletavamo z glavjo v zid in da posledice ne bodo boleče (kot je izjavil bojazen tovariš JTM).

Kako smo izvedli priprave na prehod?

— Na učnovzgojni konferenci se je ves učni zbor seznanil z značilnostmi in zahtevnostmi nove delovne časa, s spremembami v predmetniku in šolskem koledarju. Po tehtni razpravi je menil, da bi kazalo v drugem polletju pričeti z delom po novem, predtem pa je potrebno ugotoviti, kako imajo otroci ob sobotah zagotovljeno varstvo in kakšno je mnenje staršev.

— Naslednji dan smo z anketo ugotovili, da je od skupno 605 otrok le 28 brez primerno urejene varstva.

— Nato smo starše povabili na skupen roditeljski sestanek in jih prav tako kot učni zbor seznanili z vsemi spremembami in značilnostmi, ki jih prinaša nov delovni čas. Starši so sprejeli novost skoraj brez pomislekov, saj smo že prej delali ob sobotah po skrajšanem urniku, tako da so učenci imeli ta dan le tri ure ure, pouk pa smo pričeli ob sedmih, da so bili tudi učenci druge izmene ob 14. uri že doma.

— Ker smo na nov delovni čas prešli v drugem polletju, smo v času zimskih počitnic pripravili nove urnike, hkrati pa so učiteljic razporedili učno snov v učnih načrtih na 42 tednov.

In kako teče naše delo po novim? Kaj je enako in v čem so razlike?

— Tudi za nas velja, da smo dolžni opraviti letno 210 učnih dni oz. ustrežno število učnih ur pri posameznih predmetih, kar pomeni, da učnih načrtov v ničemer ne krčimo.

— Sprememba nastopa v učnem koledarju s tem, da pričnemo šolsko leto 1. septembra, pouk pa končamo 30. junija. Pouka prosti dnevi so le sobote in nedelje, 1. november, 29. in 30. november, 31. december, 1. in 2. januar, 1. in 2. maj ter 25. maj. Skrajšane so tudi zimske počitnice in trajajo od 28. januarja do 3. februarja, razen tega pa moramo vse športne dneve opraviti ob sobotah.

— Ure v predmetniku so bile razporejene prej v 35 tednih, zdaj pa v 42 tednih in so urejene po dekadah, torej na deset dni oz. dvakrat po pet dni, ker pri nekaterih predmetih ni mogoče vnesti v urnik vsak teden enako število ur. Potrebno je torej sestaviti dva urnika. Naj navedem za primer primerjavo predmetnika za 6. razred:

Predmetnik za 35 tednov:	Predmetnik za 42 tednov:	
	Št. ur	Št. ur
Slovenski j.	5	4
Biologija	2	2
Matematika	5	4
Zemljepis	2	2
Zgodovina	3	3
Srbohrvatski j.	2	1
Tuji jezik	3	2
Tel. vzgoja	3	3
Likovni pouk	2	1
Glasbeni pouk	2	2
Tehnični p.	2	1
SKUPAJ:	31	25

— Razumljivo, da so ob prehodu nastopile nekatere težave, kot na pr.:

Učenci in učiteljci so se morali navaditi na dva urnika, spremiti je bilo potrebno sistem dela, tako mora biti npr. vsa snov v okviru enega tedna utrjena, sicer jo učenci čez soboto in nedeljo pozabljajo, pri tehničnem pouku, kjer je le polovica razreda v delavnici oz. pri telesni vzgoji, kjer v višjih razredih združujemo dečke in deklice dveh paralel in so te ure prve oz. zadnje v urniku, je bilo le-te nemogoče razporediti v času od 7.45 do 13.05; verjetno pa bo nekaj težav tudi v drugi polovici junija.

V zgornjih ugotovitvah, zlasti v prikazovanju prednosti, sem omenila le nekatere specifično šolske, nisem pa omenjala ugotovitev ergologije, katerih je bilo moč veliko zaslediti tudi v tisku ob razpravah o prehodu na nov delovni čas delavcev v javni upravi in ki je veljalo v enaki meri tudi za učitelje in učence. Razumljivo pa je (ali to? JTM ne pozna stanja v našem šolstvu?), da tudi ob uvedbi proste sobote nismo mogli odpraviti druge izmene, da hodijo učenci pozimi v temi domov in vsaj doslej jih miličniki niso spremljali. Prav tako smo morali kmalu po kosilu začeti z umskim delom (v 2. izmenji) in se nismo mogli spravevati, če je to dobro ali ne, kar druge možnosti nimamo. Požobnih primerov bi lahko naštet še več in vendar doslej nismo trdili, da so šole mučilnice. Se manj bi se smeli vpraševati (kot vprašuje tov. JTM), ali bo šola, ki bo imela možnost, da se modernizira, vsebinsko obogati in razvija, »res prava mučilnica«.

Ob koncu še to: z uvedbo prostih sobot ne gre za novotarijo zaradi novotarije, ne gre samo za proste sobote, niti za vikend posameznikov, menim, da gre predvsem za to, da se šola vključ v ritem dela in utrip življenja svojega kraja, svoje ožje in širše okolice. Prav gotovo pa smo tudi prosvetni delavci poklicani, da se trudimo hoditi v korak s časom. Ali pa nam je morda vseeno, kadar slišimo, da capljamo za življenjem?

Tatjana Hojan

Medved Marija

Nobene zgodbe nisem napisala v želji, da bi otroke česar koli učila

Pogovor z mladinsko pisateljico, urednico Cicibana, Branko Jurca

V slovenski mladinski književnosti — zlasti tisti, ki je namenjena najmlajšim, se vse pogosteje srečujemo s pisateljico Branko Jurca. Pred nami je njena poslednja knjiga Beli konjič z izborom najlepših zgodb; opremljena je z lepimi barvnimi in črno-belimi ilustracijami, ki jih je narisala Roža Piščanec. Branka Jurca je učiteljica, nekaj let pa že ureja Cicibana. Zato smo ji zastavili nekaj vprašanj.

Slovenski smo mlad narod, živimo v mladi državi, naša mladina je tudi zelo zdrava in dobra. Toda vsak mlad človek se mora postaviti na svoje noge, tudi v naši družbi. Mladi živijo, vidijo, slišijo, doživljajo, kar je dobrega in kar je slabega. Kritično ocenjujejo in prav je tako.

Najprej: prosim, če naštejete knjige, ki ste jih napisali otrokom?

Knjige zgodb: V pasti, Bratec in sestrica, Okoli in okoli, Hišica ob morju; slikanice: Marjanka Veznalca, Do zvezd, Hišnikov dan, Gregec Kobilica, Miško Poleno; govorni plošči: Poredni zajček, Marjanka Veznalca; povesti: Uhač in njegova družina in Vohljači in prepovedane skrivnosti. No in zdaj knjiga Beli konjič, kakor ste že sami povedali.

Tudi z nami so imeli naši starši nemalo težav. V dijaških letih sem postala skojevka, sodelovali smo v prepovedanih akcijah, v prepovedanih krožkih in moji starši so mi rekli: nemalokrat: in če te dobijo, in če te zapro? zapri te bodo in tam boš stradala in zeblo te bo... Mi pa smo vztrajali na tej poti, ker smo mislili, da je pravilna, in meni tudi danes ni žal, da sem šla po tej poti.

Učiteljica ste. Kje ste učili? Ste radi učili?

Stiri leta sem bila brez posla — to je spadalo k dobrotam tega poklica pred vojno. Dve leti pred vojno sem učila v Sv. Jakobu in Slov. goricah in potem deset let na prulski in na Levstikovi šoli v Ljubljani. Učila sem rada. Mislim, da je to eden najlepših poklicev.

No, vidite, tako je z mladino v vseh generacijah. Temu ne more ubežati ne mladina in ne starši in ne družba. Nebes ni in jih tudi ne bo, hvala bogu! Bi bi o tudi predložitno.

Kakšen napotek lahko daste mladim učiteljem?

Naj povem, kako sem začela z učiteljevanjem po vojni. Rekli so mi, da bom učila otroke v drugem razredu. Jaz pa po vojnih letih, ko sem bila aktivistička Osvobodilne fronte in potem v drugih službah! — pa v šolo, v razred, med otroke, ki so živeli svet svojega otroštva!

Knjiga Beli konjič diha veliko ljubezen do otrok. Ali bi nam rekli besedo, dve o tem, kaj je tisto, kar želite, da bi otroci ob vaših zgodbah doživljali?

Nobene zgodbe nisem napisala v želji, da bi otroke česar koli učila. V meni se je ob doživljenju spletala zgodba in morala sem jo napisati. Otroštvo sem doživljala ob svojih dveh otrocih in ob otrocih, ki sem jih učila. Življenje otroka je prepleteno s soncem in s sivino. Zato želim v zgodbah dati otrokom sonca, želim jih opogumiti, želim jih sproščati z razumevanjem in v ljubeznijo, saj se mi, ki smo odrasli, ne moremo živeti brez tega, kaj pa šele otroci!

Kakšna priznanja ste prejeli do zdaj za svoje delo za mladino?

Dobila sem zlato značko Zvezd prijateljev mladine Slovenije, Levstikovo nagrado za knjigo Okoli in okoli in za knjigo Vohljači in prepovedane skrivnosti in nagrado za stoto Čebelico, se pravi za Gregca Kobilico.

Zdelo se mi je res, ko da sem prišla v Ljuno. Prosila sem, če lahko hčospitiram, učiteljica v sosednjem razredu me je povabila, in tako se je začelo. Hospitirala sem še dostikrat, gledala sem, poslušala, brala še posebej o metodiki in didaktiki za posamezne predmete, zanimala sem se za vzgojo in pouk. Rada sem učila in tudi otroci so me imeli radi.

Dr. Ivan Toljič izred. prof. fil. fakultete v Ljubljani
SMOTER IN ORGANIZACIJA SISTEMA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA
Radovan Teodosić, znanstveni sodelavec inštituta za pedagoško raziskovanje SR Srbije v Beogradu
Nikola Vučević, pom. sekretarja za izobraževanje SR Srbije v Beogradu
UCITELJ — VZGOJITELJ
Milan Mirković, svetnik v Jug. zavodu za proučevanje šolstva v Beogradu

Kakšni je vaše mnenje o današnji šoli?

Po vojni, mislim, da smo dali vse precejšni ten, kako bi izboljšali šolsko mrežo, dosti premalo pa smo posvetili ljubezni, pomoči, dobre volje in tudi denarnega priznanja učiteljem.

In kaj nam zdaj pripravljate?

Otroci z neke osnovne šole so bili pri meni in so me vprašali, kako da pišem. Pomislila sem in rekla sem sebi in njim, res je, nihče me k pisanju ne sili. Prvo novelo sem napisala na nekem podstrešju na zapršen mizi in objavljena je bila v predvojni Sodobnosti. Nihče me k pisanju ne sili. Cutlisa sem potrebo in tudi danes je tako. Doživljam se v meni utrne in če ga uspešno dobro napisati, sem vesela, vedra; sončne volje sem, kakor upam, da so takšne volje tudi otroci, ki prebirajo moje zgodbe.

Kaj menite o današnji mladini?

Vedno se sprašujem, če uspe Ciciban popestriti, obogatiti, polepšati pouk, če uspe odpreti okna razreda na travnike in v gozd, v vas in v svet. Če to uspe, potem si mislim, je Ciciban dober.

Kaj pripravljam? Napisala sem knjigo Zrebiček brez potnega lista in prav te dni bom oddala tretjo povest za Sinjega galeba: Teško išče očeta.

RUDARSKI ŠOLSKI CENTER VELENJE
razpisuje prosto delovno mesto:
— PREDAVATELJ MATEMATIKE
Pogoj za zasedbo delovnega mesta je visoka ali višja strokovna izobrazba. Ostali pogoji po dogovoru
Rok razpisa velja 15 dni po objavi v časopisu.

Pomembna prelomnica v razvoju jugoslovanske pedagoške znanosti

Razgovor s predstojnikom oddelka za pedagogiko na filozofski fakulteti ljubljanske univerze dr. Vladom Schmidtom ob izidu prve knjige »Pedagogika«

Povoljni čas, ki zajema razdobje od osvoboditve jugoslovanskih narodov izpod fašističnega jarma ter izbojevanja socialistične revolucije do današnjih dni, je zlasti v zadnjih petnajstih letih potekal v znamenju vse večjega razcveta naše jugoslovanske pedagoške znanosti. Še nikoli poprej ni bilo napisanih toliko pedagoških člankov, izdanih toliko pedagoških knjig in na različnih posvetovanjih obravnavano toliko pedagoških vprašanj kot ravno v tem razdobju. Tu bujni progres pa je na podlagi dialektične zakonitosti nujno terjati preskok v višjo kvaliteto. T. j. pokazala se je kategorična potreba po sintetiziranju in kodificiranju dosedanjih vrhunskih dosežkov jugoslovanske pedagoške znanosti, obogatene z najboljšimi znanstvenimi pedagoškimi izkušnjami tujih dežel, upoštevajoč pri tem tudi najpozitivnejše in najvažnejše znanstvene rezultate drugih antropoloških ved, ki so prav v tem stoletju doživlele izreden razcvet, postojajoč približki se znanstveni preciznosti nekaterih prirodoslovnih ved.

GOGIKE», tov. dr. Vlada Schmidta za kratak intervju, ki ga tu v celoti posreduje našim bralcem.

VPRAŠANJE: Iz zgoščenega predgovora, ki ga je za uvod k prvemu delu »PEDAGOGIKE« sestavil njen uredniški odbor, je razvidno, da je pedagoška znanost na jugoslovanskem ozemlju doslej prešla tri, med seboj povsem različne razvojne stopnje?

— prvo, ki sovpada z razdobjem do končane I. svetovne vojne in predvojne Jugoslavije, ko je bila naša pedagoška znanost še močno neobogljena nezavirna in pod prevladujočim vplivom buržoazne ter idealistične utemeljene pedagogike;

— drugo, ko je po končani II. svetovni vojni v že osvobojeni deželi bila orientirana predvsem na sovjetsko pedagogiko, ki pa kljub določenim koristim — kot smo — ni izpolnila predvidenih pričakovanj in

— tretje, ko je jugoslovanska pedagoška znanost začela iskati samo sebe, zavedajoč se, da bo lahko v polni meri služila narodom Jugoslavije samo tedaj, če bo dosledno upoštevala specifičnosti naše socialistične revolucije in posebne razmere, v katerih se je vzgajalo in se še bodo vzgajali in izobraževali naši ljudje.

Prosimo, tov. doktor, za polarnilo, kakšen je bil v tem splošno-trodolnem razvoju pedagoške znanosti na slovenskih tleh?

ODGOVOR: Okvirno veljajo vse tri faze razvoja slovenske pedagogike. Za slovensko pedagogiko je bilo v bližnji preteklosti usodno da se je slovensko meščanstvo pozno razvilo; zato tudi ni odigralo tiste vloge, kot jo je odigralo meščanstvo drugod. Lahko rečemo, da je bila naša pedagogika do konca XIX. stol. zlasti še gleda na njene vzgojne smotre — pravzaprav meščanskega fevdalna pedagogika. Najboljše, kar je bilo do te dobe ustvarjenega v slovenski pedagogiki, je dala slovenska socialna demokracija. Zato je razumljivo, da smo se morali po osvoboditvi orientirati na sovjetsko pedagogiko; seveda smo to storili precej nekritično, tembolj, ker najboljši progresivni elementi slovenske pedagogike še niso bili raziskani. Rečemo pa lahko, da smo v jugoslovanskem merilu slovenski pedagogi prvi s poudarkom opozorili na to enostranost. Svojo kritičnost smo izrazili z zahtevno po metodološki preorientaciji, nameč v tem smislu, da bi bilo treba zasedati z empiričnim raziskovanjem domačih pedagoških problemov. To je bilo storjeno v okviru Slovenskega pedagoškega društva že leta 1952, razmeroma kmalu po Informburoju. Tak empirični način dela je seveda zahtevnejši in dražji ter terja, da Slovenci dvignemo pedagoško znanost na višjo stopnjo nameč na stopnjo načrtno organiziranega inštitutskega pedagoškega raziskovalnega dela.

VPRAŠANJE: Zamisel o potrebi priprave pedagoške kodeksa, ki naj bi zajel dosedanje dosežke naše napredne pedagoške prakse in teorije, kakor tudi najpozitivnejše tendence v pedagoški znanosti v svetu, se je porodila že leta 1959; konkretno pobudo za tako delo je dala tov. Mitra Mitrovič, tedanja direktorica Jugoslovanskega zavoda za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj. Zanima nas, kako so to pobudo sprejeli slovenski pedagogi?

ODGOVOR: Slovenski pedagogi smo dobro sprejeli to pobudo, saj smo že sami poskusili izdati podobne tekst: izkazalo pa se je, da tega ne zmornemo t. j. da bi sami pripravili takšen tekst, ki bi na široko zajel vsa važnejša področja pedagoške znanosti. Pokazalo se je, da Slovenci nimamo strokovnjakov za vsa področja pedagoške znanosti. Rezultat prej omenjene in le na pol uresničene težnje je bil izid dela »Izbrana poglavja iz pedagogike« (Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1964). Dokaz za to, da smo slovenski pedagogi to pobudo sprejeli, je razviden tudi iz legeja števila sodelujočih slovenskih pedagogov pri tej izdaji.

VPRAŠANJE: Kdaj in v kakšni sestavi pa je bil potem formiran uredniški odbor?

ODGOVOR: Uredniški odbor je bil formiran v takšni sestavi, kakršen je še sedaj; ni se prav nič spremenil. To je bilo že leta 1960, kmalu po pobudi tov. Mitre Mitrovič. V uredniški odbor so bili povabljeni ljudje, od katerih si je poobudnik obetal, da bodo tako veliko delo tudi lahko realizirali in da imajo enoten ideološki koncept.

VPRAŠANJE: Kako je prišlo do izločevanja temeljnega koncepta za pisanje tako obsežnega dela in kakšen je bil ta koncept?

ODGOVOR: Zamisel je bila ta, naj bi tekst zajel predmet pedagoške znanosti v celoti od predšolske pedagogike do izobraževanja odraslih ter od filozofskih problemov pedagoške do praktičnih smernic za vzgojno-izobraževalno delo in da bi vsako od teh poglavij, v okviru tega širokega koncepta, prispeval za svoje področje najkompetentnejši predstavnik. To je bila idealna zamisel, vendar pa je ni bilo mogoče uresničiti tako, da bi zares izprali pedagoško znanost v celoti. Nekaterih poglavij v tekstu ni, čeprav bi sprito navadnega koncepta morala biti.

VPRAŠANJE: Pri pisanju prvega temeljnega in vsejugoslovanskega dela s področja naše pedagoške znanosti so redakcija kot tudi avtorji, ki so sodelovali a pisanjem strokovnih tekstov, pravi gotovo narali premagovati vrsto nemalnih ovir. Katere od teh ocenjujete danes, ko je to osnovno delo že za nami kot najtežje?

ODGOVOR: Seveda, ovire so bile in to predvsem v tem smislu, ker so bila nekatera področja doslej zelo fragmentarno obdelana; inščno delo, kot je to, pa je zahtevalo, da bi avtor svojo temo sintetično prikazal v že posplošeni obliki. Poleg tega pa je bilo za nekatera poglavja, ki so sicer fragmentarno že obdelana, vseeno težko dobiti dobrega avtorja, ki bi tematiko studiozno obdelal, brez sledov deklarativnosti iz prejšnjega razvojnega obdobja. Glavna težava pa je bila v tem, da so posamezni rokodelci prihajali v redakcijo z zamudno.

VPRAŠANJE: Kako ocenjujete prispevek slovenskih pedagoških strokovnjakov?

ODGOVOR: Sodim, da smo slovenski pedagogi storili svojo dolžnost in da je ta prispevek adekvaten stopnji razviti slovenske pedagogike.

VPRAŠANJE: Nekatera poglavja je bilo treba iz hrvatskega ali srbskega jezika prevesti v slovensčino, kar je opravil profesor-slavist tov. Franček Šafar. Je morda pri tem naletel na kakšne težave pri izbiranju ustrezne slovenske strokovne pedagoške terminologije?

ODGOVOR: Menim, da tega dela nihče drugi ne bi mogel bolje opraviti, tembolj, ker slovenska pedagoška terminologija sploh še ni dognana in

Z obžalovanjem pa ugotavljamo, da tega dela ni predstavljal prvo kolektivno delo jugoslovanskih pedagogov v jugoslovanskem okviru, ni sprejela v svoj knjižni program nobena beogradska založba, medtem ko po drugi strani ni bilo glede izdaje »PEDAGOGIKE« nobenih težav ne v Ljubljani (DZS) in ne v Zagrebu (Mati Hrvatska).

Ko je posamezna poglavja opretil z ustrezno strokovno bibliografijo in ali je ta bibliografija izbor najkvalitetnejših del, ki jih na posameznih področjih premore bodisi domači bodisi tuji strokovni pedagogi stisk?

ODGOVOR: Bibliografija je dodana posameznemu poglavju iz vidika bralca, ki bi se hotel še podrobneje seznaniti s tematiko posameznega poglavja. Bibliografijo so za posamezna poglavja pripravili avtorji ten poglavij.

VPRAŠANJE: Ali se bo začelo delo še nadaljevalo? V mislih imamo pred vsem nadaljevanje dela v smislu poslabljanja in dopolnjevanja zbranih ugotovitev, ki jih »PEDAGOGIKA« že zajema. V kakšni obliki in v kateri smeri bodo potekala nadaljnja prizadevanja za razširitev in poglobitev naše socialistične pedagoške znanosti?

ODGOVOR: Uredniški odbor bo skrbno spremljal kritične odmeve na to delo in usmerjal, kolikor bo to le v njegovih moči, avtorje in raziskovalce, da bi odpravljali ugotovljene slabosti. Če lahko pričakujemo še

kakšno izdajo, bo to pri novi izdaji vsakakor upoštevano.

VPRAŠANJE: So bili denarni izdatki za »PEDAGOGIKO« zelo veliki? Kdo je kril te stroške?

ODGOVOR: Delo redakcije je financiral najprej Jugoslovanski zavod za proučevanje šolskih vprašanj v Beogradu, za njim pa Zveza pedagoških društev Jugoslavije (stroški v zvezi z dnevniciami za sestanke redakcije, stroški zaradi tiskanja rokopisov ipd.). Vse druge stroške je prevzela Državna založba Slovenije, ki delo tiska. Odobrenih je bilo ok. 10.000 N-din, ki pa niso bili niti vsi porabljeni.

VPRAŠANJE: Kako ocenjujete, tov. doktor, delež Državne založbe Slovenije, ki je prvo knjigo »PEDAGOGIKE« že dala v prodajo, druga pa izročila v tisk, da bo interesantom na voljo že pred koncem tega šolskega leta?

ODGOVOR: Državni založbi Slovenije je treba izreči polno priznanje, saj je v času, ki ni naklonjen izdajanju znanstvenih publikacij, brez obziranja sprejela to obsežno delo v program svojih knjižnih izdaj. S tem je Državna založba Slovenije znova potrdila svoje razumevanje za potrebe slovenske strokovne pedagoške publicistike, saj tudi sicer ni bilo — predvsem po zaslugi te založbe in osebno njenih predstavnikov, direktorja tov. Ivana Bratka ter urednika tov. Vencoslava Winklerja — po vojni napisane nobenega kvalitetnega strokovnega pedagoškega dela, ki ne bi moglo iziti.

S temi besedami je bil enourni intervju končan. Ko pa smo odhajali iz delovne sobe univ. prof. dr. Vlada Schmidta, ljubko ozaljšane s spomladanskim cvetjem, nam je med šumljanjem rahlega aprilskega dežja v ušesih še vedno zvenelo naračilo našega prijaznega sodebnika: »Menim, da ne bi smelo biti na Slovenskem nobene kolektivne razvitejšee šole, ki bi tega dela ne uvrstila v svojo strokovno knjižnico!«

VIATOR

Pedagoško društvo v Mariboru

PEDAGOŠKO DRUŠTVO V MARIBORU je upravi Prosvetnega delavca poslalo dopis s sledečo vsebino:

»Med drugimi nalogami želi naše Pedagoško društvo doseči tudi večje število naročnikov za vaš list.

V ta namen vas prosimo, da nam čimprej pošljete pregled števila naročnikov vašega lista na območju mariborske občine...

Preko vaše objave bomo dobili najbolj objektivne podatke o razširjenosti našega pedagoškega tiska med prosvetnimi delavci...

Pozdravljamo pobudo mariborskega pedagoškega društva (ki je že doslej v marsičem služilo za zgled drugim) in vabimo še ostala pedagoška društva k podobni akciji!

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

Je izdala dvoje pomembnih del:
Mavricij Zgonik:
ZGODOVINA V SODOBNI ŠOLI
Prva slovenska specialna didaktika zgodovinskega pouka. Svoja teoretična razglabljanja avtor smotno povezuje z navajanjem praktičnih primerov, hkrati pa se dotika tudi obih didaktičnih ugotovitev. Knjiga je nepogrešljiv priročnik za vse vzgojitelje, ki poučujejo zgodovino na osnovnih šolah in na šolah II. stopnje. 348 strani, cena: polplatno 40.— N-din.

Peter Lenče:
KRATEK PREGLED FARMAKOLOGIJE
Knjiga je namenjena za priročnik iz farmakologije na višjih medicinskih šolah, služila pa bo tudi študentom medicine in farmakologije kot pripomoček za predavanja, seminarske naloge in študije po izbranih učbenikih v tujih jezikih. Je bogato ilustrirana in ima tudi abecedno kazalo z enotnim strokovnim izrazoslovjem. 286 strani, cena: ojač. broš. 26.— N-din.

Poleg teh dveh novosti opozarja založba še na bogat izbor drugih pedagoških znanstvenih del in priročnikov. Knjigo dobite v vseh knjižarnah, naročila sprejema tudi DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Mestni trg 26

Nižja stopnja:
3. maja ob 14.05 II. program
5. maja ob 8.55 I. program

MAJ SE PREDSTAVLJA

Dovolite, ime mi je MAJ in zadržno vem, da se vam bo zdelo odveč, če se vam bom posebej predstavljajal. Pravzaprav vas niti presemeti ne morem, ko pa že vnaprej vse veste o meni, o mojih ozelenelih gozdovih, o mojih razcvetelih travnikih, o mojih praznikih... Kaj naj vam tedaj še povem o sebi, da vam ne bo treba vzklikati, češ: »Kaj pa mu je, da razlaga, kar je vsem na očeh?!« Priznati vam moram tudi, da bom letos manj izrazil, kot sem sicer ali že kar po navadi. Nemalokrat se je že zgodilo, da je zima s svojimi posameznimi sunki segala prav do mojih vrat, ali pa se splazila celo skozi špranjo pod njimi, tako da sem se moral tu pa tam kar odločno spoprijeti z njo in jo pregnati. Letos pa nič ne kaže, da bo kaj takega. Še APRILU, mojemu bratu, se ni bilo treba spopadati s preostalimi zimskimi nevšečnostmi. Razcvetel se je, da skoraj ne pomnim. Vse tisto cvetoče in zeleneče razkošje, ki vam ga je podaril, je bilo navadno moje. No, seveda, ne zavidam mu tega. Nasprotno! Vesel sem, če imate priložnost doživeti daljšo pomlad in toplejše poletje kot sicer. Zato sem vendar tu.

Vseeno pa me skrbi, ali se vam bom ob prihodu znal predstaviti tako, da boste potem, ko me boste doživljali, vedeli o meni kaj več, kot veste že tako in tako. O prazniku dela, denimo. O tem, zakaj ga pro-

NIZJA STOPNJA:

- 3. in 4. maja:
MAJ SE PREDSTAVLJA
- 10. in 11. maja:
POSLUŠAJ NAS, PROSIM!
- 17. in 18. maja:
ZGODBA O PIKI, VPRAŠANJU, KLICAJU IN ŠE O ČEM
- 24. in 25. maja
MLADI SMO IN VESELI
- 31. maja in 1. junija:
POJTE Z NAMI
- 7. in 8. junija:
PROSIM, NE POVOZITE PSA
- 14. in 15. junija:
DEBELINI IN SUHOKRAKI

SREDNJA STOPNJA:

- 7. in 8. maja:
PLAPOLAJTE, ZASTAVE
- 14. in 15. maja:
FANTAZIJSKO POTOVANJE V VESOLJE
- 21. in 22. maja:
PISATELJ FERDO GODINA
- 28. in 29. maja:
KAKO IN ZAKAJ SE OGLAŠAJO ŽIVALI — II. DEL
- 4. in 5. junija:
BOHINJSKI KOT
- 11. in 12. junija:
FANTAZIJSKO POTOVANJE V GLASBO

VIŠJA STOPNJA:

- 7. in 9. maja:
POTOVANJE V DEŽELO ŠPORTA IN TISOČERIH JEZER
- 14. in 16. maja:
BITKA NA SUTJESKI
- 21. in 23. maja:
MICHELANGELO BUONAROTTI
- 28. in 30. maja:
ČRNA CELINA IZ ČRNIH DNI
- 4. in 6. junija:
OD KAVČUKA DO GUME
- 11. in 13. junija:
REQUIEM

10. maja ob 14.05 II. program
11. maja ob 8.55 I. program

slavljate in kako. Ali pa o dnevu zmage — o dnevu, ki se ga spominjam kot enega najsrečnejših dni v vsej zgodovini; in je prav, da ga slavite tudi tisti, ki ga niste doživeli. Ko se vam predstavim, vam povem zakaj. Pa tudi o dnevu mladosti morda le še ne veste vsega... Slavjem kar ne bo kraja, že vidim. Vi, kar vas je šolarjev, pojedete na majski izlet. Tudi to bo doživetje, ki ga zlepa ne pozabiš. Seveda pa bom poskrbel tudi za tople sončne nedelje in za sončna jutra in za sončne popoldneve, da vas zvabim v naravo, med polja, na travnike. Ničesar ne prezrite, kajti najlepši dnevi v letu gredo tako naglo mimo, da se mi kar srce trga ob tej misli. Le dober teden, dva so cvetela drevesa — in že se je cvetje osulo. Le kratek čas bo dano živeti rožam.

Nižja stopnja:

POSLUŠAJTE NAS, PROSIM!

Gotovo se še zmerom dogaja, da otroci — bodisi iz nepremišljenosti bodisi iz objestnosti — razdirajo ptičja gnezda in tako ali drugače pokončujejo mladi zarod. Ob tem se najbrž kar nehoti spomnimo tiste stare »Stoji učilna zidana« in še posebej tiste originalne groznje v njej: »grdobe grde paglave, masti ste vredne leskove...« Istemu namenu kakor »Stoji učilna zidana« naj bo posvečena tudi naša oddaja »Poslušaj nas, prosim!« Avtorica Marja Čerkovnikova je napisala domiselno, privlačno, mestoma tudi šaljivo štorijo, ki jo bodo otroci, tako vsaj upamo, z veseljem poslušali.

bukom, novinar Miha, Janez in še poslušalci. Daleč zunaj mesta jih sprejme ptičji zbor — in ko pernati drobiž spozna, da prihajajo ljudje z dobrimi nameni, jih popelje na kraj nesreče. Na robu njive najdejo mladička, škrjanka sama pa jim pokaže, kje na zemlji je gnezdece, da spet polože vanj mladiča.

Ko se ekspedicija vrne na radio, najdejo na mizi tri češnje. Ptički so prinesli vsakemu v zahvalo po eno; Janezu pa povrh še debelega črva, pač to, kar imajo sami najraje.

»In za konec naj takole drži, otroci,« pravi redaktor. »Če pridejo ptički po vas, da jim rešite mladiče, takoj pohitite. Morda vam ne bodo prinesli ravno češenj v dar, hvaležni vam bodo pa prav gotovo zelo. In jeseni in pozimi boste po njihovi zaslugi hrustali dobra jabolka. In še nekaj... zdaj sicer ne vemo, kdo je bil tisti, ki je vzel mami škrjanki iz gnezda mladička in ga pustil pod drevesom. Lahko je bila tudi lisica. Ampak, vi, otroci, ne delajte skrbi ptičjim mamicam.«

Srednja stopnja:

14. maja ob 8.55 I. program
15. maja ob 14.05 II. program

FANTAZIJSKO POTOVANJE V VESOLJE

Kot že v prejšnjih oddajah iz serije Fantazijsko potovanje, bo tudi tokrav glavni »očividec«, povezovalac in zapisnikar potovanja med zvezde in planete naš znanec — novinar Dnevnega lista. Zgodba se začne takrat, ko tiskarski škrat ozioroma novinarska rasa vzbudi pri bralcih Dnevnega lista toliko radovednosti in nestrpnosti, da ni mogoče več demantirati izmišljene vesti, kajti naklada časnika je strašno porasla in urednikom ne preostane drugega kot pregovor: Kar si skuhal, še pojej! Odtod naprej bomo spremljali našega novinarja na zanimivi in razburljivi poti od priprav za izstrelitev vesoljske ladje, nevšečnosti pri vzletu, nerodnosti pri prvem srečanju z breztežnostjo, do srečanja z živimi bitji in njihovo kulturo na pozabljenem Mini-planetu IKS.

V oddaji se bosta sproti povezovala dva elementa: resnični, verjetni, možni na eni strani in fantazijski na drugi.

7. maja ob 8.55 I. program
8. maja ob 14.05 II. program

PLAPOLAJTE, ZASTAVE!

Dolga in grozljiva štiri leta se je slovensko ljudstvo bilo s sovražnikom. Štiri leta strahot zato, da je zasijala zarja svobode in z njo tisto, za kar so padali naši možje, fantje, dekleta in žene — pot v lepši jutrišnji dan.

Majski dnevi ob osvoboditvi bodo ostali za vedno zapisani kot enkratni dogodek, čas, ki mu ga ni enakega. In vse hrepenenje po svobodi, ki ga je naš človek dolga štiri leta nosil v sebi, je kot orkan bruhalo na dan 9. maja, ko so v Ljubljano vkorakali borci — partizani, pa naslednji dan, ko je naše belo mesto kot ozaljšana nevesta pozdravilo prvo slovensko vlado. Na velikem zborovanju je takrat dal vse priznanje Ljubljani tudi prvi predsednik slovenske vlade Boris Kidrič.

In Ljubljana je sprejela svoje osvoboditelje prekipevajočega srca. Možje in žene, fantje in dekleta so se pomešali med borce, jim pripenjali šopke, tu sta se v solzah sreče objemala mati in sin, oče in hči, fant in dekle. Tam je skrušeno stala mati: v tem najbolj slovesnem in za vse najbolj radostnem trenutku je zvedela, da njenega sina ne bo več, padel je na pragu svobode...

Kongresni trg — sedanji Trg revolucije — je doživel tiste dni toliko kot še nikoli poprej in morda ne bo nikoli več posej. Svobodna Ljubljana je praznovala, vsa v cvetju, zastavah, solzah veselja. Od vsepovsod je donela pesem, povsod smeh, stiskanje rok, navdušenje.

Težko je z besedami prikazati vse tisto, kar se je dogajalo takrat v srcu Slovenije, to je bilo treba doživeti. In tisti, ki so to doživeli, tega ne bodo mogli nikoli pozabiti, kajti taki trenutki ostanejo v človeku zapisani za vselej.

Skromno podoba takratnih slavnostnih dni bo dala naša oddaja »Plapolajte, zastave!« Poudarjamo — skromno, kajti besede so vse premalo, da bi popisali tisto, kar se je dogajalo v srcih ljudi, ki so dolga štiri leta bili boj na fronti in v zaledju za najvišji cilj, ki ga lahko ima človek: nacionalno in socialno svobodo. In Ljubljana je v tem boju ponosno nosila zastavo upora, zato je tudi s polnim srcem pozdravila svoje osvoboditelje.

Višja stopnja:

POTOVANJE V DEŽELO ŠPORTA IN TISOČERIH JEZER

Ta oddaja sodi v tako imenovani zemljepisni cikel in v njej nam bo Boža Smagurjeva predstavila Finsko, to deželo športa in tisočerih jezer pa gostoljubnih ljudi, kakor jo doživlja naš človek.

Visoko na severu evropskega kontinenta se Finska uvršča med najsevernejše države na svetu. Ena tretjina države je že severno od polarnega kroga do sedemdesetega severnega vzporednika.

Finci pravijo svoji domovini Suomi. Na površini, ki je kar za

100.000 kvadratnih metrov večja od Jugoslavije živi le štiri in pol milijona prebivalcev. Avtorica nam bo predstavila deželo v celoti, njene ljudi, njena mesta in še mnogo drugega, kakor je vse sama doživela. Mimogrede bomo slišali tudi o njeni umetnosti in umetnikih, ogledali pa si bomo tudi sauno, ki je hkrati s športom s Finsko neločljivo povezana. Finci pravijo, da je v sauni skrivnost njihove odpornosti proti ostremu mrazu, v športu pa vzdržljivosti in trdoživosti.

7. maja ob 14.05 II. program
9. maja ob 8.55 I. program

BITKA NA SUTJESKI

Med 15. majem in 15. junijem 1943 se je bila na Sutjeski dramatična in herojska bitka za novo Jugoslavijo. Sto dvesto tisoč dobro oboroženih sovražnikovih vojakov, posebno pripravljenih za to bitko, je sklenilo večkratni obroč okoli glavne narodnoosvobodilne vojske, na čelu z vrhovnim štabom in tovarišem Titom.

V nobeni drugi bitki v narodnoosvobodilni vojni ni padlo na mestu in v tako kratkem času toliko žrtev kakor v peti sovražnikovi ofenzivi na Sutjeski. Na kraju te velike bitke so enote Udarne grupe NOV pustile več ko eno tretjino svojih borcev. Stevilčno močnejšemu sovražniku pa le ni uspelo premagati junaških partizanskih borcev, ki so jih spremljali izmučenost, lakota, nespečnost in tifus.

Pred poslušanjem te oddaje bo morda prav, če otroke na kratko spomnimo, kakšna je prirodna podoba Sutjeske in kako so potekali boji.

Sutjeska je ozka dolina, na nekaterih mestih stisnjena prav med skalne strmine, tako da si skozi klisuro lahko utrepa pot samo reka z istim imenom in cesta. Dolina se nekoliko razširi pri Tjentištu, prav na kraju, kjer je bil boj najhujši, pa tudi tu je od vznožja do vznožja komaj tristo metrov. Vse naokoli so gozdovi in samota. Na pobočjih hribov je vasi le malo.

Na vzpetini ob vznožju stoji spomenik — herojem V. ofenzive: velik kvader iz črnega marmorja na veliki svetlorjavni plošči. Nekaj metrov vstran je tekla pot, po kateri so se pomikale divizije, da bi zlomile sovražnikovo obroč.

To je bilo v začetku junija. Ponoj čez Sutjesko je trajal nekaj dni in izgube na obeh straneh so bile strašne. Pripovedujejo, da je v samotnih gozdovih vseokrog Tjentišta še danes najti človeške skelete. Nemci so usmerili vse sile na uničenje glavne partizanskih sil in vrhovnega štaba, vendar volje partizanskih enot, ki so se vrhu vsega morale bojevati še za nekaj tisoč ranjencev, niso mogli zlomiti. Partizani so žrtvovali veliko življenj, obranili pa so svojo glavno in nemški načrti o hitrem uničenju partizanskih enot so tako vnovič in dokončno padli v vodo.

Višja stopnja:

MICHELANGELO BUONAROTTI

Čas radijske šole je prekratek, da bi v njem lahko izčrpnje obdelal tudi samo najvažnejša dogajanja v dolgem življenju enega najslavnejših likovnih umetnikov pozne renesanse. Zato se je pisec te oddaje odločil, da bo ostal faktografsko skop, da ne bo utrujal mladih po-

slušalcev z mnogimi imeni, letnicami itd., marveč da bo rajše skušal posredovati Michelangelovo razumevanje kiparstva in slikarstva. To razumevanje, ki je hotelo služiti izključno umetniški resnici in naravi terškega idealiziranja, je bilo največ, kar je mogel veliki Toskanec zapustiti prihodnjim generacijam. Svoj ustvarjalni kredo je zapustil v dokazilih, ki so nedvoumna in pričajo z neizpodbitno močjo. To so skulpture Bakh, David, Mojzes, Pieta in mnoge druge, pa poslikani svod v Sikstinski kapeli, arhitekturna umetnina — kupola cerkve sv. Petra in tako naprej. V burnih časih, ko so se papeži, kardinali in posvetni knezi borili za oblast nad italijanskimi pokrajinami, je ostal Michelangelo vseskozi visoko nad krvavo in stremuško ero. Vdinjan samo svoji umetnosti je ta božanski garač dal domovini več slave in ugleda kakor Borgijci, Medicejci in vse druge rodbine imenitnikov.

21. maja ob 14.05 II. program
23. maja ob 8.55 I. program

Oddajo o Michelangelu je pripravil radijski sodelavec Zvone Kržišnik.

Oddajo o Michelangelu je pripravil radijski sodelavec Zvone Kržišnik.

Nižja stopnja:

MLADI SMO IN VESELI

V najlepšem mesecu leta, v maju, in še posebej pred dnevom mladosti, si zaelimo z otroci vred pesmi in rajanja. Oddaji, ki jo pripravljamo, napisala jo bo mladinska pisateljica Ela Peroci, smo dali naslov »Mladi smo in veseli«. Sredi šolske ure se želimo preseliti na pomladanski travnik. S pesmimi, namenjenimi veseli mladini, bi radi ustvarili ozračje igre in rajanja. Opazovali bomo naravo, ki se je že vsa prebudila, poslušali bomo ptičje petje, gledali bomo čebelico in poslušali njeno brenčanje, veselili se bomo ob potoku, lovili se bomo in skrivali, ustavili se bomo pri pastirjih in letali za metulji.

Da bi priklicali vso to lepoto in mladost v razred, smo izbrali pesmi Kajetana Koviča, Otona Zupaniča, Franja Levstika, Grigorja Viteza, Nika Grafenauerja, Neže Maurerjeve, Gitice Jakopinove, narodne pesmi, pesmi Marte Gromove, Mire Voglarjeve in drugih. In da bi vam priklicali že v napovedi malo tistega utripa, ki ga želimo z oddajo vzbudi-

njo vas želimo spodbuditi k poslušanju oddaje, ki obeta, da bo pestra in prijetna, kot je pestro in prijetno tudi Godinovo pripovedovanje...

»Moji sestri Marti je zgorel hlev, gumno in klet. Žal mi je bilo za hlevom, na katerem sem tolikokrat spal. Na gumnu smo nekoč mlatili in sem imel nanj lepe spomine. V kleti, kjer so stale skrinite zrnje, sem si rad mehčal zgodnja jabolka. Ko sem dobil pismo v Ljubljano, da je ogenj vse to uničil, tega nisem mogel verjeti.

Cez nekaj mesecev sem prišel spet domov. Na istem kraju, kjer je pogorelo, je stal že nov hlev, gumno in klet. Vse je že pokrivala streha. S setro Marto sva šla na dvorišče. Gledala sva, kar je bilo novo postavljeno. Ko tako molče stojiva, prileti na streho golob. Velik, pisan, z dolgimi peruti, z belimi pernatimi ostrogami na nogah in z živimi, lepimi očmi. Prestopal je na slemenu, se vrtel in grulil. Mislil sem, da so golobom napravili pod streho nov golobnjak. Tu bodo nesli spet jajčka in valili mladiče. Gledal sem goloba in si dejal:

»Kako mu je dobro. Prileti in odleti in se ne briga za Martine težave.«

Zato sem rekel sestri:

»Vesel je. Golobico kliče.«

»Kliče jo že,« je rekla Marta. »Prilical pa je nikoli ne bo.«

»Zakaj bi je ne priklical?« sem vprašal.

»Ker golobice ni več. Ko je izbruhnil požar, je golobica sedela na jajčkah. Ni se hotela premakniti iz golobnjaka. Ogenj je že podiral tramove, a ona se z jajčk in premaknila. Hotela jih je očuvati. Plamen je že preskočil na golobnjak, a nje še ni bilo na svetlo. Nazadnje ni bilo ne hleva, ne kleti, ne golobnjaka in ne golobice. Odkar je spet nova streha, se golob vrača in jo kliče.«

Ko je Marta nehala pripovedovati, sva gledala goloba, kako je stopical po slemenu, se vrtil in se priklanjal na vse strani. Ni bilo težko samo nama z Marto. Tudi golobu je bilo hudo, le poslušati ga je bilo treba in ga razumeti.«

24. maja ob 14.05 II. program
25. maja ob 8.55 I. program

Nižja stopnja:

ZGODBA O PIKI, VPRAŠAJU, KLICAJU IN ŠE KAJ

Spet smo se odločili za pravopisno oddajo, čeprav so take vrste dopolnitve rednega šolskega dela morebiti manj uspešne kot pri drugih predmetih. To predvsem zato, ker je težko najti pravih radijskih oblik za tako tematiko. No, avtorica Maca Kalineva se je odločila, da bo skušala z oddajo utrditi pravilno rabo ločil. Ker pa je oddaja namenjena predvsem drugim razredom, se je vejici izognila in se omejila samo na piko, vprašaj in klicaj. Da bi otroci raje prisluhnili, si je izmislila primerno zgodbo. Njen prvi del je namenjen vaji, drugi pa poskusu praktične uporabe.

Polonca mora pisati nalogo; povedne, vprašalne, klicalne stavke. Aleš ji dela družbo. Polonca se raje igra, kakor dela. Tudi zdaj jo vabijo igrače. Aleš razkazuje svojega novega pajaca. Toda zdaj se zabava združi s koristnim. Ko pajaca občudujeta, se spomnita, kako je pravzaprav rdeči cof na njegovi kapi podobna pika, tisti veliki rdeči piki, ki jo naredi tovarišica z rdečilom v zvezek, če je učenec ni napravil. Zanimanje je vzbujeno. Kmalu so povedni stavki napisani, pike na pravem mestu. Poslej bo rdeči pajacéf cof vedno spomnil mala šolarja na piko. Prav prepričana sta, da poslej nanjo ne bosta več pozabila. In da bo bolj držalo, vadita: pripovedujeta stavke, ki jih sklene-ta z igro: pika — cof! cof — pika!

Potem pritegne Alešovo pozornost Poloncin prašček — hranilnik. Polonca pravi, da je ta njen prašček pravzaprav sitna živalca, ker jo zmeraj vprašuje, kaj bo z denarjem, kadar stresé kak dinar iz njega. Pa našteje vrsto takih vprašanj. Praščku bi bilo torej skorajda lahko ime — vprašaj. Ampak njegov rep je res vprašaj, ugotovi Aleš, pravi, pravcati zaviti vprašaj! To je zdaj spet spodbuda za mala šolarja. Pri

17. maja ob 14.05 II. program
18. maja ob 8.55 I. program

priči so vprašalni stavki vpisani v domačo nalogo, sledi pa spet igra: prašičkov rep — vprašaj; in dober sklep: nikoli več ne bosta na vprašaj pozabila.

Zdaj že kar sama iščeta med igračami nekaj, kar bi lahko predstavljalo klicaj. Izvlečeta prometnika, važna je pravzaprav njegova palica: pravi klicaj. In ta klicaj prav dobro sodi k prometnikovem ukazom: »Pazite otroci! Poglejte na levo! Pot je prosta!« Klicalni stavki so napisani, vaja je opravljena, otroka navdušena, naloga pravilna.

Malo drugače se stvar zaplete in razplete v drugem delu zgodbe. Otroka sta tistega dne lahkomišeln objestna. Sošolki skrivajeta torbico. Iz skrivališča potem uživata nad Katkino zmedenostjo. Ko se prikaže učiteljica, pobegneta in odložitva torbico pred Katkinimi vrati. Doma pomaga materi naključje, da stvar brž razčisti. Katki se morata opravičiti. Hkrati pa ji uspe prepričati oba poredneža, da drugim otrokom v svarilo dogodek napišeta in odnese-ta v uredništvo. Najdihojce kot svoj prispevek. Nerodno jima je, nervozna sta pri pisanju in tako nima sestavek ne glave ne repa, ko ga urednik bere. K vsemu manjka sleherno ločilo. Ker nista bila dovolj zbrana, sta pozabila na pajacov cofek, na prašičkov rep in na klicaj v podobi prometnikove palice. Skorajda sta vesela, ko pravi urednik, da takega prispevka ne more pri-občiti. Ko pa se do kraja pogovore, jima izreče priznanje za korajžo, da se ne branita priznati svoje napake, posodi jima rdeč svinčnik, da sestavek popravita, in tako se vse lepo uredi.

Oddaja je namenjena, kot že rečeno, predvsem drugim razredom, tudi tretjim ne bo odveč, menimo pa, da ji bodo tudi elementarci zlahka sledili.

KAKO IN ZAKAJ SE OGLAŠAJO ŽIVALI — II. del

V začetku aprila smo poslušali prvi del te oddaje. Oba dela sta pravzaprav celoti zase, vendar ju veže isto vprašanje: Kako in zakaj se oglašajo živali. V prvi oddaji smo poslušali ptiče. Dr. Kazimir Tarman, avtor oddaje, nam je pripravil prvi ptičji koncert, obenem nas je seznanil s ptiči, ki smo jih slišali. Seznanjal nas je z njihovim življenjem in okoljem, v katerem živijo. A vsega v eni sami oddaji ni mogel povedati, svoje pripovedovanje je nadaljeval. Zajeli smo ga v novo oddajo in slišali bomo cvrčanje žuželk, regljanje žab, živali v naši neposredni bližini — domače živali, mačko, psa, kravo, konja in od daleč jelena, gamsa. Tudi leva bomo slišali in končno še ribe. Ali je svet morskih globin res svet tišine, kot ga često označujemo? Ali so ribe res gluhe in neme?

Nekateri so menili, da ribe slišijo. Že dolgo tega so naredili za to poskus. Ribič, ki je krmil ribe, je moral hkrati še z zvoncem zvoniti. Več dni zapored je ponavljal krmiljenje in zvonjenje in razne vrste rib so se zbirale na bregu. Nekega dne pa je prišel brez hrane, samo z zvoncem. Tudi tokrat so priplavale ribice. Tako ribe slišijo, so zaključili.

A kaj, če priplavajo ribe, ker vidijo ribiča? S poskusi so nadaljevali. Po vojni so te poskuse lahko opravljali s hidrofoni. Močno izpopolnjene hidrofone spuščajo dandanes v morske globine in prisluškujejo ribjim jatam in rakom. Prav čudni glasovi prihajajo od tam, podobni so renčanju, škripanju, bob-

nanju, mrmranju in celo žvižganju. Različne vrste rib delajo glasove različno. Nekateri hitro tresejo ribji mehur, druge tarejo med seboj kosti ali koščene opore v plavutih, tretje pa škrtajo z zobmi. Najbrž se tudi ribe kličejo k drstitvam in se drže skupaj v jatah tako, da se kličejo.

Z modernimi in izpopolnjenimi magnetofoni zbirajo danes ptičje, žabje, ribje, sesalčje in žuželčje glasove in jih potem v laboratorijih raziskujejo. V Ameriki imajo poseben institut za raziskovanje živalskih glasov in tam imajo velikansko zbirko s 15.000 zapisi ptičjih glasov.

Znanstveniki in praktiki razmišljajo, kako bi takšna odkritja praktično izrabili.

Nižja stopnja:

31. maja ob 14.05 — II. program
1. junija ob 8.45 — I. program

POJTE Z NAMI

O veriverici poje nova pesmica, ki smo jo pripravili za našo radijsko šolo. Besedilo je preprosto, tekoče, razumljivo, tako da ne bo delalo težav mladim pevcem. Zahteva pa jasno, razločno izgovorjavo, ki bo potem peti pesmi le v prid.

Melodija s padajočima malima tercama v prvih dveh taktih bo šla hitro v uho. Sprva jo pojte počasi, ko pa bodo pevci melodijo osvojili, lahko malo pohitite, saj ima pesmica vesel, veverični značaj. Popestrite jo lahko z izmenjavo zbora in dveh solistov.

VEVERICA

(Janez Bitenc)

Šaljivo

Janez Bitenc

1. Ve_ve_ri_ca, ve_ve_ri_ca,
2. Ve_ve_ri_ca, ve_ve_ri_ca,
3. Kaj za lešni — Re bi da la.

1. skoči sem, skoči tja, ko pa na vrh
2. kaj mi daš, kaj mi daš, če ti lešni —
3. fantek moj, fantek moj? Saj sem sama

1. smreke spleza, z repkom pomahilja. — hija.
2. ke prinesem, ki jih radi — maš. — maš.
3. jih nabrala zvrhan košno — coj. — coj.

ČRNA CELINA IZ ČRNIH DNI

Se pred nekaj leti je bilo mogoče Afriko nekako etno obravnavati kot »črni kontinent«; škarje kolonialističnih sil so skrojile za mljevide posameznih nesamoupravnih področij po svojih strateških, ekonomskih in še nekaterih interesih in privilegijih, ne upoštevajoč pri tem niti številne jezikovne, ne etične in kulturne pregrade, ki jih ni v Afriki nič manj kot v Evropi.

Danes je položaj že nekoliko drugačen — plašč kolonialističnih krojačev je davno tega postal pretesen in počil je na vseh šivih. Na dan so prišla stara nasprotja, plemenska in narodnostna, ki so jih v dolgih letih evropski naseljenici znali podžigati s tem, da so povzdigovali ene in tlačili druge. To dolgotrajno spletkarjenje, pri tem pa puščanje prebivalstva na tisti bedni stopnji družbenega in socialnega razvoja, ko človek živi zato, ker je pač na svetu, nikakor pa ni ustvarjal član družbe, je pustilo svoje sledove. Posledice zakrnelosti celih plemen so se pokazale kmalu po nastanku mladih, neodvisnih dežel: tuj kapital je v njih obdržal svoje privilegirane položaje svoje ljudi in v trenutku, ko se je neka domača vlada hotela bolj trdno postaviti na svoje noge, je zagrozil s popolnim umikom; nenaden odhod strokovnjakov pa je v največjem številu primerov pomenil gospodarsko polomijo za nestabilna in enostransko usmerjena gospodarstva afriških dežel, ki domačih strokovnjakov sploh niso imela. Lep primer nam nudi največja afriška država s površino naše Evrope — Kongo; Belgijci so si tam pač potrudili, da ne bi ustvarili pogojev, v katerih bi bilo dotlej povsem samo sebi prepuščeno kongoško prebivalstvo sposobno prevzeti vodstvo tako velike in tako bogate države v svoje roke. Ostali so belgijski inženirji, učitelji in profesorji, ki pa so še naprej skrbeli zase in ne za napredek Konga, ostala je njihova vse-mogočna rudarska družba, kajti kongoški uran in druge rudnine so bile preveč zapeljive, da bi se odrekla temu viru bogastva. Iz tujega rovarjenja, domače nestabilnosti in brez zaledia domače intelektualne sile se je razvila morda najbolj tragična vojna, kar jih je doživela Afrika — med seboj so obračunavali sami Kongožani in si za to najemali — belce.

Toda o Afriki še iz enega razloga ne moremo govoriti, kot nekdanj, samo o »črnem« kontinentu, kjer pač živijo črni ljudje, drugih razlik pa ne pozna. Lep del te celine je namreč pod bolj brezkompromisno in prefinjeno oblastjo kot kdajkoli v svoji preteklosti. Govorimo seveda o Angoli in Južni Afriki. Jugoza-hodni Afriki, o Rodeziji, pa še o Angoli in Mosambiqueu, teh zadnjih in najbolj trdovratnih trdnjavah bele superiornosti. Zlasti v Južni Afriki je uspela bela manjšina z zelo premišljeno rasistično zakonodajo po vsem onemogočiti osnovne človekove pravice vseh nebelih ljudi; »ne belih« zato, ker diskriminacije niso deležni le črnci, ampak enako mulati. Indijci pa celo tisti belci, ki so jim dokazali, da so nekje med svojimi predniki imeli nebelo vejo. Razdeljeni so v 7 razredov, od katerih vsak na eni stopnici nižje ne more biti več prepričan v svojo prihodnjo usodo. Določijo mu obseg gibanja, delo, plačilo, razvedrilo, celo zakonskega partnerja. Strahotna, na »znanstvenih« preizkusih zgrajena stavba, kjer tisti, zakopani v njene temelje, z garanjem v zlatih

in uranovih rudnikih držijo pokonci ves blišč teniških in golf igrišč ter plavalnih bazenov za belce.

To je sistem, v katerem sicer nikomur ni treba gladovati, ker so drobtine z bogatinove mize dovolj velike, toda človek v takih pogojih še precej bolj občuti svojo resnično revščino. Na drugi strani pa imamo mlade države, ki so začele iz nič, kjer pa prizadeto skušajo črnega človeka osvoboditi črne preteklosti, mu dati dostojno mesto pod soncem, čeprav za zdaj še ne morejo nuditi dovolj velikega kosa kruha. Ugotoviti moramo veliko željo po svobodi, priprojeni v lastne usode, čeprav za ceno velikih naporov in teženj — v tem pa je bistvo optimizma, ki preveva te ljudi in želje za uničenjem rasističnega sistema na jugu Afrike.

Oddajo je pripravila sodelavka v našem zunanjem političnem uredništvu Mojca Drčar-Murko.

Srednja stopnja:

4. junija ob 8.55 I. program
5. junija ob 14.05 II. program

BOHINJSKI KOT

V skupini oddaj, ki smo jim dali naslov Naši kraji in ljudje, smo za mesec junij izbrali opis bohinjških krajev.

Prizorišče dogajanja — Bohinjski kot je pripovedovalec radijske šole omejili na vstopni strani s črto Babji zob — Pokljuka, zaprl pa ga je na skrajnem zahodu s slapom Savice pod Komarču. Pripoved tedaj obsega dolgo kotlino, ki jo na južni strani omejujejo področja Jelovice, Možica, Črne prsti, Radice in Vogla, na severu pa poključki gozdni revirji, pravokotno ležeča Uskovnica, Toše, Snežnik in Pršivec. Oddaja torej seznanja otroke z vasmami Gorjuše, Soteska, Nomenj, Koprivnik, Srednja vas, Bohinjska Bistrica, Stare Fužine, in predvsem s samim Bohinjskim jezerom. Vsebinski podudarek je dan predvsem tistim stvarim, ki so za življenje v bohinjškem svetu najbolj značilne.

Pisec posega v življenje gozdarjev in planšarjev, predstavlja turistično tradicijo in kaže, kaj obeta razvoj. Pripoved pa seveda prepleta s številnimi narodopisnimi, umetnostno zgodovinskimi in drugimi zanimivostmi. Posebno mesto ima v oddaji naravoslovje, ki se ukvarja z nastankom Bohinjskega jezera, pa s planinskimi rastlinami in živalmi. Marsikateri odstavek je posvečen tudi neposrednemu opisu bistrih planinskih potokov, gozdov in lepoti pokrajine na splošno. V poglavitnih črtah je v oddaji opisan tudi delež, ki so ga prispevali Bohinjci v NOB.

Uredništvo radijske šole je bilo mnenja, da bo več prispevalo k znanju in učnemu načrtu 4. in 5. razredov, če jim bo posredoval takšno vsestransko in plastično podobo bohinjških krajev, kot pa če bi to skušalo storiti s pomočjo obdelave zgolj neke specializirane teme — na primer mlekarstva in živinoreje ali pa gozdarstva na Bohinjskem.

In še beseda o obliki oddaje: Avtor se je odločil, da ne bo pretiral z dialogom, ampak bo težo vsebine posredoval akter, ki mu v radijskem jeziku pravimo »pripovedovalec« ali »vezalec«. Številni kratki dialogizirani vložki bodo imeli predvsem ilustrativen pomen in bodo delovali bolj kot pojasnilo, osvežitve, podčrtavanje, funkcionalno ločilo med miselnimi pasażami — kot pa vir informacije

OD KAVČUKA DO GUME

Kavčuk je začel za Evropo ob-
stajati šele ob koncu petnajstega
stoletja, točneje leta 1493, ko se je
Krištof Kolumb vrnil s svojega dru-
gega potovanja iz Amerike ali ka-
kor je mislil on, iz Indije. Udeleženci
njegove odprave so v Evropi prvi
pravili o temnih kroglih, s katerimi
se v daljni tuji in nenavadni deželi
igrajo divjaki. Kolumbovi sopotniki
so takoj opazili in zelo občudovali
čudne lastnosti teh temnih okroglih
igrač: to, da so odskakovale od tal
in da so se s svojo prožnostjo
uspešno upirale celo udarcu z me-
čem. Poročilo o prvem srečanju Ev-
ropejcev s kavčukom se konča z
nejevero poročevalca, da bi te krogle
rasle na drevesih, kakor so mu za-
trjevali domačini. Seveda se možu
še sanjalo ni, da imajo domačini
vendarle prav, dasiravno na dreve-
skih kavčukovcev res še ne rastejo
narejene gumijaste žoge.

Stvari so postale bolj jasne šele
dobrih sto let pozneje, ko je leta
1615 Juan de Torquemado pisal o
svojem popotovanju v Južno Ame-
riko. Torquemado je precej natanč-
no popisal, kako domačini pridobi-
vajo smolo kavčukovih dreves, kako
jo predelujejo in zakaj vse jo upo-
rabljajo razen za izdelovanje žog.
Po njegovem pripovedovanju so
znali domačini — Indijanci izdelo-
vati iz kavčuka čevlje in celo ne-
premočljive obleke. Evropski obisko-
valci so jih skušali posnemati, ven-
dar brez uspeha. S kavčukom pre-
prijena obleka ni prenesla tempera-
turnih sprememb. V mrazu je postal
kavčuk krhek, kadar pa je močnejše
posijalo sonce, se je z njim prepo-
jena obleka tako zlepila, da so jo
moral zavreči. S tem pa je uporaba
novoodkritih snovi močno ome-
jena in kavčuk zaradi tega še zelo
dolgo ni prišel v splošno uporabo.
Sele leta 1839 je Američan Go-
odear po pet let trajajočih poskusih
odkril postopek, ki se danes ime-

nuje vulkanizacija in daje naravn-
nemu kavčuku potrebno odpornost
proti temperaturi. To leto je prav-
zaprav tudi rojstno leto in začetek
zmagovitega pohoda nove snovi.

Avtor oddaje precej obširno opi-
suje Goodearova prizadevanja in iz
njegovih opisov si bodo poslušalci
lahko zapomnili temeljne postopke
za pridobivanje gume. V nadaljevan-
ju pa avtor pojasni tudi molekular-
no strukturo kavčuka; v njej je
namreč skrivnost njegovih čudovitih
lastnosti. Ko smo jo enkrat spozna-
li, lahko njegove lastnosti sami
spreminjamo, lahko pa celo napra-
vimo umetne snovi s podobnimi ali
celo boljšimi lastnostmi. Z vsemi
temi rečmi nas avtor seznanil ob
obisku v sodobni tovarni gumijevih
izdelkov.

Oddaja je pisana nazorno in lah-
ko razumljivo, pripravil pa jo je
ing. Tomaž Kalin.

Nižja stopnja:

PROSIM, NE POVOZITE PSA!

»Prosim, ne povozite psa, niti
mačke, niti ptička! Prosim in rotim,
vozite s pametjo in srcem in ne po-
vozite človeka!... Hkrati pa prosim,
hodite po ulicah in cestah previdno,
zakaj na ulicah in cestah niste sami,
do njih imajo pravico tudi vozniki
in avtomobilisti, motoristi in kole-
sarji...« tako prosil v naši zgodbi
dedek, tisti dedek, ki pozna veliko
modrosti in ima najboljše srce.

Naše ceste terjajo iz leta v leto
večji krvni davek in velik odstotek
ponesrečenih odpadke na otroke. No-
beno opozarjanje zato ni odveč in
gotovo bo dobrodošlo, če priloži
svoj kamenček k prometni vzgoji
tudi RS, da otroku morda drastično
prikaže nevarnosti, ki prete na cesti,
ali ga še in še navaja, kako naj hodi
po ulicah in cestah, da bo varen.
V tej oddaji je avtor Herman Ško-
fič združil oboje — možnost nesreče
in navodilo, kako se ji izogni —
in vse zavi v nenavadno zgodbo, v
kateri so tisti, ki se otepajo s cest-
nimi predpisi, tri neboljše živalce,
črnaoka deklica, rjavooki deček in
starka izpod strešne izbe, pa tisti,
ki žalujejo za svojimi prijatelji, ker
se boje, da jih je pokončala promet-
na cesta oziroma tisti vozniki, ki jim
niti človeškega življenja ni zadosti
mar, kaj šele kakega drugega žive-
ga bitja.

Uvodoma oriše dedek otrokom
situacijo: deklica pogreša svojega
belega psička Miška, deček papagaja
Kikija, starica pa muco Izo. Vsi trije
so žalostni. Ker pa je človekova
dolžnost žalostnega in zaskrbljenega
potolažiti, predlaga dedek, da jih
potolažimo z zgodbo, kako se nji-
hovim ljubljencem ni pripetilo nič
hudega, kako so se znašli na pro-
metnih ulicah, kako so srečno prišli
iz mesta in potovali po široki cesti
— in da jim je zdaj gotovo nekje
lepo, morebiti pa se bodo kmalu
spet vrnili. Sam, ker je najstarejši,
bo zgodbo pripovedoval, otroci —
poslušalci pa mu naj pomagajo.
Kadarkoli se mu bo pripoved za-
taknila, ali bo kazalo na slabo, bo
zapiskal na piščalko in otroci v raz-
redih naj brž na glas povedo pravil-
no rešitev iz kočljivega položaja.

Tako naj pomagajo otroci premo-
stiti težavo, ko začno vse tri živalce
pred solo, kjer čakajo na deklico
Majo, sredi cestnega tlaka plesati
ringaraja. Dedek zapiska in otroci
povedo, da ulica ni prostor za igro,
umakniti se je treba na pločnik in

»Oh, kako počasi jeste!« je dejal
gospod Dvojniki; že nekaj časa je
potrkaval po namiznem prtu.

»Jaz ne, očka,« je dejal Tomaž.
»Ne, ti ne, pač pa tvoja mama
in tvoj brat.«

V vsej Franciji ni bilo družine,
ki bi bila tesneje povezana kot dru-
žina Dvojniki. Gospod in gospa Dvoj-
nik sta se imela zelo rada in sta
oboževala svoja otroka. Ta dva, Ed-
mond in Tomaž, sta se pogosto pre-
rekala — devet in desetletni otroci
niso svetniki — vendar nista mogla
prebiti drug brez drugega. Nikoli
ni bilo slišati, da bi govorila kakor
drugi mali otroci: »Jaz sem storil to,
jaz sem videl ono,« temveč zmerom:
»Midva sva bila v cirkusu... Nama
za kazni niso dali sladkaja... Mi-
dva z bratom sva imela ošpice...«

Kadar pa so bili oče, mati in
brata pri mizi, pa se niso tako dobro
razumeli. Tedaj se je družina Dvoj-

7. junija ob 14.05 II. program
8. junija ob 8.55 I. program

še tam se je potrebno vesti tako, da
ne oviramo drugih. Maje naši junaki
ne pričakujejo — pa se napatijo
dalje. Gizdalin papagaj zagleda on-
stran ulice zrcalo v izložbi in rad
bi se pogledal vanj. Miško, najizkuš-
nejši, popelje skupinico do semafor-
ja, ne ve pa, katera luč odpira peš-
cem prosto pot. Spet zapiska dedek
na piščalko in otroci mu pomagajo
s svojo odločitvijo. Potem si zaželi
spremembe muca, vendar ji Miško
ne dovoli kar tako steči čez ulico.

Pridejo do zebre, belo progatega
prehoda za pešce, že se hočejo po-
gnati prek, a dedek zapiska. Da,
uganejo otroci, preden greš čez ce-
sto, čeprav na zebri, poglej najprej
na levo, potem na desno. Končno
pridejo Miško, Piki in Iza iz mesta
in zakorakajo po široki prometni
cesti med polji in travniki, da po-
iščejo čudežno deželo, kjer jim bo
lepo. Toda kako naj hodijo, da jih
ne bo kaj povozilo? Stisnejo se ob
desni rob, a dedek spet zapiska.
Otroci pomagajo: na cesti je treba
hoditi po levi strani, v smeri svoje
poti, da vidimo vozila, ki nam pri-
haja naproti. Nazadnje pripelje de-
dek v svoji zgodbi vse tri popotnike
do križišča. To je smerokaz, a ta
je od kamenja razbit. Dedek zapiska.
»Zdaj, otroci, vas ne vprašujem
kako naprej. Zdaj naj dvigne roko
tisti, ki je prometni znak poškodov-
al!... Nihče med vami? Hvala
vam, otroci, vesel sem, da med vami
ni takšnih pobalino! In kaj pravite
k zgodbi? Menite, da ni resnična?
Pač, verjemite, da je. Zadnjič se je
sicer nekdo smejal, ko je pripovedo-
val kako je povozil belega psička.
In drugi je hvalil svoj avto, ki da
je hiter, da mu še ptič ne more
ubežati, in se je papagaj raztrešil
ob avtomobilski šipi. Tretji pa je
govoril, kako je malone nalašč po-
vozil črno muco, ker je pač znano,
da prinašajo črne muce nesrečo. A
vse to ni res, vse troje je laž. Ljudje
vendar ne povozijo nikogar! Ljudje
že ne, ker imajo tri zavore: dve v
avtomobilu, eno pa v srcu!« — škle-
ne dedek svoj pogovor z malimi po-
slušalci.

Oddaja je pisana sicer preprosto,
vsebuje pa nekaj pojmov (semafor,
zebra itd.) za katere morda nimajo
vsi poslušalci pravih predstav. Za-
vedamo se tega, a se je temu ven-
darle težko izogniti, ker poslušajo
oddaje tako mestni otroci kakor ti-
sti z manjšimi izkušnjami.

DEBELINI IN SUHOKRAKI

nik razdelila v dva tabora. Gospa
Dvojniki in starejši sin, Edmond, sta
pripisovala jedilnim listom velik
pomen. Kadar je Edmond prišel iz
šole, je najprej stopil v kuhinjo in
vprašal, kaj bo za kosilo. Gospod
Dvojniki in mlajši izmed bratov,
Tomaž, pa se nista nič menila za
tisto, kar so postavili prednja, in sta
želela samo, naj bi se jedlo hitro,
da se lahko povrtna eden k svojem-
mu delu, drugi k svojim igračam.
Zato sta bila precej suha...

Pa nikar ne mislite, da sta
debelina Edmond in mama, suho-
kraka pa Tomaž in oče, ne, motite
se! Debelini in suhokraki sploh ne
žive na zemeljskem površju, pač pa
v čudoviti deželi pod zemljo, kjer
sta med drugim tudi mesti Suhograd
in Obloburg in kamor prideta brata
pa po nekem čudnem, zelo čudnem
naključju in...

Preveč bi povedali, če bi govorili
o vožnji v Suho in Oblo luko, o
življenju in navadah obeh podze-
meljskih rodov, o njunem zgodovin-
skem nasprotstvu, o novi vojski med
njima, o Suhokrakih pri Debelinih
in Debelinih pri Suhokrakih, pa se-
veda o deležu, ki sta ga pri vsem
tem imela Edmond in Tomaž. Prav
zaradi njiju je bilo razločevanje po
teži odpravljeno po vsej podzemelj-
ski državi, kjer sta preživela celih
deset mesecev. Ko pa sta se spe
prav čudežno vrnila k očetu, ob
katerega sta se v parku zgubila,
jima je nekoliko nestrpno rekel:

»Ah, naposled sta tukaj!... Za-
čenjalo me je že skrbeti...«

»Ampak, očka,« je rekel Tomaž,
»ali si naju čakal celih deset me-
secev?«

»Ne,« je rekel gospod Dvojniki in
se zasmejal, »ne deset mesecev, pač
pa najmanj eno uro.«

Zakaj v Podzemeljskem kralje-
stvu, ki nima ne sonca ne lune, teče
čas sedem tisočkrat hitreje kot na
površini.

Višja stopnja:

11. junija ob 14.05 II. program
13. junija ob 8.55 I. program

REQUIEM

Delos Harriman, podpredsednik
in solastnik Medplanetarne družbe,
ki je pravzaprav njegov delo, je
videl že na tisoče raket, kako so
odletele proti nebu. On sam pa še
nikoli ni bil na Luni. Sprva pre-
prosto ni mogel iti, toliko dela je
imel z gradnjo novih in novih raket,
pozneje pa, ko je malo izpregel in
ko je imel čas, pa ga zdravniki niso
pustili leteti z raketo.

Zato naprosi dva raketna pilota,
ki razkazujeta neko staro raketo po
sejmih in z njo vozita ljudi, naj ga
peljeta na Luno. Moža privolita in
stari Harriman začne razprodajati
svoje premoženje, da kupi novo
raketo, ker se je stara pri enem
izmed poletov poškodovala in ni več
za rabo. Tej razprodaji premoženja
se upirajo Harrimanovi dediči, ki
so si obetali bogato zapuščino po
njegovi smrti.

Pa je že prepozno. Harriman ima
dovolj denarja, da njegova pomoč-
nika kupita novo raketo. Polet na
Luno v celoti uspe, toda Harriman
kmalu po pristanku umre, srečen,
da se mu je le izpolnila želja, da je
pred smrtjo hodil po Luni.

Takšna je torej zgodba, prepro-
sta in lahko razumljiva, napisal pa
jo je znani ameriški pisatelj znan-
stvene fantastike R. A. Heinlein
avtor povesti »Dolga straža«, katere
priredbno smo že slišali v radijski
šoli.

Srednja stopnja:

11. junija ob 8.55 I. program
12. junija ob 14.05 II. programFANTAZIJSKO
POTOVANJE V GLASBO

Postojmo in prisluhnimo: okoli
nas ropoče, žvižga, tuli, zavija, poje.
Zolna ob deblu, koraki po cesti, šum
vode, ropot avtomobilskega motorja,
pozvanjanje na pašnikih — da, svet
zvokov, šumov in melodij je zelo
prostran. Da bi ga čimbolj nazorno
predstavili otrokom in jim ga pribli-
žali, bomo poprosili za pomoč in
sodelovanje glasbene instrumente in
note, ki jim bomo dali imena in dar
govora. Tako se bo dobrodošno
čelo sprickalo s sitno Violino, ki ji
ji bo pomagala Flauta, ponagajala
pa nota Fis. Tudi Violinski in Ba-
sovski ključ bosta odigrala pomemb-
ni vlogi v našem potovanju po not-
nem črtovju. Nekoliko zmede bodo
občasno ustvarili razni šumi, ki bodo
prav tako personificirani, vendar
bodo instrumenti končno le spoznali,
da se brez sloge ne da priti daleč
in bodo skupaj uredili veselo me-
lodijo.

Otroci bodo s to oddajo pridobili
osnovno znanje o posameznih in-
strumentih in njihovih posebnostih
(godala, pihala, tolkala...) o svetu
šumov in efektov, ki zmeraj bolj
prodirajo v svet glasbe, medtem ko
jih bo razgibana, mozaično obdelana
zgodba pritegnila k čimbolj in-
tenzivnemu poslušanju. Oddajo bo
pripravil Rajko Ranfl.

NEKAJ MISLI O GLASBENEM POUKU

Problemov ne more rešiti le ozek krog strokovnjakov

Ob srečanju »za okroglo mizo« Dela je bilo izrečenih mnogo dobrih misli, idej, ugotovljeno pa je bilo tudi mnogo bridkih resnic o položaju glasbene vzgoje pri nas.

Resnica je, da sta glasbeni in likovni pouk v osnovnih šolah glavna dejavnika pri estetskem oblikovanju mladine. In danes, ko se svet z vso naglico tehnizira in modernizira, naj bi bila še posebej poudarjena. Zato postaja pomen glasbene vzgoje vse večji, vsu večje pa postajajo tudi njene naloge, ki skušajo mlado osebnost oblikovati tako, da vzbudijo v njej čut za doživljanje lepote in izražanje lepega.

Druga resnica pa je, da glasbeni pouk pri nas ne dosega rezultatov, kakršne bi lahko, če bi bile razmere nekoliko drugačne. Vzroki za pomanjkljivost so v glavnem objektivni, nekaj pa je tudi takih, ki bi jih bilo mogoče z dobro voljo odpraviti.

Prva stvar, na katero želimo opozoriti, so učni načrti. Že vrsto let poudarjajo glasbeni pedagogi potrebo po enotnih učnih načrtih in s tem v zvezi — po enotni glasbeni vzgoji. Učni načrti so v zadnjem času sicer precej precizirani, vendar pa menim, da so samo okvirno enotni. Ujemajo se zgolj v tem, kaj je treba obravnavati v nižjih in kaj v višjih razredih. Še vedno pa je nejasno, kako je treba obravnavati določeno snov (metodika glasbenega pouka) in kakšna naj bo razdelitev posameznih tem v učnem načrtu. Ali v dvajsetih letih po vojni res ni bilo mogoče sestaviti enotnega učnega načrta in enotne metodike za glasbeni pouk? Glasbeni pedagogi si več ali manj krojijo učne načrte sami in si pri tem pomagajo kot vedo in znajo. Ob taki prepričanosti samemu sebi in mnogokrat tudi ob neustreznih izobrazbi poteka pouk različno. Zato tudi očitki, da je preveč intelektualističen, da zahaja v verbalno obravnavanje itd.

Mnogi kulturni narodi imajo npr. za glasbeni pouk točno preciziran učni načrt, saj se zavedajo (najbrž mnogo bolj kot mi), kaj lahko nudi družbi pravilno estetsko oblikovan človek. (Menda imajo tak preciziran učni načrt Francozi, naš načrt za glasbeni pouk pa se le okvirno ujema z njihovim.)

Druga velika vrzel pri glasbenem pouku so učbeniki. Precej stare so že ugotovitve, kako zelo potrebno bi bilo, da bi jih sestavili, in to čimprej. Kje so npr. učbeniki za 7. in 8. razred (spoznavanje glasbene kulture)? Naši glasbeni pedagogi morajo uporabljati za delo v teh razredih težke strokovne učbenike. Mnogo boljše kot našim je hrvaškim glasbenim pedagogom, ki imajo za višje razrede osnovne šole že kar precej literature za glasbeni pouk (Truda Reich: Muzička čitanka, Eli Bašič, Božo Antonič: Not sedmero, čud stotero, Muzička početnica za 5. raz. osnovne šole in Muzička vježbenica za 5. in 6. razred osnovne šole itn.)

Za okroglo mizo Dela so govorili o odnosu družbe do glasbe. Mnenja so se strnila v enotno ugotovitev — da je ta odnos zelo

slab. O posebnih prizadevanjih družbe za razvoj glasbe pri nas res ne moremo govoriti. Vzemimo primer: danes razpravljamo o obstoju slovenske filharmonije, te primarne kulturne ustanove pri nas itd.

Se o mladinski zborovski glasbi. Da ne bo preveč črnogledosti, za uvod tale ugotovitev: zborovne petje je postalo pri nas zelo množično (danes imamo menda okrog 600 zborov), posebno popularno pa je postalo mladinsko zborovno petje s celjskimi pevskimi festivali, katerih odmevi so segli celo izven naših meja. Prav ta množičnost pa nalaga našim zborovodjem velike naloge, ki jih bo treba rešiti v najkrajšem času, če bomo hoteli zagotoviti zborovskemu petju uspešen nadaljnji razvoj.

In še splošna ugotovitev: sedaj, ko smo dosegli na področju zbornega petja množičnost, je nujno, da ta množičnost prerašča v vse večjo kvaliteto. Res je, da imamo pri nas veliko zborov, od teh pa je malo takih, ki imajo solidno tehnično znanje. Vzrok? Kadrovska struktura in objektivne težave.

Prvenstvena napaka zborovodij je slaba izbira programa. Letošnjega 27. marca je na aktivu glasbenih pedagogov občin Ljubljana-Center, Vrhnika, Logatec idr. prof. Mirko Kokol v predavanju lepo nakazal, kakšen naj bo program sodobnega mladinskega zbora. In naši zborovski programi? Zelo okoreli so in segajo v glavnem v obdobje čitalništva. Moderne pesmi pojejo malokateri zbori, ker menijo zborovodje, da so pretežke. Deloma to drži; če pa se v tako pesem poglobiš, vidiš, da z njo ni posebnih težav. Zal smo dobili napotke za sestavo programa nekoliko pozno, da bi jih lahko upoštevali na letošnjih občinskih revijah in na republiški reviji, ker je program že izbran. Menim pa, da bi bilo dobro, če bi razširili osnutek programa preko strokovnih biltenov na vso Slovenijo.

Naslednja stvar, ki jo zborovodje zelo pogrešamo, je sistem tehničnih vaj, ki so prvi pogoj za uspešno obvladanje sodobnega programa. Nekaj tega sicer imamo po A. Suligoju in A. Groebningu, vendar pa to danes ne zadošča več. Sistem tehničnih vaj za zbere (ritmičnih, melodičnih in dihalnih) je treba točno precizirati, poleg tega pa spregovoriti še nekaj o tehniki dihanja in osnovnih slopevnih prvih. Morda bi bilo to zanimivo delo za kategera naših glasbenih strokovnjakov, zborovodjem na terenu pa bi bilo v veliko pomoč.

Tretja resna pomanjkljivost pa je težko dosegljiva literatura za mladinske zbere. Denimo, da želijo zborovodja včasih izvzeti in izvesti delo, ki ni tako vsakdanje. Takih biserov naše ali tuje literature pa pri nas nikakor ni mogoče dobiti. Če pa so že dosegljivi, se zgodi, da preveča isto pesem deset ali celo dvajset zborov. Ni dvoma, da bo tudi v tem pogledu treba napraviti odločen korak dalje in izdati kvalitetna dela tako, da bodo dosegljiva vsem in ne samo ozkemu krogu.

V zvezi s tem še opomba: tudi oddelek za muzikalije pri Mladinski knjigi in Prosvetni servis ne ustrezata svojemu namenu. Tu namreč ni mogoče dobiti nič zanimivega, ali pa je takšne literature zelo malo.

S sestavkom sem želel opozoriti na probleme, ki so pri današnjem glasbenem pouku najbolj pereči. Menim, da je treba na te stvari čim večkrat opozarjati in razpravljati o njih, dokler ne bomo našli ustreznih rešitev. Glasbeni pedagogi se namreč ne smejo zadovoljiti s tem, da bi vse probleme reševal le ozek krog strokovnjakov. V razpravo moramo poseči tudi sami in poskusiti izboljšati stvari, ki nas pri delu najbolj ovirajo.

Slobodan Poljanšek

Ernest Ludwig Kirchner (1880—1938) — »Skupina Most« (Kirchner, Heckel, Schmidt-Rottluff, sedi O. Müller) — olje (1925), Köln, Muzej Wallraf-Reichartz. (K članku Svet moderne umetnosti)

Tekmovanje za bralno značko

Ze šesto leto po vrsti so se v sejni dvorani založbe Mladinska knjiga sestali vodje tekmovanja za bralno značko z vseh šol Slovenije in osmo leto mineva letos, odkar podeljujejo v šolah naše republike bralne značke. Zamišljena je bila leta 1961 na osnovni šoli Franja Goloba v Prevaljah, se je v osmih letih hitro razširila po vsej Sloveniji. Plemenita kulturna akcija — kot so imenovali na zadnjem posvetovanju tekmovanje za bralno značko učitelji — je zajela letos domala vse šole in segla celo preko naših meja, ne le v druge republike, temveč tudi na Tržaško in v Avstrijo. O njenem razmahu je poročal na zadnjem posvetovanju, ki je bilo 12. aprila v Ljubljani, prof. Stanko Kotnik in je ob tej priložnosti s posebnim zemljevidom ponazoril tudi njeno ozemljisko razširjenost. Letos tekmujejo že 25 tisoč šolarjev za Prežihovo, Župančičovo, Cankarjevo, Kettejevo, Trubarjevo, Gregorčičevo, Kranjčičovo, Kosovelovo, Finžgarjevo, Aškerčovo, Cicibanovo

bralno značko idr. Ko je prof. Stanko Kotnik poročal o razvoju tega tekmovanja, je poudaril, da je poseben napredek opaziti v zadnjem letu, ko so se za tekmovanje ogreli učitelji v dveh velikih središčih in njuni okolici — Mariboru in Celju, pa tudi na Hrvaškem in na tržaškem ozemlju. Opozoril je, da bo treba to akcijo, ki se je zasedaj uveljavila predvsem v osnovnih šolah, vpeljati tudi v strokovne šole. Zavedati se moramo, da je v strokovnih šolah okrog 33 tisoč dijakov in da je prav mladina teh šol najbolj potrebna vodenja v svet lepega. Tako bi lahko naravno izkoristila svoj prosti čas za seznanjanje z lepo knjigo. Tekmovanje za bralno značko med mladino, ki ne hodi več v šolo in je zaposlena v delovnih organizacijah, pa bi lahko uspešno razširjala Zveza prijateljev mladine.

To tekmovanje se je uveljavilo tudi med najmlajšimi, ki tekmujejo od l. 1966 za Cicibanovo bralno značko. O razvoju tekmovanja za to značko je poročala pedagoška svetovalka ZPPS Ljubljana Petra Dobrolova in dala ob tem organizatorjem vrsto napotkov za delo. Tekmovanje za Cicibanovo bralno značko se je hitro uveljavilo, ker so ji utrla pot že tekmovanja za druge bralne značke. Razširilo se je po vsej Sloveniji, tekmovalcev pa je danes že nekaj tisoč.

Poudariti je treba, da so dosežani uspehi rezultat prizadevanj učitelstva, svobodne dejavnosti, ki jo opravljajo iz navdušenja. Redka so namreč območja, kjer so pripravljeni te delo nagraditi. Izjemen primer je najbrž občina Idrija, kjer je temeljna izobrazovalna skupnost priznala vsakemu učitelju po eno uro za vsakega tekmovalca.

Na peti konferenci so predlagali tudi ustanovitev kluba tekmovalcev za bralno značko. Kot je dejal Ivan Bizjak v svojem poročilu, predlog za ustanovitev kluba ni nov in je bil v raznih oblikah izražen že na vseh posvetovanjih o tekmovanjih za bralne značke. V tem klubu naj bi bili povezani vsi tekmovalci za bralno značko oziroma točneje — vsi tisti, ki so si že pridobili bralno

bralno značko. Le-ti si bi lahko zaradi posebne ugodnosti — imeli bi 20 odstotni popust pri nakupu knjig založbe Mladinska knjiga — kmalu ustvarili svojo knjižnico. Klub sam naj bi postal žarišče protivojne nešolske literarnosteske vzgoje, z njegovo ustanovitvijo pa bi pridobilo tekmovanje za bralno značko novo, pedagoško in kulturno zelo pomembno in uspešno motivacijsko sredstvo. Knjiga bo postala mladini mnogo lažje dostopna, poglabila se bo potreba po branju, ugodno pa bo vplivala tudi na družinsko okolje, saj bo vzbudila v družini večje kulturne potrebe. Članstvo v klubu naj bi bilo torej nagrada za učenčev dotodanj odnos do knjige, nagrada, ki bi obenem pomagala oblikovati tekmovalčev jutrišnji odnos do umetniške besede in po njej do narave, življenja in človeka.

In za konec še besede pisatelja Franceta Bevka, ki je na tej konferenci dejal nekako takole: — Čeprav naši ljudje danes premalo segajo po knjigi, mislim, da bo današnja mladina »jutri« boljša. Ne smemo pozabiti, da bodo ti učenci, ki danes tekmujejo, zrasli, in bodo nekoč rezali kruh kulture. Podpirajmo bojo knjižnice, ki jih danes premalo podpiramo...

Udeleženci posvetovanja so ob koncu sprejeli sklepe o ustanovitvi kluba, o pravilniku za njegovo poslovanje pa bodo še razpravljali (organizatorjem bodo poslali osnutek pravil za razpravo). Ugodno sprejeta je bila tudi zamisel o podelitvi naziva Zlata knjiga najboljši knjigi. Ta častni naslov so podelili tekmovalci za bralno značko letos Prežihovim Solzicam. Glede na to, da bo čez dve leti deset let od začetka te množične akcije — tekmovanja za bralno značko — bodo v Ljubljani pripravili posebno svečano manifestacijo — ob jubilejni podelitvi bralnih značk.

Gradivo s tega posvetovanja in še vrsta koristnih napotkov za organizatorje tekmovanj bo objavljeno v prihodnji številki glasila DPM, poleg tega pa bo treba pomisliti tudi na priložnike za učitelje, ki vodijo ta tekmovanja.

M. K.

Razpisna komisija pri

ZAVODU IVANKE URANJEKOVE CELJE

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- 6 UČITELJEV-DEFEKTOLOGOV (Celje — 1 Vojnik — 1, Zalec — 3, Dobrna — 1)
- 3 VZGOJITELJEV-DEFEKTOLOGE (Celje — 1, Dobrna — 2)
- 1 SOCIALNEGA DELAVCA (pogoj: Višja šola za socialne delavce)

Rok prijave je 15 dni po objavi razpisa.

SLAVISTIČNA REVIJA 1967

Poročilo o 1. in 2. številki XV. letnika Slavistične revije naj začnem z ugotovitvijo, da je izid prvih dveh števil novoga letnika te tako pomembne revije prav gotovo močno razveselil vse, ki jim je slavistična veda pri srcu, hkrati pa seveda upravičeno sprožil vprašanje, kje tičijo vzroki za tako dolg premor med 14. in 15. letnikom. Pričačovali smo, da bo novi uredniški odbor vsaj na kratko pojasnil nekatere okoliščine, ki so onemogočile redno izhajanje revije, toda...

Sicer pa pogledimo vsebino prvih dveh števil Slavistične revije 1967! Tako kot je bila doslej, je revija tudi tokrat razdeljena na dva dela: v prvem so objavljene obsejnejše razprave, v drugem pa ocene, zapiski, poročila, gradivo itd. — Tine Logar nadaljuje z objavljanim svojih Dialektoloških študij in je za to številko revije obdelal govor vasi Kostanje nad Vrbskim jezerom in vokalizem moravskega govora. Logarjevo raziskovanje je nedvomno pravo težko delo, ki je več kot nujno in seveda zelo koristno. Mislim pa, da je prav, če zapišem, da bi morale biti v SR v prvi vrsti objavljene sintetične obdelave slovenske dialektološke problematike in ne le bolj ali manj zaokrožena gradiva s tega področja. — Po dve razpravi s področja jezikoslovja sta prispevala Jože Toporišič in Jakob Rigler. V razpravi Pojmovanje tonemnosti slovenskega jezika se je Jože Toporišič zelo temeljito lotil tonemskega nasprotja lipo — lipo, ki so ga ugotovili že pred več kot 150 leti, toda ta dva naglasna načina »v svojem jedru vse do danes fonetično nista zadovoljivo pojasnjena«. Avtor je zdaj objavil šele prvi del svoje monografije o tonemnosti slovenskega jezika, in sicer je podrobneje razčlenil dosedanja mnenja o tem (Sveteč, Škrabec, Jakobson, Ramovš, Isačenko, Vodusek, Bezjak itd.), medtem ko bo svoje gledanje na to pojasnil v drugi razpravi. S študijo Besedni red v slovenskem knjižnem jeziku pa je Jože Toporišič posegel na še manj obdelano področje, ki prav tako terja temeljito preučevanje in podrobnejše obravnavanje. Pisec je ob številnih primerih analiziral stilsko nevtralnost stavov (naravnih besedni red) in stilsko zaznamovano (umetni besedni red). V uvodu je zapisal, da »ta razprava ne bo zadnja, vse rešujoča beseda o besednem redu v slovenskem knjižnem jeziku: skušala pa bo na podlagi enotnega nazora rešiti glavna vprašanja...«. Ni dvoma, da bo potrebno še marsikaj raziskati in končno vse ugotovitve uporabno sintetizirati. — Jakob Rigler je v Pripombah k pregledu osnovnih razvojnih etap v slovenskem vokalizmu pojasnil in dopolnil nekatere vprašanja oz. trditve, ki

jih je zapisal v razpravi Pregled slovenskih razvojnih etap v slovenskem vokalizmu (SR 1963). Osvetlil je zlasti naravo in in č, prvotna kvantitativna razmerja, nosnike itd. V krajšem sestavku O akcentuaciji sufiksa -ost pa je obdelal naglasne priponi — ost, ki niso plod slučajnosti, temveč so dobro utemeljene.

Med literarnozgodovinskimi razpravami zasluži prav posebno pozornost razprava Dušana Pirjevca Vprašanja o Murnovi liriki. Pirjavec se je lotil vprašljivosti Murnove lirike, ki so jo poudarjali mnogi literarni zgodovinarji od Prijatelja dalje. Prijatelj je govoril o »nedovršeni celotne lirске strukture, in je prav tako kot Župančič videl izvor problematičnosti v pesnikovi mladosti, medtem ko Pirjavec postavlja domnevo, »da so namreč problematične lastnosti Murnove lirike plod istega izvornega »načela«, iz katerega se je porajala tudi njegova »dobra« lirika, in ki je omogočalo tiste lastnosti njegovega dela, zaradi katerih zavzema Murn, kot pravi Mahnič, »v razvoju celotne slovenske poezije še danes eno najodličnejših mest«. Odgovor o izvoru in temelju Murnove lirike Pirjavec išče v liriki sami. Biografskih podatkov ne uporablja zato, da bi umetniško delo izvajal »nargnost in ne samo iz avtorjevega življenja, marveč zato, ker se v njih razodeva ista temeljna struktura kot v avtorjevem literarnem delu«. Pirjavec je prepričan, da literarno delo ne raste iz biografije, »pač pa, »rasteta« tako biografija kot literarno delo iz istega, iz neke temeljne strukture«. Pisec je na koncu ugotovil, da je »razkrajanje lirске strukture razkrajanje njenega nosilca, tj. lirskega subjekta samega. Utemeljeno je v njegovi notranji protislovnosti, ki je samó reprodukcijska protislovnost njegovega temelja: narave kot biti bivajočega. Gre torej za razkritje protislovnosti biti...«

Fran Petré je v razpravi Prva slovenska poetika prišel do sklepa, da Pohlinska poetika ni bila »sodobno orientirano delo«, ki bi vključilo v razvoj evropske estetske misli. Pohlins se ni znal nasloniti na »verifikacijski sistem in ustvarjalni vzgled domače ljudske pesnitve; njegov ideal ni bil zasidran niti v klasičizmu, marveč v humanistični estetiki. Neizpolnena Pohlinska za sluga pa je, da je v slovenskem literarnem življenju vpeljal novo področje, to je »teoretično razpravljanje o poeziji, pesniški besedi, lepem in sredstvih pesniškega izražanja«. — Marja Boršnikova je v študiji Tavčarjeva Bogomila podrobno obdelala Tavčarjeve literarne začetke, prvo obdobje pisateljevanja, ki ga je

avtorica omejevala z letnicama 1963 in 1969. — France Bernik pa je razčlenil Levstikovo redakcijo Jenkovih pesmi in skušal kar se da snatanorekonstruirati odnos, ki ga je tedaj imel naš kritik (Levstik) do Jenkovih poezije. Iz podrobne primerjave Levstikove redakcije Jenkovih pesniške zbirke in Pesmi — 1965 — je dovolj razvidno, da se je Levstik dotaknil razvratne pesmi v zbirki, spreminjal naslove in zlasti močno posegel v tekst Jenkovih pesmi (pesmi je v celoti prenehal, spreminjal metrično obliko in hkrati s tem ritem itd.). Ker je Levstik zelo samovoljno spreminjal Jenkov pesniški stil in strukturo pesmi, je razumljivo, da je pesnik take korekture odločno odklonil, saj so se mu zdele »preveč indiskretne, preveč v bistvo segajoče, da bi jih kot tenkotutni lirik, kakršen je bil, lahko sprejel...«. V razpravi Maska legendarstva v Cesarjevi novelistični je Emil de Stampar obdelal zanimiv problem iz hrvaške literarne preteklosti in je poiskal odgovor na vprašanje, zakaj se je Cesar, pisatelj-revolucionar, po ostrih in odkritih napadih na družbo med »bema vojnama zatekel v svet daljne preteklosti, v »fantastično atmosfero legende«. Pisec je ugotovil, da je Cesar ob iskanju poti, kako bi se izognil neumljeni cenzuri v stari Jugoslaviji, našel v takih snovi možnost za uveljavljanje svojih idej o družbi (novče je po objavi v posameznih revijah izdal v knjigi Izraelov izlazak iz druge legende, 1936). Seveda pa ob tem po avtorjevem mnenju ni mogoče prezreti tudi povsem ekspresionistični pobud, tako da je v bistvu treba upoštevati oba temeljna motiva, ki sta botrovala pri nastanku te svojevrstne Cesarjeve proze.

V drugem delu prvih dveh števil Slavistične revije 1967 (ocene, poročila, gradivo itd.) so objavljene

G. KOČIJAN

VZGOJNI ZAVOD JANEZA LEVCA V LJUBLJANI

Karlovška 18

objavlja naslednja prosta delovna mesta za šolsko leto 68/69:

- 8 PREDMETNIH UČITELJEV — ORTOPEDAGOGOVI za nedoločen čas
- Posebni pogoj: diploma Pedagoške akademije-specialno pedagoškega odseka ali Visoke defektološke šole v Zagrebu

Stanovanj ni.

Pravilno kolkovano prošnjo z dokazili o strokovnosti sprejema svet Vzgojnega zavoda J. Levca v roku 14 dni po objavi v PD.

Razpisna komisija za imenovanje ravnatelja pri OSNOVNI ŠOLI SLOVENSKA BISTRICA

razpisuje po 35. členu statuta osnovne šole Slovenska Bistrica prosto delovno mesto

— RAVNATELJA

osnovne šole Slovenska Bistrica

Pogoji: profesor ali predmetni učitelj z najmanj 8-letno pedagoško prakso ali učitelj z najmanj 12-letno pedagoško prakso

Kandidat mora imeti opravljen strokovni izpit in mora biti priznan pedagoški in družbeni delavec. Vlogi mora kandidat priložiti dokazilo o strokovni izobrazbi, dokazilo o dosedanjih zaposlitvah s kratkim življenjepisom in potrdilo o nekaznovanju.

Vloge pošljite na naslov: razpisna komisija za imenovanje ravnatelja pri osnovni šoli Slovenska Bistrica do vključno 5. maja 1968.

Upravni odbor

OSNOVNE ŠOLE SPODNJA IDRIJA

razpisuje delovno mesto

— UČITELJA ZA RAZREDNI POUK

(v enoti Ledine — kombiniran pouk 1., 2. razred) za določen čas od 9. 5. do 30. 6. 1968

Pogoj: učitelj z diplomom

Prijave sprejemamo do 1. maja 1968. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa do 7. maja 1968.

Proračunski sestanki staršev z otroki

(Po nedavnem posvetovanju o mladinskem prestopništvu)

Pretežna večina staršev, ki imajo otroke-šolarje in pičle dohodke, je že ustaljeno navajena, da razdeljevanju mesečnega dohodka — temu pomenabnemu in skoraj obrednemu aktu družinskega življenja aktivno prisostvujejo tudi njihovi otroci. Proračunski sestanki...

Ce se otroci zanimajo za gospodinjске izdatke, ki se bolj ali manj enakomerno ponavljajo od meseca do meseca, jih žene k temu le osební interes, t. j. napeta radovednost, koliko sredstev bo ostalo kot »prezehek« izdatkov za najnujnejšo preskrbo, za katerega se bo med njimi vnela hladna vojna, kdo ga bo deležen kot naj-

potrebnejši. Ta se bori za čevlje, drugi za bundo, tretji za novo aktovko... — Počakaj z aktovko, dokler ni brat oblečen! — se kratko glasí odgovor na nepotrpatno željo. Izid sestanka: potrpeti, čakati...

Kadar primerjamo moralno vrednost današnje mladine z generacijami minulih desetletij, radi pretiravamo v poudarjanju, da je bila mladina preteklih časov veliko boljša od današnje. Naj se motimo ali ne, nekaj pa vendarle drží, namreč, da otroci nikoli niso bili tako izrazito ekonomsko orientirani kakor danes. Čas, t. j. pospešeni tempo splošnega, zlasti pa materialnega napredka je v

njihovi zavesti prebudil čut višje zahtevnosti, ki se preprosto in jasno izraža v tem, da so začeli misliti »skozí dinar«. Zivljenje naših otrok se — bolj po krivdi kot po zaslugi odraslih — suše čedalje bolj okoli denarja, česar danes nihče več ne zanika. S to trditvijo nikakor ne prihajam v navzkrižje z ugotovitvijo pediatrov in psihologov, da je za sodobnega otroka značilno prav to, da hitreje dozoreva telesno kakor duševno, to pa pomeni, da današnji otroci tudi ekonomsko niso razvitejši od starostnih vrstnikov prejšnjih obdobjí, pa naj se še tako »angažirajo« okrog blagajne svojih staršev. Ta pojav je prav zato (četudi bi ga hoteli obravnavati kot logično posledico objektivnega razvoja) vzgojno bolj negativen kot pozitiven, ker otrokom ekonomski čut v zvezi s poskusom sistematičnega navajanja k preudarnemu in smotrnemu ravnanju s sredstvi še ni ustrezno razvit, potentakem moramo gledati v njem predvsem otrokovo težnjo po preskrbljenosti. Učitelji vemo, da otroci premožnih staršev dobivajo vse pogostejše in čedalje več denarja za prsto razpolaganje in zato je vzrok za to negativnost tudi subjektivnega izvora, se pravi, da je obsežen v kvalitativni stopnji našega hotenja in ravnanja.

širini šolarji, je na dlani: nekateri imajo škodljivo vsega preveč, nekateri pa vsega škodljivo premalo. Starši z neustrezajočimi dohodki nikakor ne morejo svojih otrok ki rastejo v socialistično zamišljeni ureditvi za še resničnejši in boljši socializem, potolažiti z ideološko pogojenimi odgovori, zakaj otroci so neizprosní v svojem čutu za enakopravnost in pravičnost, oni hočejo v lastni izkustvenosti neposredno doživeti, da socializem zagotavlja in hoče deliti vsem ustrezne blagodati.

Ker je vprašanje osebnega standarda najbolj občutljivo in najtežje rešljivo med vsemi problemi, ki jih nenehno bolj ali manj uspešno rešuje celotna družba, se mi zdi, da bi bilo res nadvse umestno odvratači otrokovo pozornost od pretiranega in v veljavo srečo zaverovanega oboževanja materialnih dobrin in jo zavestno usmerjati k duhovnim vrednotam, kar je naglasilo tudi svoječasno posvetovanje o mladinskem prestopništvu v Ljubljani. Da je kult materije v dobnih meri razvit je na stopnji osnovne šole, dokazuje vrsta primerov med dekleti, ki prihajajo v šolo nališpana z zlatom (prstaní, zapestnice, verižice), da o ročnih urah, ki jih učenci redno nosijo tudi v šolo, sploh ne govorim.

Čeprav se je petičnim staršem dovolj težko premagati, da ne bi svoje premožnosti javno razkazovali tudi po svojih otrokih-šolarjih, sodim, da bi jim socialistična zavest morala narekovati umestnost drugega ravnanja, tj. omejevanja na mero, ki ne bi kvarno razvajala njihovih otrok, hkrati pa tudi izzvalila ne vzmirljala njihove družbene okolice. Če bi se odločali za preudarno mero, bi le pomagali uresničevati načelo Bertranda Russela, ki pravi, da otrok ne sme dobiti vsega, kar si zaželi, če hočemo, da njegova vzgoja ne iztiri. Neposredni simptomi vzgojne iztirjenosti pa nam vsek dan očitneje vstajajo pred očmi: karierizem, idejno siromastvo, razkrajanje vesti in nevarnost nagibanja k prestopništvu. Naj zavoljo tistih, ki so morda prezrli podatke, iznešen na omenjenem posvetovanju, ponovim, da je 62 odst. mladih prestopnikov šolarjev in to podpovprečnih ter nadpovprečnih. Ta podatek nam pove več kot dovolj.

Učitelji predobro vemo, da se otroci osebnotno najsrečneje razvijajo v pogojih vsaj približno izenačene porazdeljenosti materialnih dobrin in da v obdobju uresničevanja socialističnih odnosov težje ko kdaj koli v preteklosti prenašajo raznolikost v preskrbljenosti, ker jo doživljajo kot socialno diskriminacijo. Za normalen razvoj mlade osebnosti je dovolj meteža že neizogibna različna naravna danost duševnih dispozicij, tj. večno prisoten problem, ki nam nalaga nemalo dela

z relativnim »popravljanjem« muhaste narave. Zato sodim, da bi morala socialni vzgoji tako šola kakor tudi dom posvečati veliko več pozornosti. Do kakšnih vzgojnih in idejnih deformacij lahko otroka privede zgrešena ali vsaj površna socialna vzgoja, nam nazorno kaže naslednji pripetljaj v višjih razredih po socialnem sestavu mešana šole.

Zaradi obolelosti učiteljev je bilo potrebno združiti dva oddelka, katerih enega so sestavljali domačini, otroci premožnejših staršev iz visoko razvitega industrijskega centra, drugega pa vozači iz revnejših ekstenzivnih kmečkih predelov. Na učiteljev poziv so se prvi uprli, čes da ne bodo hodili med »zarukane kmete«, ki se že po zunanji opremljenosti ločijo od njih. Učitelj je konsteriniran obstal nad nepričakovanim pripetljajem, nato pa se je, hipoma in globoko inspiriran, odločil za improvizirano zamenjavo teme in predmeta. Po končani uri je zapuščal razred z občutkom, da je z učenci opravil dragoceno delo: uspel jim je razbiti in urediti nekaj bistveno važnih pojmov iz temeljev socialistične morale.

Našim otrokom bi morali zavestneje vcepjati v meso in kri predvsem dragoceno skupnih dosežkov socialistične graditve, ki so resnično last vseh in na voljo vsem. Če bi šolar znal tudi osebno globlje ceniti vrednost novozgrajene železnice, šole, bolnišnice, igrišča, asfaltne ceste itd., bi tudi spoznavno začutil, da socializem ni privilegij nekaterih, marveč nekaj višjega, širšega in predvsem skupnega, nekaj, kar se tiče tudi njega v stremeljenju po zadovoljstvu in napredku. Učence moramo od vsega začetka voditi k spoznavanju prave resnice o socializmu — resne volje do iskanja pravičnejših rešitev in prav take volje do odpravljanja napak, predvsem pa k priznavanju enakovernosti delovnih naporov.

Menim, da bi ob pravilnejšem idejnem usmerjanju šolskega dela smeli brez iluzij pričakovati vsaj ta dosežek, da bi naša mladina od malikovanja osebnega standarda začela zavestneje obračati oči k vrednotam družbenega standarda, k interesom skupnih ciljev in koristi. V tako saniranem ozračju naj bi izginjale mučne socialne razlike med učenci in naj bi postajalo iz dneva v dan manj važno, kdo je bolje opremljen in kdo ima več v žepu.

Učiteljem bi morali na tej poti pomagati vsi gmotno neprizadejeni starši, zakaj le z združenimi močmi bi mogli nuditi moralno oporo tistim, v nenehni boj za obstanek zაკopanim, ki s krvavečim srcem predloγο puščaj svoje otroke nezadovoljene. Zdi se mi, da bi mesečni proračunski sestanki takih staršev z otroki tako postali obojestransko manj problematični, manj boleči.

JANEZ LAMPIC

Filmski in TV vodič

Branceleonova vojska — Režiser Mario Monicelli je posnel film o klavtievzu, njegovih brezuspešnih podvigih, ki ga pa ne ženejo v obup. Film ni podoben visokim filmom, katere snemajo v zadnjih letih. Je prejel nastal iz revoluta do teh filmov. Močno poudarjena surovost pretop in bitki, ki so očrtani naturalistično in izredna nežnost, ki jo najdemo v orisu likov, posameznih situacij ter v kompoziciji slike, barvnosti in ritmu. Filma daje film, svojevrsen pevec. Filma prekladim gledalcem ne priporočamo.

Tigrice — Film režiserja Arthurja Hillerja je eden najslabših filmov na večno ameriško temo: psihanalizo. Zena, ki jo mož zaradi prezaposlenosti zapušta, krade nakit svojim gostom in znanec ter oropa možovo banko. Najde se v filmu tudi še zaljubljeni psihanalitik, ki je pri praprijatju popolnoma brez moči, galantni policijski komisar in kup zapletov, ki so podani dinamično, a ne odstopajo od povprečnega humora ameriških filmov. Film ni dovolj kvaliteten, da bi ga lahko priporočali.

Poročnik Robinson Crusoe — Film je nastal v proizvodnji Walt Disneyja, je parodija na Defoejev roman. Zgodba je prenesena v čas po drugi svetovni vojni. Nekaj duhovitih domislic na račun ameriške politike in žensk, mnogi zapletí, ki le spominjajo na Defoeja, nudijo prijeto zabavo odraslemu človeku. Ogleda si ga lahko tudi mlajši gledalec, čeprav film ni namenjen njemu.

Alfie — Film režiserja Lewisa Gilberta govori o človeku, ki živí danes do jutri, brez čuta odgovornosti do drugega. Zeli živeti svobodno. Nikomur se ne daje in nikomur tudi nič ne pomeni. Odlična igra protagonistov filma in uspešna filmska realizacija kot tema sama po sebi nudijo dovolj gradiva za pogovor (posebno pri moralni vzgoji) pri mladini od 16. leta dalje.

Bonnie in Clyde je film režiserja Arthurja Penna. Je letošnji uspešni filmski realizatorji prejel nagrado Oscar. Legenda o dveh gangsterjih, ki sta ropala male banke in trgovine, pisala pesmi in fotografirala, je ponovno ozivila na platnu na poseben, svež, za ameriško kinematografijo nenavaden način. Film je umetniško, ki bo prav gotovo pritegnila širok krog gledalcev. Nezel gledalce pa ne bo mogel dojeti tragične njunega konflikta z okoljem. Ker obstaja nevarnost, da se prav zaradi umetniške prepričljivosti identifira takšen gledalec z dejanimi obeh gangsterjev, priporočamo pogovor o filmu.

Ne razburjajmo se — Kriminalka, ki jo je režiral Georges Lautner, nima umetniških kvalitét niti ni zanimiva. Kot tako je ne priporočamo.

Othello — filmna gledališka predstava. V glavni vlogi Laurence Olivier. Zaradi dolžine predvajanja filma prekladim gledalcem ne priporočamo.

Fantomasova vrnitev — Film je režiral André Hunebelle. Je slabši od Fantomasa, ni prave intenzivnosti v dogajanju, odsoten pa je tudi francoski humor. Gledalec, mlajšim od 14. leta, filma ne priporočamo.

Slepa ulica je film Poljaka Romana Polanskega, ki ga je posnel v Angliji. Leta 1966 je bil najboljši film na berlinskem festivalu. Človek v zagoni, razplet med svojim hotenjem in resničnostjo, ki ga obdaja in v kateri živi, je osnovna tema filma. Polanski nam svoja razmišljanja sporoča preko simbolov, katere bo dojel lahko šele odrasli gledalec.

TOVARISI, italijanski film, t.orek, 30. 4. 1968. — Na predvečer k prvemu maju menda ne bi mogli nati primernejšega filma za predvajanje na TV. Film je posnel režiser Mario Monicelli v Zagrebu in okolici, govori pa o eni prvih organiziranih stavk v Italiji. V obliki igranega filma z Marceliom Mastrolinijem v glavni vlogi. Film je primeren za gledalce nad 12 let starosti.

OKUS PO MEHU, ameriški film, petek, 3. 5. 1968. — Film Tonyja Richardsona Okus po mehu sodi med klasiko angleške kinematografije. To je socialna drama mladega nelepoga dekleta iz socialno ogrožene družine. V glavni vlogi nastopa Rita Tushingham, ki s svojo odlično igro osvohi simpatije gledalcev. Primeren za gledalce nad 16 let.

CLOVEK CLOVEKU, francoski film, t.orek, 7. 5. 1968. — Biografski film o ustanovitvi Rdečega križa Henriju Dunantu. Primeren za gledalce nad 10 let.

POROČNA PRICA, ameriški film, petek, 10. 5. 1968. — Film Poročna prica je bil 1953 uvrščen med 5 najboljših ameriških filmov leta. To je drama rasnega sovraštva z juga ZDA. Film je primeren za gledalce nad 13 let.

PICNIC, ameriški film, t.orek, 14. 5. 1968. — To melodramo malomeščanskega življenja v manjšem ameriškem mestecu je zrealiziral Joshua Logan po drami Williama Ingea. Čeprav v bistvu melodrama, moramo priznati filmu kvalitete, ki temeljijo na prikazu vzdušja in družbe. Primeren za gledalce nad 14 let.

GOSTINSKI ŠOLSKI CENTER V MARIBORU

razpisuje naslednja delovna mesta:

- 1 PREDAVATELJA ZA SLOVENSKI JEZIK — filozofska fakulteta — slavist — za nedoločen čas
- 1 PREDAVATELJA ZA ANGLEŠKI IN NEMŠKI JEZIK — filozofska fakulteta — germanist — za nedoločen čas
- 1 PREDAVATELJA ZA RAČUNSTVO — prirodoslovno-matematična fakulteta ali diplomiran ekonomist — za nedoločen čas
- 1 PREDAVATELJA ZA PRAKTIČNO KUHANJE — hotelska šola s 5 let prakse na delovnem mestu v gostinstvu ali visokokvalificiran gostinski delavec z 10 let prakse v gostinstvu — za določen čas
- 1 PREDAVATELJA ZA PRAKTIČNO STREŽBO — hotelska šola s 5 let prakse na delovnem mestu v gostinstvu ali visokokvalificiran gostinski delavec z 10 let prakse — za nedoločen čas
- 2 SVETOVALCA ZA PRAKTIČNI POUK — hotelska šola s 5 let prakse v gostinstvu ali visokokvalificiran gostinski delavec z 10 let prakse na vodilnem mestu — za nedoločen čas
- 1 PREDAVATELJA ZA ZGODOVINO IN DEV — filozofska fakulteta smer zgodovina ali zgodovina-geografija — za določen čas

Nastop službe za vse zgoraj navedene predavatelje je 1. september. Stanovanj ni na razpolago.

Dokler vidimo otroke na mesečnih proračunskih sestankih s starši kot potrpežljive reflektante na dobrine, ki spadajo v okvir njihovih rednih potreb, toliko časa nimamo razloga za iskanje senc, ko pa začno nastopati pred njimi kot jezni in neumisljeni terjavci, sklicujoč se na življenjsko raven daleč premožnejših sošolcev, ki so oskrbljeni od A do Z in še z nikoli praznimi drobnicami — tedaj pa imamo dovolj vzroka za poglobljanje v problem, ki se veča iz dneva v dan. Spoznanje, ki ga rodi razmišljanje o takih nasprotjih med na-

bolniške (časna odsotnost z dela zaradi bolezni itd.) poučevati honorarno (npr. v večerni šoli)?
ODGOVOR: V temeljnem zakonu o zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. SFRJ št. 53/63 in 15/65) je med drugim določeno, da imajo zavarovanci (s tem seveda tudi prostvetni delavci) pravico do nadomestila osebnega dohodka, če so časno nezmožni za delo. Določeno pa je tudi, da zavarovane ni upravičeni do nadomestila oz. se le-to neha izplačevati, če nameroma preprečijo odzdravljenje oziroma usposobjevanje za delo ali med drugim, če dobiva med bolezenskim dopustom osebni dohodek ali se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo. Od takrat, ko se ugotovi lažna od navedenih okoliščin, in vse dotlej, dokler taka okoliščina traja zavarovane nima pravice do nadomestila.

Iz tega določila pa jasno izhaja, da prostvetni delavec, ki ne dela na svojem delovnem mestu zaradi bolezni, ne sme poučevati honorarno drugje, ker s tem preprečuje svoje zdravljenje in mu zaradi tega ne smemo izplačevati nadomestila osebnega dohodka.

4. VPRAŠANJE: M. T. je bil pred 1 leti sprejet na šolo, ki je nad 5 km oddaljena od njegovega bivališča. Sprašuje, če ima pravico do kilometrine, ker se vsak dan vozi s svojim avtomobilom na delo in če mu je šola dolžna preskrbeti stanovanje v kraju zaposlitve?

ODGOVOR: V razpisu ali razglasu je moralo biti med drugim navedeno, ali je delavec, ki bo sprejet na delovno mesto zagotovljeno tudi stanovanje. V kolikor je razpis ali razglas vseboval tak pogoj, ga je delovna organizacija dolžna izpolniti, v nasprotnem primeru seveda ne. Če torej takega pogoja v razpisu v vašem primeru ni bilo, ste sprejeli to delo s tem, da si sami preskrbite stanovanje. Zato vam v tem primeru delovna organizacija ni dolžna plačevati kilometrine. Če pa je tak pogoj v razpisu bil naveden in ga delovna organizacija ni izpolnila, imate pravico zahtevati od nje, da vam plača vsakodnevne stroške prevoza in tudi za nazaj, seveda skladno z določili splošnih aktov delovne organizacije, ki določajo višino teh stroškov.

Janko Brunet dipl. pravnik

PRODAMO
 25 nerabljenih, a deloma amortiziranih ležalnikov in 25 koecev (za predšolske otroke)

Uprava osnovne šole IZLAKE

»KVERTA«
 grafična in predelovalna industrija
 Ljubljana, Titova 87
 izdeluje kuverte, pisemski papir v mapah, dišavne in špecijske vrečke, razne vrečke iz celofana in pergamina s tiskom in brez, ovojni in svileni papir s tiskom itd.

PRAVNI NASVETI

1. VPRAŠANJE: Na razpisano prsto delovno mesto ravnatelj osnovne šole, za katerega so se zahtevali pogoji: 1. srednja, višja ali visoka izobrazba ustreznе stroke z opravljenim strokovnim izpitom, 2. pet let prakse in 3. moralno politična neoporečnost, sta se javila dva kandidata, ki oba izpolnjujeta razpisane pogoje. Razpisna komisija pa je predlagala le enega, čeprav so zastopniki sveta šole v razpisni komisiji zahtevali, da se predlagata svestu šole oba kandidata.

Zato E. R. sprašuje:
 1. Ali lahko zastopnik (član ko misije iz občine) odloči, da se predlaga samo en kandidat?
 2. Ali se po zakonu o osnovni šoli smatra za vzgojno izobraževalno delo tudi čas, ko je delal kandidat izven šole kot predsednik občinskega komiteja LMS?

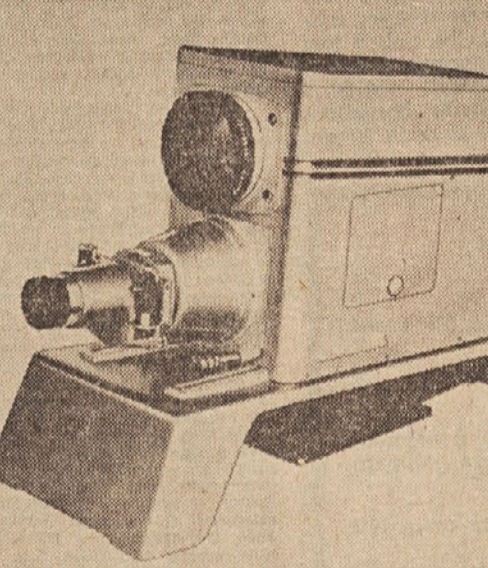
3. Ali se lahko obravnava nekolkovana priljava na razpis, če v njem ni bilo navedeno, da se mora kolkovati?
 4. Kakšen je postopek za pritožbo na tak način razpisne komisije?

ODGOVOR: Po določilih 82. člena temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovni organizaciji (Ur. l. SFRJ št. 15/64) predlaga razpisna komisija delavskemu svetu kandidata, ki izpolnjuje pogoje in je najprimernejši za položaj direktorja. Izjemoma pa lahko predlaga razpisna komisija delavskemu svetu največ tri kandidate, če vsi enako izpolnjujejo predpisane pogoje in so enako primerni za položaj direktorja. V vašem primeru, ko je razpisna komisija sklenila predlagati svetu šole oba prijavljena kandidata, ne more član razpisne komisije, imenovan s strani občinske skupščine sam odločati, da se predlaga le en kandidat, saj odloča komisija z večino glasov (glej 84. člen zakona) in se mora komisija razširiti, kot je določeno s 86. členom zakona, če so glasovi razdeljeni.

Ce je bil kandidat za ravnatelja šole pred izvolitvijo za predsednika občinskega komiteja LMS pedagoški delavec in mu je bilo zaupano delo z mladino v mladinski organizaciji, ki ima podobne smotre, kot jih uresničuje osnovna šola, smatram, da bi mu tako delo lahko štelo za vzgojno izobraževalno delo, čeprav v smislu določil 89. člena zakona o osnovni šoli (Ur. l. SRS št. 9/88) takega dela ne bi bilo mogoče šteti za vzgojno izobraževalno delo v osnovni šoli.

Razpisna komisija pri OSNOVNI ŠOLI PLANINA PRI SEVNICI razpisuje prsto delovno mesto — RAVNATELJA
 Kandidat mora imeti poleg splošnih še naslednje pogoje za razpis:
 — da ima visoko ali višjo pedagoško izobrazbo in pet let prakse
 — da ima srednjo šolsko pedagoško izobrazbo in deset let prakse
 — da ima organizacijske, pedagoške in družbenopolitične sposobnosti
 Ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o dosedanjí zaposlitvi naj kandidati pošljejo na razpisno komisijo na osnovno šolo Planina pri Sevnici 15 dni po objavi v časopisu.

EPIDIASKOP VEGA

je nepogrešljiv pripomoček pri predavanjih, saj je pouk s slikami zanimivejši in boljši. Z njim projiciramo črno-bele in barvne diafilme, diapozitive, načrte, slike iz knjig itd. Posebni odliki epidiaskopa sta izredna ostrina projiciranih slik in zmerna cena.

Kupite ga lahko v vseh trgovinah s fotomaterialom ali pa neposredno v

TOVARNI APARATOV IN INSTRUMENTOV

LJUBLJANA • KOTNIKOVA 18 • TELEFON 311-455

RADI VAM POSLJEMO PROSPEKTE OSTALIH NAŠIH IZDELKOV!

Naročniki Prosvetnega delavca — ali ste že poravnali naročnino za leto 1968?

DOPOLNJENA PODOBA KOSOVELOVE LIRIKE

SVET MODERNE UMETNOSTI (XV)

Srečko Kosovel »Integrali«, Cankarjeva založba 1967

Izd »Integralov« Srečka Kosovela presega običajen izid novitete, saj gre za pesniško osebnost, o kateri je že med obema vojnama objavljal mnenje, zlasti pa po vojni, da stoji v osredju tedanje pesniške izpovedi, po svoji vsebinski in idejni izraznosti pa da se da razbrati izjemno nadarjenost mladomoderne poezije. Če je bila naša podoba o liriki Srečka Kosovela nekako enosmerna, pač taka, kot smo si jo lahko ustvarili ob izšlih zbirkah vse do »Integralov«, potlej se z izidom »Integralov« samodejno ponuja prilika, da bistveno dopolnimo razsežnosti Kosovelovega pesniškega snovanja, da začujemo celovitejšo podobo njegovega ustvarjanja, liriki pa spoznamo pesnika v novi luči, kot se nam doslej skorajda ni razodeval. Resda je mudično dejstvo, da je pesniška zapuščina Srečka Kosovela morala čakati več kot štirideset let na izid, ob tem se pač pojavljajo vprašanja, ki terjajo pojasnila kot prej nedvoumni odgovori, zaradi pa velja vsa pozornost naložiti na noviteta, ki so v domačem prostoru izšli kasneje kot v francoskem prevodu.

»Integrali« so izšli v uredništvu in izboru dr. Antona Ocvirka, ki je napisal tudi uvodno študijo »Srečko Kosovel in konstruktivizem«. Spriče doslej nepoznanih pesmi Srečka Kosovela, zlasti pa glede na prevladujoče številne konstruktivistične pesmi, če taka študija več kot potrebna.

Ako se najprej pomudimo pri pesmih, ki so zbrane v »Integralih«, je treba ugotoviti, da v tem izboru ne gre samo za konstruktivistične pesmi, ki po številu prevladujejo, urednik je s pridom vključil iz Kosovelove zapuščine tudi tiste pesmi, ki so bile prave tako doslej nepoznane in avtorske, in nimajo slogovnih in strukturalnih prvih konstruktivističnih in so po teh prvih podobne že znanim, objavljenim pesmim. Osnovni ton celotnega izbora pa nedvoumno dajejo Kosovelove konstrukcije, tako po gradnji kot po idejni ostrini.

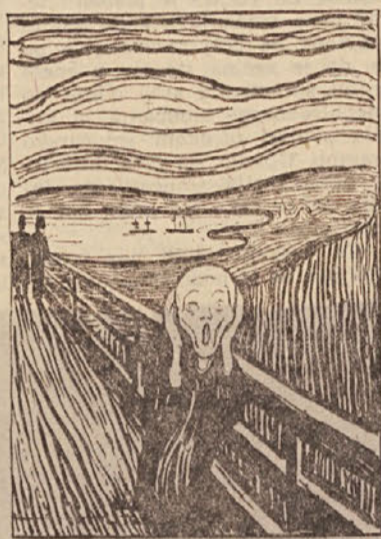
Tu se nam pesnik razodeva v drznem, povsem novem oblikovnem območju, veržno in ritmično, daleč sproščeno, dinamično, podrejen novi funkcionalnosti, skratka tako, da je očitno moč postaviti ločnico med njegovo »baržunastem« liriko in konstruktivističnimi pesmimi. Tem formalnim novitetam je prilagajajo miselnosti svet Kosovela, ki v konstrukcijah zadobi ostrino, protest, disonanco, liriki, zavest razkroja prečloveka družbe, občutek pa je neopredeljivo pesniškova vera v novi svet, revolucionarna sja po dosledni in dokončni preobrazbi družbe, kjer naj bo človek najvišja vrednota. Neutajljivo je tudi Kosovelovo spoznanje, da pri takem procesu ne gre zgolj za fundamentalno preobnovo družbe, ampak hkrati za temeljno osebno občutenje, etično in socialno polnopravno človeka, pri tem pa je važno, da je pesniku tuja in odvračna vsaka dogmatika kot tudi utesnjena shematičnost. V svojem revolucionarnem idealizmu izgoreva pesnik v nepomirljivi si po uresničitvi vrednot in ciljev, v tej razzarjenosti se stožer njegovih verzov zoži v čisto, dokončno vizijo Novega sveta, ki ga stoji, ki ga hoče in ki ga udarno zahteva.

Ce je to optimistična sestavina tistega dela Kosovelove poezije, željo po preveč vitalizem pesnikovega gleda v bododnost, potem je treba ugotoviti, da so se te sestavine porajale iz pesnikove sedanosti, kjer je, nezadovoljen in nepomirljen s stvarnostjo, odrazil antipodno podobo, podoba časa neposredne stvarnosti, ki ga navdaja z bolešjo, z revoltom, ko se mu pesem sprošča zdaj v sarkastično groteskno brezkrvnega življenja zamirajočega meščanstva, ko prepadno oznanja zaton Evrope in razvrednotenje lažnih malikov, ko v vsakdanji pritikavosti razmer trga vezi preživelosti in tradicije in pokaže na duševno bedo, otopenost do sočloveka, na nemoč meščanske družbe. V svoji premočrtnosti je pesnik nepomirljiv, razpet med nesprejemljivo sedanostjo in idealno vizijo bododnosti, vedno dosleden v nazorskem območju in revolucionarnosti; obojemu gotovoda botruje tudi Cankarjeva politična misel.

Toda pesnik ohranja tudi svoje intimno, tiho podobo. Bodisi da gre za erotično doživljanje bodisi za miselno podobo, vtkano v smotrno razporejen predmetni svet, tu razpoznamo

tihlega, intimnega Srečka Kosovela, vendar drugače intoniranega, kot smo ga vajeni izpred vojnih let. Realiza stvarnega ima tu presunljiv prizvok in je pesnik očitno razrešen sanj in iluzij. Primesi kozmičnega sveta se razodevajo zdaj očitneje, zdaj bolj prikrito, toda kozmični svet je pristen, zlasti kadar v tih tesobah, v skrivnostni negotovosti Kosovel išče pomirjenja v osebnem spoznavanju in protislovnih časa, zato se mu v takih pesmih realni in irealni svet prepletata in njemu lastno sozvočje, in mu celo misel na smrt ni več tuja, kakor ga je poprej navdajala z grozo, smrt mu prinaša pomirjenje in razplet vselij protislovi. Zanimivo bi bilo primerjati pojmovanje smrti in razsežnosti problema v tem območju pri Prešernu, Gradniku, Kosovelu, vendar te problemske različice ne spadajo v okvir zastavljene teme. Ceravno prav vse pesmi »Integralov« ne kažejo Kosovelove estetske polnokrvnosti, je prav, da je urednik tudi take sila redke primere vključil v zbirko.

Iz celotnih »Integralov« se da spoznati prelomnico v ustvarjanju Srečka Kosovela. Toda ta prelomnica velja predvsem v oblikovnem območju, v miselnem razvoju pa čutimo kontinuiteto pesnikovih razglabljanj, spoznanj in hotenj, kakršno poznamo od poprej, in da jo »Integrali« svoj miselnosti svet izostril, tudi izpopolnil in mu dal prodorne razsežnosti. Seveda ne kaže zanemariti tematičnega območja, ki pa je zopet nujno povezano s formo izražanja. Nikakršna skrivnost ni, če ob »Integralih« ugo-

Edvard Munch (1863-1944) — »Krik« (1. 1895) — lesorez, Oslo, Narodna galerija

tovimo, da »baržunastem« liriko ni več zadostoval dotodanj način izpovedovanja, v potrebi po kleni, udarni besedi, po angažirani neposrednosti je videl v konstruktivistični formi tisti medij izražanja, kjer lahko eksplozivno, življenjsko prizadeta, pa tudi boleče neposredno izrazi vsebino angažiranega doživljajskega območja in spoznanj. Seveda se v konstruktivističnih pesmih in lepilnih verzih — docela osvobodilni rim in metrični shem — ne vežejo več v logičnem zaporedju v ubrano vsebinsko celoto, kot smo tega vajeni npr. pri Kosovelovi »Impresionistični« liriki, marveč kaj ubrana v simultano raznotere, kar pa v konstruktivistični funkcionalnosti zadobi širše prostorske in časovne dimenzije. Gotovoda gre pri Kosovelovih konstruktivističnih pesmih za slovensko inočno konstruktivizma, prilagojeno potrebi in nemarnosti, ne pa za posameznalni odlesk konstruktivizma, kakršnega najdemo drugod.

Namen študije dr. Antona Ocvirka je, da razloži Kosovelovo pot v konstruktivistično smer, da analitično spregovori o nastanku teh pesmi, o idejnih osnovah, o oblikovnem ustroju kot o motivnih krogih pesmi, zbranih v »Integralih«, v okviru te izdaje pa avtor ni imel namena analizirati estetskega pomena »Integralov«, njihove miselne globline in pesniške vrednosti. Vse to lahko s pridom pričakujemo v drugi knjigi Zbranega dela Srečka Kosovela. Dr. Anton Ocvirk je s studiozjim prijemom razgrnil problematiko, ki v svoji zapletenosti zahteva temeljito poznavanje ne le Kosovelove stvarine, marveč tudi tistega primerjalnega poznavanja literature, ki je potrebno za tako zahtevno delo in ga je avtor znova izpričal. Ob vprašanju, odkod Kosovelove vezi s konstruktivizmom, je avtor tehno navedel Tatlinov ruski krog konstruktivistov kot žarišče te struje, ne da bi skušal povezati Kosovela neposredno z njihovo dejavnostjo, kar skoraj ni verjetno; bržčas je slikar in grafik Cernigoi impulzivno vplival na Kosovela s konstruktivizmom, ne kaže pa zanemariti sila verjetne možnosti, da izvira Kosovelovo poznavanje konstruktivizma iz Berlina. Priročen je tudi zgoščen, pregleden tabelarji literarnih in likovnih struj med 1900 in 1920. Pri likovnem delu je prišlo pri tiskanju do manjših pomanj: neopresionizem kot pojem je izpričal Felix Fénéon 1886, v bruseljski L'Art moderne, osredje neopresionističnega delovanja se je odvijalo okoli 1890, kot pove Jean Leymarie. Začetki ekspresionizma — skupina Die Brücke — datirajo 1905 in ne leto kasneje. Za kubizem pa je sprejemljivejša navedena letnica 1908, čeprav nekateri umetnostni zgodovinarji navajajo letnico 1907/08.

Ocvirkova študija o Kosovelu in konstruktivizmu se ne oddaljuje od zastavljenega območja. Zato pa je za avtor sugestivno, ob navajanju rokopišnega gradiva in temeljitem poznavanju pesniškega razvoja Kosovela razodel tiste bistvene ugotovitve pesnikovega konstruktivizma, ki razgrinjajo novo podobo, pa tudi vsebino Kosovelove lirike, nam približajo doslej nepoznane območje domate lirike, ki je organsko zrasla iz razmer in osebnosti. Študija je po svojem namenu in po dosedanjih ugotovitvah celovita in naravno povezana z »Integrali«. Kakor smo z »Integrali« dobili dopolnjeno podobo o ustvarjanju pesnika, pa si z drugim delom Zbranega dela Srečka Kosovela v uredništvu dr. Antona Ocvirka lahko obojamo izpopolnjeno podobo celotne ustvarjalnosti mladomoderne pesnika iz Tomaja.

»Integrali« je opremil in jim dal grafično podobo Jože Brunen. Med opremo slovenskih knjig je Brunnova zamisel in izpeljava nedvomno izjemne, razkošne kvalitete. Treba pa je pristaviti, da je konstruktivistični koncept opreme in grafičnih rešitev samosvoje, originalno delo, vendar ne povsem naslonjeno na vsebino Kosovelovih »Integralov«. Rešitve ob Ocvirkovi študiji, ob posameznih ciklih in pesmih so v svoji estetski kakovosti in funkcionalnosti dimenzionalno preproste in premoertne, celotna zamisel pa je kos še tako zahtevnim mednarodnim merilom lepe knjige. Knjiga prinaša kar trije novitete: doslej nepoznanega Kosovela, Ocvirkove novitete v študiji ter izjemno pomembno študijo »Integralov«. Rešitve ob Ocvirkovi študiji, ob posameznih ciklih in pesmih so v svoji estetski kakovosti in funkcionalnosti dimenzionalno preproste in premoertne, celotna zamisel pa je kos še tako zahtevnim mednarodnim merilom lepe knjige. Knjiga prinaša kar trije novitete: doslej nepoznanega Kosovela, Ocvirkove novitete v študiji ter izjemno pomembno študijo »Integralov«.

IGOR GEDRIH

POSEBNA OSNOVNA ŠOLA MARIBOR
Razlagova 16
razpisuje naslednja delovna mesta:
— 4 ORTOPEDAGOGE, PRU
— 1 UČITELJ ZA TEHNIČNI POUK LESNE STROKE, PRU z najmanj petletno prakso
(Z objavo tega razpisa razveljavljamo razpis iz prejšnje številke, ki smo ga pomotoma objavili.)

X. EKSPRESIONIZEM
»Niti ni disonanca nosilec reda, niti ni konsonanca jamstvo sigurnosti.«
I. Stravinski

Kadar govorimo o ekspresionizmu, velja navesti, da izraz zaobljeva kar dvoje tolmachenj; v širšem

Otto Pankok (1893-1966) — »Ciganski deček« — lesorez (1912); pri vseh reprodukcijah se da videti, da ekspresionistični slikarji ob deformaciji obraza, predmeta, ne upoštevajo tradicionalnih zakonov perspektive, ne poslujejo se srečanja, marveč težijo podati bitno, ne zgolj vizualno

Ekspresionizem v ožjem pomenu je prevladujoča oznaka za umetnostno strujo, ki je nastopila v znamenju odpora zoper zgolj vizualno reprodukcije; ekspresionisti so namreč, ker bi s tem ne izrazili ničesar novega. Kar bi impresionist prenesel na platno tako, kot vidi na svoji očesni mrežnici, bi ekspresionist notranje podoživljal, prekrvali, razčlenili. Ekspresionisti se nocoje zadovoljijo zgolj z videzom, posenmanjem zunanjega sveta, najti hočejo osebno odnos do tistega, kar slikajo, dokopati se hočejo preko zunanje lupine do bistva, značilnosti objekta. Če slikajo človeka, ni prav nič važno, ali je star ali mlad, ali lepega videza ali ne, mnogo bolj jih zanima notranji svet tega človeka, njegove značilne prvine, socialna vsebina, kaj se dogaja v človekovi notranjosti, njegova psihološka podoba in miselnosti svet osebe. Da pa so lahko taka hotenja poudarjena izrazili, so morali nujno naglasiti npr. psihološka zapažanja ali karakterne poteze, vse nebstveno pa so izpuščali. Tak način podajanja pa je zahteval, da so deformirali oblike telesa, predmeta, zato da so v neposnemajoči obliki odrazili svoje »izrazno« ali ekspresijsko doživljanje, sproščena barva neodvisna od naravne barve predmeta, pa zadobi funkcionalno vlogo ekspresivnega naglasanja, ki je usklajeno z deformacijo in risbi.

Ekspresionizem je zrasel iz odpora do tradicije, do dotodanjih umetniških meril. Tudi v Nemčiji, kjer pride ekspresionizem do najvidnejšega razmaha, ta struja ni enovita. Če nekateri slikarji poudarjajo bolj formalno plat ekspresio-

nizma (sorodno fauvizmu), pa drugi vključujejo širino življenjskih pojavov, družbeno kritiko, etična vprašanja. Mnogi umetniki nikakor niso brezbržni do človeka in sodobnih problemov, nasprotno zlasti v dvajsetih letih se pod vplivom nove stvarnosti aktivno, celo borbeno nastopili za nove vrednote, poslujejo se učinkovitosti ekspresionističnega podajanja. Večina združuje tako-zvane »literarne motive« in probleme z izrazito slikarskim, pričujoča vsebina učinkovito družja estetske probleme z človeško in družbeno zavestjo. Priroda jim je nepogrešljivo vodilo, a pri tem težijo k subjektivnemu spoznanju o bistvu pojave ali predmeta, kar ustrežno ekspresivno odražajo.

Edvard Munch ni le kot slikar vplival na ekspresionizem, ampak je gotovoda sugestivno deloval kot grafik ter sopripomogel k neslutnemu razcvetu grafične umetnosti. Njegov lesorez »Krik« (1895) je po izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspresionističen, v ponosovljeno nordijsko pokrajino z mostom in fjordom postavi Munch v osredje ženski lik, ki izraža presrešljiv strah, tesnobo človeka, ki v krik izrazi stisko. Munch ne pokaže na vzrok groze in strahu, zato pa tem pristneje učinkuje v grozo ujeta človeško bitje, ki se izrazu značilno ekspres

RZPIS REPUBLIŠKEGA SEKRETARIATA ZA NOTRANJE ZADEVE V LJUBLJANI

za sprejem

150 UČENCEV V STROKOVNO ŠOLO ZA NOTRANJE ZADEVE V LJUBLJANI, V ODDELEK ZA MILICNIKE-KADETE

Pogoji za sprejem

Razpisa se lahko udeležijo moški, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da so uspešno končali 8-letno osnovno šolo
- da niso starejši kot 17 let
- da so telesno in duševno zdravi
- da zoper nje ni bil izrečen vzgojni ukrep
- da niso v kazenskem postopku
- da obvladajo slovenski jezik in
- da imajo pisмено privolitev staršev

Začetek in trajanje šolanja

Pouk na šoli se začne v septembru 1968 (datum bo objavljen) in traja tri leta.

Pravice in dolžnosti učencev

Kandidati, ki bodo sprejeti v šolo, bodo imeli pravico do brezplačnega stanovanja in hrane v šolskem internatu, do obleke, obutve, perila, učnih pripomočkov, zdravstvenega in invalidskega zavarovanja ter pravico do denarnega zneska za osebne potrebe.

Absolvent šole mora po šolanju delati v organih za notranje zadeve najmanj 6 let.

O pravicah in dolžnostih učencev se ob sprejemu v šolo sklene pogodba.

Po končanem šolanju se prizna absolventom srednja šolska strokovna izobrazba. V delovno razmerje bodo sprejeti po končanem šolanju.

Kako naj se kandidati udeležijo razpisa

Kandidati, ki se želijo udeležiti razpisa, naj pošljejo najbližji postaji milice najkasneje do 10. junija naslednje dokumente:

1. prijavo za vpis v šolo na obrazcu 1.20, kolkovano z 0,50 N-din, ki jo morajo obvezno podpisati starši ali skrbniki, kar je hkrati dokaz o privoljenju staršev;
2. spričevalo o končani osemletni šoli. Tisti, ki 8. razred še obiskujejo, naj prilože spričevalo 7. razreda in overjen prepis ocen prvega polletja 8. razreda, ob prihodu na izpit pa morajo prinesiti originalno spričevalo o končani 8-letni šoli;
3. potrdilo, da zoper kandidata ni bil izrečen vzgojni ukrep;
4. potrdilo, da kandidata ni v kazenskem postopku;
5. pisмено priporočilo in mnenje šole.

Kandidati, ki bodo imeli izpolnjene vse pogoje po razpisu, bodo poklicani na zdravniški pregled in sprejemni izpit. Sprejemni izpit obsega: preizkus znanja iz slovenščine, psihološko testiranje in preizkus telesne zmogljivosti. Sprejemni izpiti bodo v strokovni šoli za notranje zadeve v Ljubljani, Tacen 48, v času od 15. junija dalje. O točnem datumu bodo kandidati pisмено obveščeni.

Pri sprejemu imajo prednost kandidati z boljšim šolskim uspehom in tisti, ki bodo pri sprejemnem izpitu dosegli boljši uspeh.

Vsa pojasnila daje strokovna šola za notranje zadeve Ljubljana, tel. 51-737 ali 312-227 in postaje milice.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA NOTRANJE ZADEVE
LJUBLJANA

Uspešna organizacija smučarskih tečajev

Zavod za prosvetno pedagoško službo Ljubljana je kot pobudnik organizacije smučarskih tečajev za učence osnovnih šol na svojem območju pravočasno in dovolj zgodaj poslal vsem osnovnim šolam, TIS, občinskimi zvezam DPM, svetom za vzgojo in izobraževanje ter občinskimi zvezam za telesno kulturo pismo, v katerem je prosil vse prizadete, da prispevajo svoj delež za uspešno organizacijo smučarskih tečajev in uresničitev učnega načrta. Učni načrt za telesno vzgojo osnovnih šol nalaga namreč šolam, da morajo vsi učenci 5. razredov opraviti osnovno šolo smučanja, to pomeni, da je treba za vse učence 5. razredov organizirati sedemdnevne smučarske tečaje. Vse šole in nekatere družbeno-politične organizacije so sproti obveščale zavod o ukrepih in nalogah, ki so si jih zastavili pri organizaciji smučarskih tečajev za svoje učence. Rezultati skupnih naporov vseh prizadetih so več kot zadovoljivi in vzpodbudni, saj je od 90 osnovnih šol, kolikor jih je na področju zavoda za prosvetno pedagoško službo, organiziralo smučarske tečaje kar 62 osnovnih šol s 3411 udeleženci.

Iz poročil šolskih vodstev je razvidno, da so smučarski tečaji za učence 5. razredov tako za večino staršev kakor tudi za učitelje in učence postali pomembna oblika šolskega dela, da so pripevki staršev bili primerni njihovi finančni zmogljivosti, da so učitelji telesne vzgoje in ravnatelji šol pravočasno organizirali sestanke z vsemi učenci in s starši otrok ter jih poučili o vrednotah smučarskega športa ter jih poučili o disciplini na tečajih, o dnevnem redu, čuvanju skupne imovine itd. Smučarski učitelji so predelali osnovno smučsko šolo tudi z začetniki, katerih je bilo več kot 65 odstotkov, učitelji telesne vzgoje so imeli razna predavanja o smučarskem športu, posebej še o nevarnosti v gorah, o prvi pomoči, o čuvanju in negi smučarske opreme, o vrstah snega, o mažah, o zgodovini smučanja s posebnim poudarkom na bloškem smučanju itd.

Posebej je treba poudariti prizadevanje osnovne šole Sp. Idrija, ki je prvotno sporočila, da zaradi finančnih težav smučarskega tečaja ne bodo organizirali. S pomočjo patronata šole (Slovenjajale Idrija) pa so vendarle uspeli. Naj govori poročilo te šole: »Smučarski tečaj smo organizirali od 15. do 20. II. 1968 tako, da so učenci imeli dnevno tri ure rednega pouka in dve uri smučanja. Naš pokrovitelj Slovenjajale Idrija je omogočil smučarskemu učitelju, ki je zaposlen v njihovem podjetju, odhod z dela, ker je bilo le tako mogoče voditi smučarski tečaj. Vsaka druga rešitev bi bila za šolo preveliko finančno breme. Starši za tečaj niso prispevali ničesar. Nekateri starši so kljubovali in govorili, da so to le naše kaprice. Smučarsko opremo nam je posodila rudarska šola s pomočjo osnovne šole Idrija. Učenci so bili nad organizacijo smučarskega tečaja izredno navdušeni. Za večino je pomenil tečaj prvo srečanje s smučarskim športom. Še bolj razveseljivo pa je, da je večina staršev v enem tednu spremenila svoj odnos do »nepotrebnega« smučanja in kupila svojim otrokom smučarsko opremo. Upamo, da prihodnje leto organizacija smučarskega tečaja ne bo tako trd oreh, kot je bila letos.«

To vsekakor tudi nas veseli. Upajmo, da se bodo smučarski te-

čajji uveljavili povsod tam, kjer je za to šolsko dejavnost dovolj prizadevnih ljudi in kjer je dovolj sodelovanja med raznimi čitelji, ki lahko pomagajo, da dosegamo učnovzgojne smote na osnovnih šolah. Naj navedem nekaj splošnih podatkov o številu udeležencev na smučarskih tečajih: Osnovne šole občine Ljubljana-Bežigrad so imele na smučarskem tečaju na Travnici gori 305 udeležencev, Vrhnika-Zaplana in doma 240, Vič-Rudnik na Rakitni 624, Moste-Polje 240, Šiška — doma in v Kranjski gori, na Martinjvihu 624, Domžale — doma 216, Kamnik, Litija, Cerkljica, Ribnica, Kočevje, Idrija vse šole so organizirale smučarske tečaje za učence 5. razredov osnovnih šol v domačem kraju. Osnovne šole občine Trbovlje pa so imele smučarski tečaj na Mrzlici. Le dve občini nista organizirali smučarskih tečajev za učence osnovnih šol. To sta občini Grosuplje in Ljubljana-Center.

Smučarske tečaje so organizirale tudi gimnazije in srednje šole. Seveda so smučarski tečaji za dijake gimnazij in srednjih strokovnih šol dostopni le samoplačnikom t.j. otrokom staršev, ki lahko prispevajo vse stroške za tečaj. Podatki: gimnazija Moste 69 dijakov, gimnazija Idrija 50, gimnazija Poljane 30, gimnazija Šentvid 18, gimnazija Bežigrad 69, II. gimnazija Subičeva 26, gimnazija Kočevje 24 ter gimnazija pedagoške smeri 32 udeležencev. Skupaj 318 udeležencev. Gimnazija Kamnik, Trbovlje, Stična ter Ljubljana-Vič niso organizirale smučarskih tečajev za svoje dijake in dijakinje. Srednje strokovne šole pa so zajele na smučarskih tečajih le 235 dijakov in dijakin.

Jože Beslić

Založba Mladinska knjiga

V priljubljeni zbirki SINJI GALEB
sta izšla dva zadnja zvezka letnika 1967/68:

Milivoj Matošec:

DEČEK V ČOLNU

To je napeta zgodba o izgubljenem dečku. Glavni junaki povesti pa so naši znanci iz knjige »Po sledovih ladijskega dnevnika«. Knjigo je ilustriral A. Horvat. Cena za naročnike: br. 4.—, kart. 6,50 N-din.

Smiljan Rozman:

REPORTER TEJČ POROČA

Vesela knjiga o nerazdružljivi tovarišiji Tejču, Janezu, Meti in jazbecarju Pipu, ki se odpravijo po svetu. Obhodijo vse evropske države in si ogledajo znamenitosti. O vrsti dogodivščin poročata reporter Tejč. Knjigo je ilustriral Božo Kos. Cena za naročnike: br. 4.—, kart. 6,50 N-din.

V CICIBANOVI KNJIŽNICI je izšla nova knjiga —
biser slovenske izvirne književnosti

Prežihov Voranc:

SOLZICE

V knjigi, ki jo je s čudovitimi barvnimi podobami opremil Milan Bizovičar, je 11 Vorancevih zgodb, »Beseda o Vorancu z Vorancem« Otona Župančiča in spremna beseda »O Prežihovem Vorancu in njegovih Solzicah« Jožeta Koruze. Cena za naročnike: 20.— N-din.

Knjige lahko naročite pri šolskih poverjenikih ali kupite v vseh knjigarnah.

Maturantke

Maturantke 4. letnika ljubljanskega učiteljskega šol. I. 1962-63 naj pošljejo do 15. maja svoje naslove Heleni Blaško-Semerl, Planina pri Raketu (ali Franici Jagodic-Malovrh, Osnovna šola Skofja Loka).

PROSVETNI DELAVEC

List izdaja republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije — Izide štirinajstrednevno med šolskim letom — Uredila uredniški odbor.

Odgovorni urednik Drago Ham. Naslov uredništva: Ljubljana, Poljanska 6-II, tel. 315-585.

Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1, tel. 22-284. Poštni predal 355-VII.

Letna naročnina 10 N-din (1000 S-din), za šole in druge ustanove 20 N-din (2000 S-din).

Štev. tek. računa: 501-8-26-1. Tisk: CZP Ljudska pravica.

Komisija za razpis upravnika

VZGOJNO VARSTVENE USTANOVE ZAGORJE OB SAVI

razpisuje delovno mesto

UPRAVNIKA

Vzgojno varstvene ustanove Zagorje ob Savi

Za razpisno delovno mesto se zahtevajo poleg splošnih zakonskih pogojev še naslednji posebni pogoji:

- srednja izobrazba vzgojiteljske smeri in 5 let prakse v pedagoškem delu

Prijave na razpis s kratkim življenjepisom in dokazili o strokovnosti in praksi pošljite komisiji za razpis upravnika Vzgojno varstvene ustanove Zagorje ob Savi.

Razpis velja 15 dni po objavi.

GOSTINSKA ŠOLA CELJE, Titov trg 3

razpisuje po členu 54 in 55 statuta šole delovno mesto

RAVNATELJA

Poleg splošnih pogojev, ki jih predvideva zakon, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- imeti mora visoko ali višjo izobrazbo pedagoške smeri s strokovnim izpitom in najmanj 5-letno ustrezno prakso na področju strokovnega šolstva
- imeti mora organizacijske sposobnosti in družbeno moralne lastnosti

Prijave z dokazili o razpisnih pogojih naj pošljejo kandidati razpisni komisiji 15 dni po objavi v časopisu. Stanovanja ni.

Svet OSNOVNE ŠOLE IVANA CANKARJA TRBOVLJE

razpisuje prosto delovno mesto

RAVNATELJA

Pogoji:

- višja ali visoka strokovna izobrazba
- splošni pogoji po ZOŠ in pogoji po 43. čl. zakona o zavodih

Ponudbe z dokazili o izobrazbi, dosednji zaposlitvi, nekaznovanju in z življenjepisom naj pošljejo kandidati na naslov: Razpisna komisija za delovno mesto ravnatelja, osnovna šola Ivana Cankarja, Trbovlje.

Kandidati naj se prijavijo najkasneje do 30. junija 1968.

DAVID RIMAS

(Nadaljevanje)

vse purmane, da ne bodo gnjavili pur. Poklicala bom raje veterinarja. Na seminarju so nam dali toliko koristnih napotkov v zvezi z vsem tem. Ni mi žal, da sem šla!

Roza: Tudi meni ni žal! Naučili so nas, kake pesmi moramo peti, kadar pasemo mešano čredo. Kako že gre tista latinska pesem? Aha, jo že imam v ušesih! Saj res, o idejnosti in vzgojnosti pa niti toliko ne, kolikor je za nohtom črna.

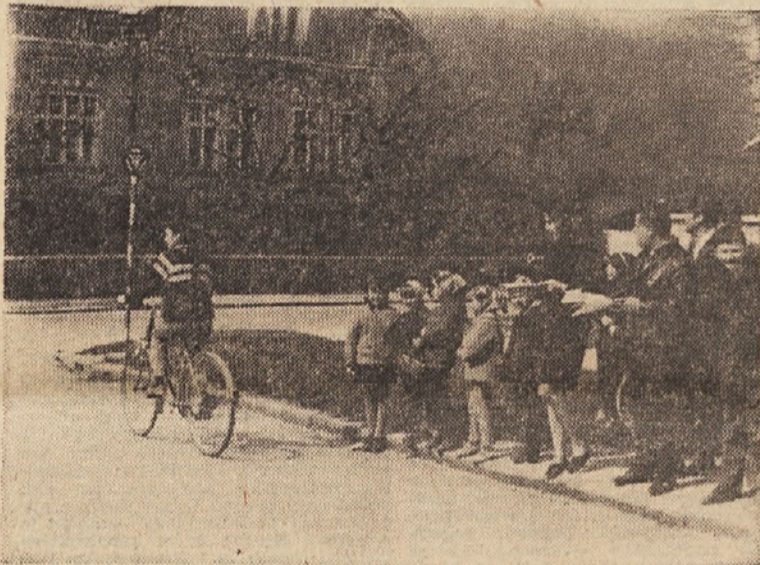
Miholca: Jaz pa sem najprej andohtno sedel v en razred, a ko se je seminar začel, sem spoznal, da ne sedim med svojimi vrstniki. Preselil sem se v drug razred, a tudi ta ni bil pravi. Sel sem v tretjega, pa sem zašel še med več-

je tujce. Mislim, da sem šel prvič in zadnjič v Meko. Ha, ha, dnevnic bom pa le dobil. Joj, kako bo gospodar vesel!

Pepca: Mislim, da smo nekolično preveč pričakovali, pa imamo sedaj dolge nosove. Sprizjantni se bomo morali, da v socializmu čudežev ni! Idejnost in vzgojnost? Bomo že v časopisu prebrali, kaj in kako mislijo s tem.

To je bila nekakšna pika na i. Luka je izpod sedeža privlekel pletenko in vsi prisotni so se napili, kot si to o podeželskih pastirjih predstavljajo nekateri. Nato so zavriskali, zavili po klanecih na levo in desno, navzgor in navzdol in že so bili pod pozabljenim kozolcem.

Naslednji dan je bil tih in miren. Po planinah in grapah so se pridno pasle črede, nebo je pripravljalo nevihto,

Komisija za varnost v prometu beleži napake

Ne le formalno poznavanje prometnih predpisov

Vedno več šolskih otrok je udeleženi v prometnih nesrečah, ker v šoli pridobljenih znanj s področja prometa ne znajo praktično uporabljati. To so spet lahko ugotovili v praksi na občinskem tekmovanju v poznavanju prometnih predpisov in v praktični vožnji s kolesom, ki so ga v Kočevju organizirali občinska komisija za varnost v prometu, osnovna šola in AMD. Tekmovanja se je udeležilo 185 učencev. Rezultati so pokazali, da naši učenci ne upoštevajo dosledno prometnih predpisov in da moramo čimprej predstaviti težične pouka prometne vzgoje iz učilnice na poligon ter s tem omogočiti učencem prisvojitve trajnega in praktičnega znanja prometnih predpisov. France Brus

Razpisna komisija pri

OSNOVNI ŠOLI BRANIK

razpisuje po 24. členu statuta šole prosto delovno mesto

RAVNATELJA

Kandidat mora razen splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da izpolnjuje pogoje za učitelja osnovne šole (visoka, višja ali srednja izobrazba)
- da ima vsaj pet let vzgojnoizobraževalne prakse

Prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo razpisni komisiji šole v petnajstih dneh po objavi razpisa.

RAZPISI DELOVNIH MEST

Popravki

tematiko in fiziko, P ali PRU. Stanovanja ni. Nastop dela 1. 9. 1968.

Osnovna šola Franca Osojnika Ptuj, podružnica Grajena — 1 učitelj za razredni pouk, U ali PRU. Rok prijave 15 dni po objavi razpisa. Samsko stanovanje zagotovljeno.

Osnovna šola Karla Destovnikarja Kajuh Šoštanj — 2 učitelja za angleščino in slovenščino, PRU. Stanovanja ni.

Osnovna šola Telče, p. Tržišče na Dolenjskem — 1 učitelj za razredni pouk, U, PRU ali P. Stanovanja ni. Razpis velja 15 dni po objavi.

Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika — 1 učitelj za matematiko in fiziko, P ali PRU; 1 učitelj za zgodovino, P ali PRU (za šol. l. 1968/69). Stanovanj ni.

Osnovna šola Biba Röck Šoštanj (II. osnovna šola) razpisuje delovno mesto učitelja za angleščino in srbohrvaščino, P ali PRU, namesto učitelja za slovenščino in srbohrvaščino, kot je bilo razpisano v 7. številki PD.

Osnovna šola Staneta Zagarja Lipnica razpisuje tudi delovno mesto učitelja za tehnični in likovni pouk, PRU. Zaradi slabega odnosa je bil ta del razpisa nečitljiv, za kar se ravnateljstvu in bralcem opravičujemo.

Osnovna šola Jožeta Krajca Rakovnik razpisuje delovna mesta, objavljena v 7. št. PD za določen čas, in sicer od 1. 9. 1968 do 30. 6. 1969.